Strategia Rozwoju Społeczno - Gospodarczego Miasta Mrągowo na lata 2016 - 2025

Mrągowo, 2016

SPIS TREŚCI

WSTĘP 3
1. ANALIZA SWOT 5
2. PLAN STRATEGICZNY ROZWOJU MIASTA MRĄGOWO 7
3. ZGODNOŚĆ CELÓW STRATEGII Z CELAMI EUROPEJSKICH, KRAJOWYCH, REGIONALNYCH I LOKALNYCH DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH 21
4. FINANSOWANIE STRATEGII 40
5. SYSTEM WDRAŻANIA I MONITORINGU 45
6. OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO STRATEGII ROZWOJU SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO MIASTA MRĄGOWA NA LATA 2015-2025 53
SPIS TABEL 54
SPIS RYSUNKÓW 54
ZAŁĄCZNIK I. DIAGNOZA POTENCJAŁU SPOŁECZNO – EKONOMICZNEGO MRĄGOWA 55
ZAŁĄCZNIK II. LISTA OSÓB BIORĄCYCH UDZIAŁ W PRACACH NAD STRATEGIĄ. 109

WSTĘP

Zapewnienie trwałego i zrównoważonego rozwoju gminy wymaga planowania strategicznego, które łączy działania w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzennej i środowiskowej. Podstawowym dokumentem kierującym działaniami samorządu terytorialnego w dłuższym okresie jest strategia rozwoju.

Strategia Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Miasta Mrągowo na lata 2016 – 2025 jest ważnym narzędziem prowadzonej przez samorząd polityki rozwoju lokalnego. Jest dokumentem o charakterze długofalowym wyznaczającym cele i kierunki Mrągowa do roku 2025. Celem Strategii jest możliwie najpełniejsze rozpoznanie uwarunkowań rozwojowych miasta oraz powiązanie ich z oczekiwaniami mieszkańców Mrągowa i na tej podstawie określenie akceptowalnych kierunków rozwoju. Niniejsza Strategia będzie wytyczną do opracowania programów operacyjnych, koncepcji przedsięwzięć rozwojowych i planów inwestycyjnych, w tym corocznych budżetów miasta Mrągowo.

Pierwsza, zasadnicza część Strategii to plan działania Miasta Mrągowo do roku 2025, na który składają się następujące elementy: wizja, misja, cele strategiczne, cele operacyjne, kierunki działań. W tej części zamieszczona została także analiza SWOT, nawiązania do założeń dokumentów na szczeblu europejskim, krajowym oraz do regionalnych i lokalnych dokumentów strategicznych. Określono także sposoby finansowania zaplanowanych działań, metody wdrażania Strategii oraz monitoringu stopnia realizacji jej celów w oparciu o zaproponowany katalog wskaźników.

W drugiej część niniejszego dokumentu zamieszczone zostały załączniki. Pierwszym z nich jest diagnoza potencjału społeczno – ekonomicznego Mrągowa z uwzględnieniem uwarunkowań środowiskowo – infrastrukturalnych. Diagnoza ta, jak również wskazania i sugestie mieszkańców, były punktem wyjścia do konstruowania kierunków działań, a następnie celów strategicznych i operacyjnych. W kolejnych załącznikach zamieszczone zostały wyniki przeprowadzonych konsultacji społecznych, lista ich uczestników, wyniki przeprowadzonej ankiety z mieszkańcami miasta, jak również wyniki konkursu pn.: „Mrągowo w przyszłości”, który skierowany był do uczniów mrągowskich placówek oświatowych.

Punktem wyjścia do skonstruowania planu strategicznego rozwoju Miasta Mrągowo, jak wyżej wspomniano, była przeprowadzona diagnoza potencjału społeczno –

ekonomicznego miasta. Jednak w procesie planowania działań priorytetowo potraktowano wskazania i sugestie mieszkańców zebrane w ramach przeprowadzonych konsultacji społecznych. Podczas przeprowadzonych 5 spotkań poproszono mieszkańców o wskazanie głównych problemów miasta Mrągowo w czterech obszarach: społeczeństwo, gospodarka i turystyka, przestrzeń i infrastruktura oraz środowisko. Zadaniem mieszkańców było także zaproponowanie sposobów rozwiązania poszczególnych problemów. Ponadto wśród uczestników konsultacji społecznych przeprowadzono badania ankietowe, których celem było dokonanie oceny warunków życia w Mrągowie oraz określenie istotności działań dla mieszkańców i rozwoju miasta. Formularz ankiety udostępniono także na stronie internetowej Miasta Mrągowo, tak aby każdy mieszkaniec miał możliwość wzięcia udziału w badaniu. Zebrane podczas konsultacji społecznych informacje, posłużyły zaplanowaniu kierunków działań, które przełożą się na wzrost jakości życia, aktywność mieszkańców Mrągowa oraz na dynamiczny, zrównoważony rozwój miasta.

Dzięki realizacji przedsięwzięć, będących odpowiedzią na kierunki działań określone w niniejszej Strategii, osiągnięte zostaną cele operacyjne i strategiczne, co spowoduje, że w 2025 roku Mrągowo stanie się miastem ludzi aktywnych i przedsiębiorczych, stolicą country, miejscem z dobrym klimatem dla sportu i kultury, biznesu i innowacji. Osiągnięcie takiego stanu będzie możliwe tylko dzięki zrównoważonemu rozwojowi w oparciu o efektywne wykorzystanie potencjałów miasta - atrakcyjnego położenia, aktywnego społeczeństwa, dobrego klimatu dla przedsiębiorczości oraz marki miasta festiwalowego.

Główne założenia Strategii nawiązują bezpośrednio do zasad polityki regionalnej - państwa i polityki strukturalnej Unii Europejskiej. Z uwagi na fakt, iż przyjęty w Strategii horyzont czasowy w całości obejmuje nową perspektywę budżetową Unii Europejskiej, zakłada się, że Strategia będzie bazowym dokumentem do opracowania i wdrożenia na terenie miasta programów i projektów współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej, ale także ze środków krajowych.

Strategia Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Miasta Mrągowo na lata 2016 - 2025 ze względu na swój charakter jest dokumentem otwartym. Oznacza to, że w okresie jej obowiązywania będzie prowadzony bieżący monitoring, w oparciu o wyniki którego, treść dokumentu powinna być uzupełniana o nowe założenia, działania, cele. Bodźcem do wprowadzania uaktualnień, oprócz wyników monitoringu powinny być także zmiany zachodzące zarówno wewnątrz miasta, jak i w jego otoczeniu.

1. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT to jedna z najpopularniejszych metod diagnozy sytuacji, w jakiej znajduje się miasto. Służy ona przyporządkowaniu i segregacji informacji, stanowi użyteczną pomoc przy dokonywaniu oceny zasobów własnych i wpływu otoczenia, ułatwia też identyfikację problemów i określenie priorytetów rozwoju. Nazwa metody pochodzi od pierwszych liter angielskich słów, stanowiących jednocześnie pola przyporządkowania czynników mogących mieć wpływ na powodzenie planowanych w przyszłości działań – silne strony (Strenghts), słabe strony (weaknesses), szanse (opportunities), zagrożenia (threats).

Tabela 1. Analiza SWOT

SILNE STRONY	SŁABE STRONY
1) Położenie geograficzne w centrum Mazur; 2) Sprzyjające warunki naturalne - czyste środowisko; 3) Ciekawy i różnorodny krajobraz; 4) Liczne jeziora zlokalizowane w mieście i w okolicach; 5) Atrakcyjna oferta turystyczna i kulturalna; 6) Utożsamianie miasta z Piknikiem Country; 7) Rozwinięta baza noclegowa i gastronomiczna; 8) Zabytkowa zabudowa centrum miasta; 9) Obiekty o dużej wartości kulturowej; 10) Duża liczba działających na terenie miasta organizacji pozarządowych; 11) Duże nasycenie rynku podmiotami gospodarczymi;	1) Słabe połączenie drogowe z resztą kraju; 2) Brak południowej obwodnicy miasta; 3) Marginalne znaczenie przebiegającej przez miasto linii kolejowej; 4) Nadmierne obciążenie komunikacyjne historycznego układu urbanistycznego; 5) Niski poziom zaufania społecznego; 6) Starzejące się społeczeństwo; 7) Słaba integracja mieszkańców; 8) Ujemne saldo migracji; 9) Bezrobocie; brak miejsc pracy dla osób wysoko kwalifikowanych; 10) Niedostosowana oferta edukacyjna do potrzeb lokalnego rynku pracy; 11) Duża liczba osób wymagających wsparcia z pomocy społecznej; 12) Występowanie zjawiska wykluczenia społecznego;
SZANSE	**ZAGROŻENIA**
1) Możliwość finansowania inwestycji ze środków UE w ramach perspektywy finansowej 2014 - 2020; 2) Zainteresowanie nowych inwestorów;	1) Duża konkurencja ze strony sąsiednich miast; 2) Ciekawsza oferta dla młodych w innych ośrodkach miejskich skutkująca ich

3) Rosnący popyt na turystykę; 4) Zwiększony popyt na towary i usługi wywołany wzrostem ruchu turystycznego; 5) Polityka wspierania małych i średnich przedsiębiorstw na poziomie państwa; 6) Efektywna promocja miasta w ramach Obszaru Funkcjonalnego Krainy Wielkich Jezior Mazurskich; 7) Wzrost zamożności społeczeństwa przekładający się na większy ruch turystyczny; 8) Rosnąca popularność sportów wodnych i turystyki aktywnej; 9) Wzrost atrakcyjności turystycznej Polski dla turystów z zagranicy;	odpływem z Mrągowa; 3) Konkurencja na krajowym i międzynarodowym rynku turystycznym; 4) Konkurencja w zakresie możliwości pozyskiwania środków na realizację przedsięwzięć rozwojowych; 5) Sezonowość ruchu turystycznego; 6) Dewaluacja marki miasta; 7) Brak odpowiednich uregulowań prawnych ułatwiających zakładanie i prowadzenie działalności gospodarczej; 8) Problemy w tworzeniu partnerstw i realizacji projektów partnerskich.

Źródło: Opracowanie własne

2. PLAN STRATEGICZNY ROZWOJU MIASTA MRĄGOWO

Pierwszym etapem w formułowaniu każdego strategicznego planu działań jest określenie głównego nadrzędnego celu, do osiągnięcia którego podjęte inicjatywy mają w efekcie doprowadzić. W przypadku Strategii Rozwoju Społeczno - Gospodarczego Miasta Mrągowo na lata 2016 - 2025 cel nadrzędny wyraża sformułowana wizja Mrągowa w 2025 roku.

Rysunek 1. Wizja Mrągowa

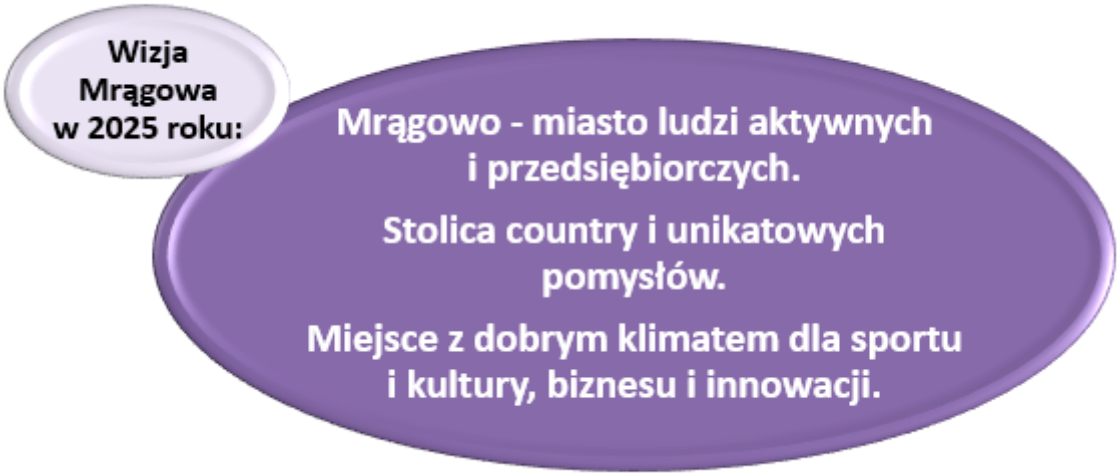

Kluczowe obszary, w których będzie koncentrować się interwencja samorządu lokalnego oraz wszystkich innych podmiotów zaangażowanych w realizację zadań mających na celu rozwój miasta Mrągowo, określa misja miasta.

Rysunek 2. Misja Mrągowa

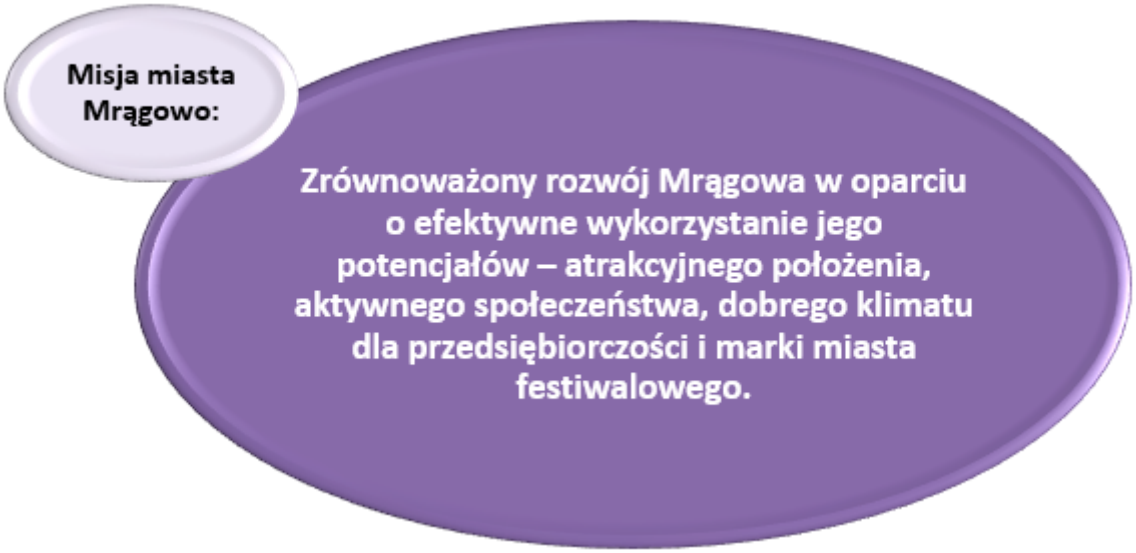

Plan rozwoju miasta Mrągowo sformułowany został poprzez określenie strategicznych celów w czterech kluczowych obszarach z punktu widzenia zrównoważonego rozwoju. Obszary te są względem siebie równoważne i wzajemnie się uzupełniają. Aby urzeczywistnić stan określony w zaprezentowanej wyżej wizji Mrągowa w 2025 roku, należy realizować równolegle zaplanowane działania we wszystkich wskazanych obszarach.

Rysunek 3. Obszary strategiczne

Dla każdego z czterech obszarów strategicznych, wskazanych na powyższym schemacie, określono strategiczny cel, z którego wynikają cele operacyjne. Każdemu celowi operacyjnemu z kolei przyporządkowano kierunki działań, których realizacja pozwoli na osiągnięcie celów operacyjnych, strategicznych, a w konsekwencji umożliwi urzeczywistnienie wizji miasta Mrągowo w roku 2025. Wspomniane kierunki działań należy traktować jako pewną propozycję, otwartą listę ogólnie sformułowanych przedsięwzięć w danym zakresie, określających ramy koncentracji aktywności programowej, finansowej i organizacyjnej miasta Mrągowo.

Rysunek 4. Cele strategiczne i operacyjne

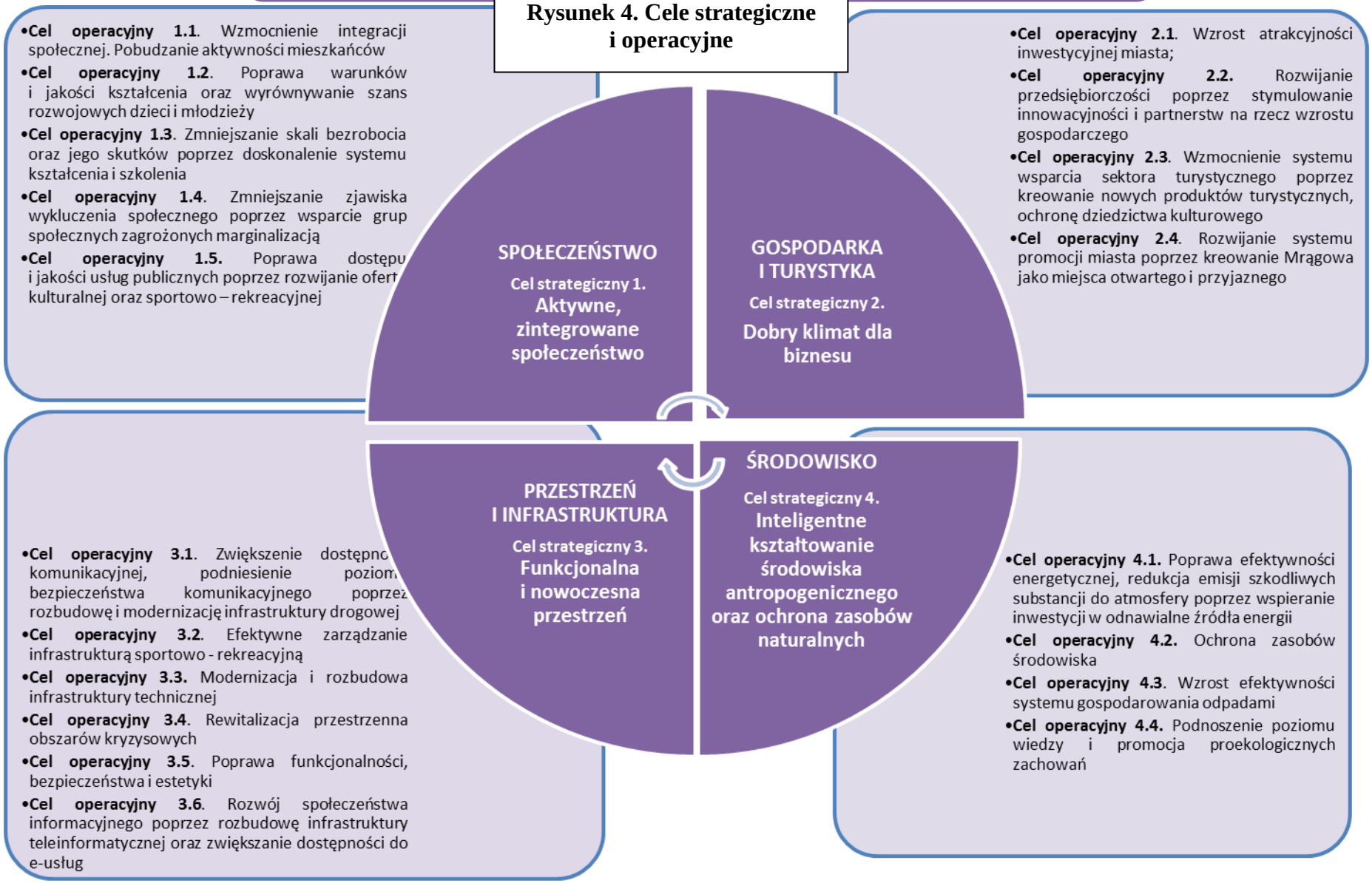

Cel strategiczny 1. Aktywne, zintegrowane społeczeństwo

Siłą Mrągowa, decydującą o jego potencjale rozwojowym, są jego mieszkańcy. Realizacja wszystkich zaplanowanych w ramach tego celu strategicznego kierunków działań przyczyni się do budowania aktywnego i zintegrowanego społeczeństwa. Aktywność powinna być rozumiana jako aktywność zawodowa, społeczna czy obywatelska pojedynczych osób fizycznych, ale również grup formalnych bądź nieformalnych. Wyrazem społecznej aktywności mieszkańców miasta jest także działalność organizacji pozarządowych, skuteczność podejmowanych przez nie inicjatyw oraz sposób ich współpracy z samorządem lokalnym w zakresie realizacji zadań mających wpływ na poprawę jakości życia mieszkańców i rozwój lokalny. Podstawowym wyzwaniem w procesie kreowania aktywnego, zintegrowanego, nowoczesnego społeczeństwa jest zapewnienie wysokiej jakości oferty edukacyjnej, odpowiadającej na zachodzące zmiany w otoczeniu. Na aktywność i jakość życia mieszkańców miasta wpływ ma także rozwój sektora usług publicznych, do którego zaliczają się przede wszystkim usługi społeczne: edukacja, kultura, sport i rekreacja, opieka społeczna i medyczna oraz techniczne - gospodarka komunalna. Działania służące promocji zdrowia, zdrowego stylu życia oraz kreowaniu mody na sport, rekreację ruchową i aktywność fizyczną, to szansa m.in. na zmniejszenie problemów zdrowotnych, ale też poprawa jakości życia, aktywności społecznej i zawodowej mieszkańców. Dlatego też niezwykle istotnym zadaniem stojącym przed całą wspólnotą miasta Mrągowo jest rozwój oferty kulturalnej i rekreacyjno - sportowej, skierowanej do różnych grup odbiorców. Część tych zadań zdefiniowano w strategii sportu i wolontariatu sportowego „Sport zmienia Mrągowo".

Cel strategiczny 2. Dobry klimat dla biznesu

Nadrzędnym celem w ramach obszaru „Gospodarka" jest budowanie pozycji miasta atrakcyjnego dla inwestycji oraz efektywnie korzystającego z wiedzy, aktywności zawodowej i przedsiębiorczości mieszkańców. Poziom gospodarczego rozwoju Mrągowa zależy od otwartości i gotowości do współpracy, jakości kadr gospodarki, poziomu przedsiębiorczości mieszkańców, uniwersalnych kwalifikacji pracowników, zdolności do tworzenia i absorpcji innowacji, kreatywności oraz zdolności do elastycznego reagowania na zachodzące na rynku pracy zmiany. Mocne strony Mrągowa to położenie na przecięciu szlaków komunikacyjnych regionu, Specjalna Strefa Ekonomiczna, bliskość granicy UE, potencjał rozwojowy lokalnych

firm. Szansą na rozwój Mrągowa jest inteligentne gospodarowanie i pomnażanie lokalnych zasobów i potencjałów oraz umiejętne korzystanie z atrakcyjnego położenia na Mazurach

Zwiększenie tempa rozwoju nie będzie możliwe bez tworzenia odpowiedniej infrastruktury gospodarczej, stanowiącej o konkurencyjności miasta i atrakcyjności inwestycyjnej. Potrzebne są również inwestycje podnoszące wewnętrzną i zewnętrzną dostępność komunikacyjną miasta. Opis działań, mających na celu poprawę potencjału gospodarczego miasta opracowano w dokumencie: „Dobry klimat dla biznesu" - diagnoza gospodarcza miasta. Przygotowanym przez eksperta ds. rozwoju gospodarczego i atrakcyjności inwestycyjnej przy współpracy z mrągowskimi przedsiębiorcami.

Cel strategiczny 3. Funkcjonalna i nowoczesna przestrzeń

Aby Mrągowo stało się atrakcyjnym miejscem do zamieszkania, wyróżniającym się na tle innych ośrodków miejskich, musi w szczególny sposób zadbać o wysoki poziom rozwoju i estetykę przestrzeni. Przestrzeń publiczna powinna być nie tylko funkcjonalna, ale i estetyczna, dobrze zagospodarowana decyduje o konkurencyjności miasta, stanowi jego wizytówkę. Jakość przestrzeni publicznej przekłada się na jakość życia mieszkańców, jest też podstawą budowania wizerunku miasta. W ramach tego obszaru podejmowane będą działania mające na celu regulacje w zakresie estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznej, odpowiednie zagospodarowanie nieużytków, skwerów czy zieleńców, przestrzeni wokół szkół oraz placów zabaw. Funkcjonalna przestrzeń publiczna powinna charakteryzować się dostępnością dla różnych grup społecznych, w tym osób niepełnosprawnych. Z przestrzenią publiczną nierozerwalnie wiąże się bezpieczeństwo publiczne. Dlatego też w obszarze tym zaplanowano zadania w zakresie poprawy bezpieczeństwa publicznego. Działaniami związanymi z estetyzacją i funkcjonalnością przestrzeni będą m.in. przedsięwzięcia zmierzające do zapewnienia odpowiedniej jakości oraz dostępności infrastruktury drogowej. Jednym z podstawowych czynników warunkujących rozwój jest bowiem dobra dostępność komunikacyjna. Wpływa ona nie tylko na warunki życia społeczności lokalnej, ale poprzez zapewnienie dogodnego i szybkiego połączenia komunikacyjnego z wiodącymi ośrodkami aglomeracyjnymi regionu i kraju stanowi magnes przyciągający potencjalnych inwestorów. W tym obszarze zakłada się m. in. realizację działań ukierunkowanych na wykorzystanie atutu, jakim jest dobrze rozwinięta sieć połączeń drogowych, przede wszystkim poprzez utrzymanie dobrego stanu technicznego dróg i modernizację zdegradowanych,

niespełniających wymogów bezpieczeństwa i przepustowości odcinków, a także rozwój komunikacji zrównoważonej – ruchu rowerowego, który wymaga przystosowania miasta i utworzenia systemu komunikacji rowerowej.

Systemy infrastruktury technicznej są istotnym czynnikiem zapewnienia odpowiednich warunków życia oraz zaspokojenia elementarnych potrzeb mieszkańców.

Cel strategiczny 4. Inteligentne kształtowanie środowiska antropogenicznego oraz ochrona zasobów naturalnych

Istotnym czynnikiem mającym wpływ na sposób postrzegania danego miejsca jako atrakcyjnego ośrodka do osiedlenia jest stan środowiska przyrodniczego. Dlatego tak ważne jest podejmowanie działań mających na celu poprawę jego jakości. Nadrzędnymi celami określonymi na poziomie Unii Europejskiej są: zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych, ograniczenie zużycia energii i większe wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych. Konieczne jest zwiększenie stopnia dywersyfikacji źródeł dostaw oraz stworzenie optymalnych warunków do rozwoju energetyki rozproszonej opartej na lokalnie dostępnych surowcach. Należy w głównej mierze wykorzystać odnawialne źródła energii w sektorze publicznym, jak również zachęcać przedsiębiorstwa i gospodarstwa domowe do zastąpienia nimi paliw stałych (konwencjonalnych), co przyniesie zarówno korzyści środowiskowe, jak i społeczne. Zamontowanie instalacji do produkcji odnawialnych źródeł energii w obiektach użyteczności publicznej oraz przeprowadzenie w budynkach termomodernizacji przyczyni się do redukcji emisji zanieczyszczeń.

Istotnym wyzwaniem dla samorządu lokalnego jest zapewnienie bezpieczeństwa w obszarze szeroko rozumianego środowiska naturalnego: poprawa jakości wód, ochrona przed zagrożeniami, doskonalenie gospodarki odpadami, ograniczenie emisji zanieczyszczeń powietrza, zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii, w szczególności poprzez efektywną współpracę z innymi podmiotami, odpowiedzialną politykę inwestycyjną, jak również wzmacnianie świadomości ekologicznej mieszkańców i przedsiębiorców.

Tabela 2. Kierunki działań wypracowane w ramach celów operacyjnych

SPOŁECZEŃSTWO Cel strategiczny 1. Aktywne zintegrowane społeczeństwo				
Cel operacyjny 1.1 Wzmocnienie integracji społecznej. Pobudzanie aktywności mieszkańców	**Cel operacyjny 1.2. Poprawa warunków i jakości kształcenia oraz wyrównywanie szans rozwojowych dzieci i młodzieży**	**Cel operacyjny 1.3. Zmniejszanie skali bezrobocia oraz jego skutków poprzez doskonalenie systemu kształcenia i szkolenia**	**Cel operacyjny 1.4. Zmniejszanie zjawiska wykluczenia społecznego poprzez wsparcie grup społecznych zagrożonych marginalizacją**	**Cel operacyjny 1.5. Poprawa dostępu i jakości usług publicznych poprzez rozwijanie oferty kulturalnej oraz sportowo – rekreacyjnej**
• promocja i rozwijanie aktywności obywatelskiej oraz partycypacji społecznej mieszkańców; • tworzenie centrów aktywności, klubów integracji społecznej oraz wsparcie już istniejących; • wzmacnianie sektora pozarządowego (NGO)- szkolenia, coaching, doradztwo; • rozwijanie współpracy pomiędzy NGO, NGO i JST oraz NGO i jedn. pomocniczymi JST • pomoc w zakresie pozyskiwania środków pozabudżetowych na realizację zadań statutowych	• kontrola stanu technicznego budynków i obiektów szkolnych; • termomodernizacja placówek oświatowych; • doposażanie szkół w materiały dydaktyczne; • poszerzanie oferty zajęć pozalekcyjnych w placówkach oświatowych; • promowanie innowacji oraz programów autorskich w systemie kształcenia; • podnoszenie kwalifikacji kadry edukacyjnej; • wspieranie inicjatyw ukierunkowanych na rozwijanie u dzieci i młodzieży kreatywności, innowacyjności, przedsiębiorczości.	• współpraca przy wdrażaniu programów przeciwdziałania bezrobociu; • wspieranie rozwoju systemu szkoleń i kursów zawodowych dla osób bezrobotnych oraz osób wymagających zmiany kwalifikacji; • wspieranie szkoleń i doradztwa w zakresie przedsiębiorczości, w tym zakładania i prowadzenia własnej działalności gospodarczej; • kształtowanie postaw i promocja kształcenia ustawicznego; • podejmowanie działań na rzecz lepszego	• pomoc dzieciom i młodzieży zagrożonym wykluczeniem społecznym; • wsparcie dla osób dotkniętych przemocą, szczególnie przemocą w rodzinie; • działania mające na celu ograniczenie patologii społecznych, poprzez np. grupy wsparcia, profesjonalne doradztwo prawne, zawodowe, pomoc psychologiczną, poradnictwo, mediacje; • przeciwdziałanie uzależnieniom; • zapewnienie odpowiedniej opieki osobom starszym; • wsparcie uczestnictwa osób starszych w systemie	• rozwój systemu e-usług publicznych; • podnoszenie kompetencji kadr w urzędach i instytucjach publicznych; • utrzymanie dostępu do miejsc w żłobkach i przedszkolach dla wszystkich dzieci; • zapewnienie wysokiej jakości systemu pomocy i integracji społecznej; • wspieranie rozwoju systemu ochrony zdrowia; • poprawa jakości usług edukacyjnych, kulturalnych, rekreacyjnych itp.; • poszerzanie oferty kulturalnej i sportowo - rekreacyjnej skierowanej do różnych grup odbiorców;

• wspieranie twórców i artystów lokalnych; • wspieranie działań kulturotwórczych; • animacja społeczna mrągowian wspieranie inicjatyw oddolnych; • promocja i wspieranie wolontariatu; • efektywna współpraca ze społecznymi ciałami opiniująco-doradczymi (Rada Biznesu, Rada Sportu, Rada Seniorów); • aktywizacja i angażowanie młodych w inicjatywy i sprawy lokalne.		dostosowania kierunków kształcenia w szkołach ponadgimnazjalnych do potrzeb lokalnego rynku pracy; • współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie monitoringu i analizy lokalnego rynku pracy oraz struktury osób bezrobotnych.	kształcenia ustawicznego; • wsparcie i aktywizacja osób niepełnosprawnych, w tym wyrównywanie szans w dostępie do edukacji i rynku pracy; • rewitalizacja społeczna obszarów kryzysowych; • promocja aktywności kobiet w życiu zawodowym i społecznym.	• komercjalizacja oferty sportowej przekładająca się na organizację większej ilości zajęć; • zwiększanie poziomu społecznego uczestnictwa w kulturze oraz aktywnych formach spędzania czasu wolnego, w tym zachęcanie do korzystania z dostępnej infrastruktury kulturalnej i rekreacyjno - sportowej; • rozwój wolontariatu sportowego we wszystkich grupach wiekowych i społecznych; • opracowanie systemu zarządzania sportem w mieście; • podnoszenie kwalifikacji kadr odpowiedzialnych za rozwój życia sportowego w mieście.

GOSPODARKA I TURYSTYKA Cel strategiczny 2. Dobry klimat dla biznesu			
Cel operacyjny 2.1. Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej miasta	**Cel operacyjny 2.2. Rozwijanie przedsiębiorczości poprzez stymulowanie innowacyjności i partnerstw na rzecz wzrostu gospodarczego**	**Cel operacyjny 2.3. Wzmocnienie systemu wsparcia sektora turystycznego poprzez kreowanie nowych produktów turystycznych, ochronę dziedzictwa kulturowego**	**Cel operacyjny 2.4. Rozwijanie systemu promocji miasta poprzez kreowanie Mrągowa jako miejsca otwartego i przyjaznego**
• aktywne poszukiwanie inwestorów, za szczególnym uwzględnieniem istniejących firm (reinwestycje, opieka proinwestycyjna) • tworzenie warunków zachęcających do inwestowania poprzez m.in.: politykę podatkową, planowanie przestrzenne, bezpośrednie kontakty z przedsiębiorcami, zapewnienie sprawnej obsługi inwestora; • wyznaczanie, uzbrajanie i znakowanie terenów inwestycyjnych; • skuteczna promocja profesjonalnej oferty inwestycyjnej miasta; • współpraca międzysektorowa w celu rozwoju gospodarczego; • działania na rzecz poprawy zewnętrznej dostępności	• kreowanie pozytywnych relacji oraz dialogu między organizacjami pozarządowymi, przedsiębiorstwami i samorządem - budowanie partnerstw; • rozpowszechnianie informacji na temat dostępnych programów pomocowych UE i innych instrumentów wsparcia dla przedsiębiorców; • aktywne wspieranie lokalnych przedsiębiorców na każdym etapie funkcjonowania; • wzmocnienie współpracy z lokalnymi oraz krajowymi Instytucjami Otoczenia Biznesu (Cech Rzemiosł Różnych, Mrągowskie Stow. Gosp., Specjalna Strefa Ekonomiczna, Centrum Obsługi Inwestora); • systematyczna i efektywna współpraca z Radą Biznesu.	• kreowanie i skuteczna promocja produktów turystycznych • rozwijanie i ulepszanie bazy atrakcji i miejsc noclegowych i gastronomicznych; • odpowiednie zagospodarowanie i wyeksponowanie atrakcji turystycznych; • opracowanie dedykowanych ofert turystycznych (turystyka aktywna, rodzinna, grupowa, biznesowa); • oferta pozasezonowa i na niepogodę; • wspieranie rozwoju branży turystycznej i około turystycznej; • ochrona, konserwacja i odrestaurowanie zabytków i obiektów cennych kulturowo, turystycznie; • skuteczna, skoordynowana promocja turystyczna we współpracy z LOT „Ziemia Mrągowska i Mrągowskim Centrum	• działania zmierzające do uwiarygodnienia marki Miasta; • rozwijanie marki “Mrągowo – the best country to invest”; • wzmacnianie imprez wizerunkowych; • promocja miasta przez nowe wydarzenia (biznesowe, kulturalne, sportowe, społeczne) bazujące na unikatowych potencjałach miasta; • wykorzystanie tradycyjnych oraz nowych narzędzi promocji miasta (portale społecznościowe, blogi, mikroblogi, vlogi, insertowe serwisy wideo, badania, audyty, rankingi); • wspólne projekty samorządu i biznesu; • współpraca z partnerami zewnętrznymi (samorządy, instytucje, organizacje); • udział w wydarzeniach organizowanych przez władze regionu, IOB, lokalnych

komunikacyjnej.		Informacji Turystycznej, CKiT i innymi partnerami.	przedsiębiorców.

PRZESTRZEŃ i INFRASTRUKTURA Cel strategiczny 3. Funkcjonalna i nowoczesna przestrzeń					
Cel operacyjny 3.1. Zwiększenie dostępności komunikacyjnej, podniesienie poziomu bezpieczeństwa komunikacyjnego poprzez rozbudowę i modernizację infrastruktury drogowej	**Cel operacyjny 3.2. Efektywne zarządzanie infrastrukturą sportowo - rekreacyjną**	**Cel operacyjny 3.3. Modernizacja i rozbudowa infrastruktury technicznej**	**Cel operacyjny 3.4. Rewitalizacja przestrzenna obszarów kryzysowych**	**Cel operacyjny 3.5. Poprawa funkcjonalności, bezpieczeństwa i estetyki**	**Cel operacyjny 3.6. Rozwój społeczeństwa informacyjnego poprzez rozbudowę infrastruktury teleinformatycznej oraz zwiększanie dostępności do e-usług**
• remonty chodników i ulic; • zwiększenie przepustowości dróg; usprawnienie ruchu; • likwidacja barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych; • budowa parkingów, modernizacja istniejących; • modernizacja i rozbudowa systemu oświetlenia ulic; • budowa infrastruktury zwiększającej bezpieczeństwo ruchu drogowego; • budowa dróg, ścieżek	• budowa i modernizacja boisk; • modernizacja, budowa i doposażanie placów zabaw; • urządzanie przestrzeni miejskiej na potrzeby ogólnodostępnych miejsc rekreacji i wypoczynku; • budowa siłowni zewnętrznych; • diagnoza potrzeb i przystosowanie infrastruktury sportowej dla osób niepełnosprawnych.	• modernizacja systemu gospodarki ściekowej; • modernizacja sieci wodociągowej; • modernizacja i rozbudowa sieci gazowej;	• zwiększenie poziomu bezpieczeństwa; • rewitalizacja zabytkowych obiektów; • przebudowa ulic w obszarze zdegradowanym; • modernizacja i remont budynków mieszkalnych; • budowa, rozbudowa, modernizacja obiektów sportowo – rekreacyjnych, usługowo - handlowych zlokalizowanych w granicach obszaru kryzysowego;	• modernizacja obiektów użyteczności publicznej; • uchwalanie planów zagospodarowania przestrzennego; • zachowanie i przywracanie wysokiego poziomu estetyki otoczenia i ładu przestrzennego; • tworzenie obszarów zieleni urządzonej oraz terenów rekreacyjnych; • podejmowanie działań na rzecz zwiększania poziomu bezpieczeństwa w ruchu drogowym;	• zwiększanie dostępności do nowoczesnych łączy telekomunikacyjnych, szczególnie Internetu o dużej przepustowości; • wspieranie firm prywatnych w zakresie budowy nowoczesnej infrastruktury telekomunikacyjnej; • przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu; • zwiększanie dostępności usług publicznych przy wykorzystaniu Internetu i innych

rowerowych i tras do narciarstwa biegowego.			• poprawa spójności funkcjonalno - przestrzennej obszaru kryzysowego.	• rozwój systemu monitoringu wizyjnego; • współpraca ze służbami odpowiedzialnymi za utrzymanie porządku i bezpieczeństwa na terenie miasta.	nowoczesnych technologii; • zapewnienie powszechnego dostępu do e-usług i e-administracji.

ŚRODOWISKO Cel strategiczny 4. Inteligentne kształtowanie środowiska antropogenicznego oraz ochrona zasobów naturalnych			
Cel operacyjny 4.1. Poprawa efektywności energetycznej, redukcja emisji szkodliwych substancji do atmosfery poprzez wspieranie inwestycji w odnawialne źródła energii	**Cel operacyjny 4.2. Ochrona zasobów środowiska**	**Cel operacyjny 4.3. Wzrost efektywności systemu gospodarowania odpadami**	**Cel operacyjny 4.4. Podnoszenie poziomu wiedzy i promocja proekologicznych zachowań**
• promocja wykorzystania alternatywnych źródeł energii; • wspieranie działań zmierzających do zwiększenia wykorzystania odnawialnych źródeł w produkcji energii; • termomodernizacja budynków użyteczności publicznej oraz wielorodzinnych budynków mieszkalnych; • budowa systemów solarnych/montaż paneli fotowoltaicznych w budynkach użyteczności publicznej; • modernizacja oświetlenia ulicznego - montaż elementów energooszczędnych; • kampania promocyjna i informacyjna na rzecz wymiany źródeł ciepła na nowoczesne i ekologiczne; • kampanie informacyjne dotyczące promocji działań zmierzających do ograniczania niskiej emisji;	• promocja i wspieranie ekologicznych przedsięwzięć inwestycyjnych; • ochrona i przeciwdziałanie zanieczyszczeniu ważnych pod względem przyrodniczym i ekologicznym terenów i obiektów, w szczególności jezior; • modernizacja systemów melioracyjnych; • wdrożenie programu ograniczania niskiej emisji; • racjonalne wykorzystywanie zasobów środowiskowych; • inwentaryzacja i waloryzacja obszarów cennych przyrodniczo; • odpowiednie oznakowanie terenów i obszarów cennych przyrodniczo; • zapobieganie i przeciwdziałanie skutkom klęsk żywiołowych - skuteczny system monitoringu i wczesnego ostrzegania;	• edukacja mieszkańców w zakresie odpowiedniej segregacji odpadów; • organizowanie efektywnego systemu zbiórki odpadów wielkogabarytowych i niebezpiecznych; • odpowiednie zabezpieczanie zebranych odpadów; • zwiększenie udziału recyklingu; • monitoring zagrożeń w zakresie nielegalnych wysypisk śmieci; • wyeliminowanie nielegalnych wysypisk śmieci; • wsparcie procesów utylizacyjnych, w szczególności odpadów azbestowych;	• organizacja kampanii edukacyjnych promujących postawy proekologiczne; • edukacja mieszkańców z zakresu naturalnych zasobów środowiska i ich ochrony; • wdrożenie w placówkach oświatowych zajęć w zakresie proekologicznych zachowań; • organizacja zajęć terenowych dla uczniów placówek oświatowych; • organizacja akcji sprzątania świata;

3. ZGODNOŚĆ CELÓW STRATEGII Z CELAMI EUROPEJSKICH, KRAJOWYCH, REGIONALNYCH I LOKALNYCH DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH

Europa 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu

W Strategii Europa 2020 określone zostały trzy nadrzędne cele (priorytety):

- rozwój inteligentny: rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji;
- rozwój zrównoważony: wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej;
- rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu: wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

Analiza wspomnianych wyżej ogólnych celów Strategii Europa 2020 pozwala zauważyć pełną zgodność celów Strategii Rozwoju Społeczno - Gospodarczego Miasta Mrągowo z założeniami tego dokumentu wyższego szczebla. Inteligentny rozwój oparty na wiedzy i innowacji uwzględniony został również w niniejszym dokumencie, co znajduje odzwierciedlenie już w brzmieniu samej wizji miasta Mrągowo w 2025 roku. Cel strategiczny 2, a w szczególności cel operacyjny 2.2. (Rozwijanie przedsiębiorczości, poprzez stymulowanie innowacyjności i partnerstw na rzecz wzrostu gospodarczego) precyzuje dążenie do rozwoju inteligentnego. Całość nakreślonego w Strategii Rozwoju Społeczno - Gospodarczego Miasta Mrągowo na lata 2016 - 2025 planu strategicznego jest zgodna z priorytetem "rozwój zrównoważony" Strategii Europa 2020. W lokalnym dokumencie zaplanowano cele i działania zmierzające do rozwoju wszystkich kluczowych obszarów: społeczeństwa, gospodarki, przestrzeni i infrastruktury oraz środowiska. Włączenie społeczne, będące ostatnim, trzecim, priorytetem określonym w Strategii Europa 2020 jest głównym celem rozwoju zaplanowanego w lokalnej Strategii w ramach obszaru "Społeczeństwo". Działania ukierunkowane na przeciwdziałanie marginalizacji zaplanowane zostały w ramach celu operacyjnego 1.4. (Zmniejszanie zjawiska wykluczenia społecznego poprzez wsparcie grup społecznych zagrożonych marginalizacją), 1.2. (Poprawa warunków i jakości kształcenia oraz wyrównywanie szans rozwojowych dzieci i młodzieży), 1.3. (Zmniejszanie skali bezrobocia oraz jego skutków poprzez doskonalenie systemu kształcenia i szkolenia).

W Strategii Europa 2020 zostały wyznaczone pewne konkretne skwantyfikowane cele, którymi są:

- osiągnięcie wskaźnika zatrudnienia osób w wieku 20 - 64 na poziomie 75%;
- kwoty wydatków na badania i rozwój na poziomie 3% PKB Unii Europejskiej;
- celu 20/20/20 w zakresie klimatu i energii (w tym ograniczenie emisji dwutlenku węgla nawet o 30% jeśli pozwolą na to warunki);
- ograniczenia do 10% liczby osób przedwcześnie kończących naukę szkolną;
- wskaźnika liczby osób uzyskujących wyższe wykształcenie na poziomie 40%;
- zmniejszenia o 20 mln liczby osób zagrożonych ubóstwem.

Analiza celów Strategii Rozwoju Społeczno - Gospodarczego Miasta Mrągowo na lata 2016 - 2025 pozwala stwierdzić, iż realizacja postanowień dokumentu przyczyni się do osiągnięcia wskazanych wyżej skwantyfikowanych celów Strategii Europa 2020.

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (KPZP 2030)

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 jest najważniejszym krajowym dokumentem strategicznym, który dotyczy zagospodarowania przestrzennego kraju. KPZP 2030 została opracowana zgodnie z zapisami ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. 2015 poz. 199 ze zm.).

W dokumencie zaprezentowana została wizja zagospodarowania przestrzennego kraju w 2030 roku. Ponadto określone zostały cele oraz kierunki polityki zagospodarowania kraju. W KPZP 2030 wskazane zostały zasady i mechanizmy koordynacji i wdrażania publicznych polityk rozwojowych. Dokument łączy w sobie elementy zagospodarowania przestrzennego z czynnikami rozwoju społeczno-gospodarczego.

W Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju określony został następujący cel strategiczny: *Efektywne wykorzystanie przestrzeni kraju i jej terytorialnie zróżnicowanych potencjałów rozwojowych dla osiągania ogólnych celów rozwojowych – konkurencyjności, zwiększenia zatrudnienia, sprawności funkcjonowania państwa oraz spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym i terytorialnym w długim okresie.* Ponadto w dokumencie wskazano sześć celów polityki przestrzennego zagospodarowania kraju:

1) Podwyższenie konkurencyjności głównych ośrodków miejskich Polski w przestrzeni europejskiej poprzez ich integrację funkcjonalną przy zachowaniu policentrycznej struktury systemu osadniczego sprzyjającej spójności;
2) Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów;
3) Poprawa dostępności terytorialnej kraju w różnych skalach przestrzennych poprzez rozwijanie infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej;
4) Kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski;
5) Zwiększenie odporności struktury przestrzennej na zagrożenia naturalne i utratę bezpieczeństwa energetycznego oraz kształtowanie struktur przestrzennych wspierających zdolności obronne państwa;
6) Przywrócenie i utrwalenie ładu przestrzennego.

Cele określone w Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Miasta Mrągowo na lata 2016-2025 są zgodne z celami określonymi w Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030. Cel operacyjny 3.1. Zwiększenie dostępności komunikacyjnej, podniesienie poziomu bezpieczeństwa komunikacyjnego poprzez rozbudowę i modernizację infrastruktury drogowej, wpisuje się w założenia 3 celu polityki przestrzennego zagospodarowania kraju – Poprawa dostępności terytorialnej kraju w różnych skalach przestrzennych poprzez rozwijanie infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej. Dodatkowo założenia określone w celu operacyjnym 3.6. Rozwój społeczeństwa informacyjnego poprzez rozbudowę infrastruktury teleinformatycznej oraz zwiększanie dostępności do e-usług są także zgodne z celem 3 KPZP 2030.

Wszystkie działania przewidziane do realizacji w ramach celu strategicznego 4. Inteligentne kształtowanie środowiska antropogenicznego oraz ochrona zasobów naturalnych przyczynią się do realizacji 4 celu polityki przestrzennego zagospodarowania kraju – Kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski. Ponadto cel operacyjny 4.1. Poprawa efektywności energetycznej, redukcja emisji szkodliwych substancji do atmosfery poprzez wspieranie inwestycji w odnawialne źródła energii jest zgodny z celem 5 KPZP 2030, który ma na celu zwiększenie odporności struktury przestrzennej na utratę

bezpieczeństwa energetycznego. Produkcja energii ze źródeł odnawialnych przyczyni się do ograniczenia emisji CO_2 oraz innych substancji szkodliwych do atmosfery.

Cele operacyjne wyznaczone w obszarze „przestrzeń i infrastruktura" wpłyną na realizację celu 6 wskazanego w Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju. W szczególności cele operacyjne 3.4. Rewitalizacja przestrzenna obszarów kryzysowych oraz 3.5. Poprawa funkcjonowania bezpieczeństwa i estetyki przyczynią się do osiągnięcia ładu przestrzennego w Mrągowie.

Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko – perspektywa do 2020 r.

Jednym z najważniejszych wyzwań, przed którymi obecnie stoi Polska jest zapewnienie wzrostu gospodarczego, uwzględniającego dbałość o zasoby środowiska. Strategia obejmuje dwa obszary: energetykę i środowisko. W obszarach tych wskazane zostały reformy i działania, które powinny zostać podjęte do 2020 roku. Najważniejszym zadaniem określonym w dokumencie jest integracja polityki środowiskowej z polityką energetyczną, czyli określenie kierunków rozwoju branży energetycznej ze wskazaniem priorytetów w ochronie środowiska.

Celem głównym określonym w Strategii jest: *„zapewnienie wysokiej jakości życia obecnych i przyszłych pokoleń z uwzględnieniem ochrony środowiska oraz stworzenie warunków do zrównoważonego rozwoju nowoczesnego sektora energetycznego, zdolnego zapewnić Polsce bezpieczeństwo energetyczne oraz konkurencyjną i efektywną gospodarkę."*
Cel główny realizowany będzie poprzez następujące cele szczegółowe i kierunki interwencji:

Cel 1. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska:

1.1.Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami kopalin;

1.2. Gospodarowanie wodami dla ochrony przed powodzią, suszą i deficytem wody;

1.3. Zachowanie bogactwa różnorodności biologicznej w tym wielofunkcyjna gospodarka leśna;

1.4.Uporządkowanie zarządzania przestrzenią.

Cel 2. Zapewnienie gospodarce krajowej bezpiecznego i konkurencyjnego zaopatrzenia w energię:

2.1. Lepsze wykorzystanie krajowych zasobów energii;

2.2. Poprawa efektywności energetycznej;

2.3. Zapewnienie bezpieczeństwa dostaw importowanych surowców energetycznych;

2.4. Modernizacja sektora elektroenergetyki zawodowej, w tym przygotowanie do wprowadzenia energetyki jądrowej;

2.5. Rozwój konkurencji na rynkach paliw i energii oraz umacnianie pozycji odbiorcy;

2.6. Wzrost znaczenia rozproszonych odnawialnych źródeł energii;

2.7. Rozwój energetyki na obszarach podmiejskich i wiejskich.

Cel 3. Poprawa stanu środowiska:

3.1. Zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki;

3.2. Racjonalne gospodarowanie odpadami, w tym wykorzystanie ich na cele energetyczne;

3.3. Ochrona powietrza, w tym ograniczenie oddziaływania energetyki;

3.4. Wspieranie nowych i promocja polskich technologii energetycznych i środowiskowych;

3.5. Promowanie zachowań ekologicznych oraz tworzenie warunków do powstawania zielonych miejsc pracy.

Cele 4 Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Miasta Mrągowo na lata 2016-2025 - Inteligentne kształtowanie środowiska antropogenicznego oraz ochrona zasobów naturalnych jest zgodny z celami i kierunkami interwencji wyznaczonymi w Strategii Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko. Cel operacyjny 4.1. Poprawa efektywności energetycznej, redukcja emisji szkodliwych substancji do atmosfery poprzez wspieranie inwestycji w odnawialne źródła energii, wpisuje się w założenia kierunku 2.6. Wzrost znaczenia rozproszonych odnawialnych źródeł energii. Ponadto cel strategiczny 4.2. Ochrona zasobów środowiska przyczyni się do realizacji celu szczegółowego strategii związanego ze zrównoważonym gospodarowaniem zasobami środowiska. Natomiast działania określone w celu operacyjnym 4.3. niniejszej strategii są zgodne z kierunkiem interwencji 3.2. Racjonalne gospodarowanie odpadami, w tym wykorzystanie ich na cele energetyczne. Cel operacyjny 4.4. Podnoszenie poziomu wiedzy i promocja proekologicznych zachowań wpisuje się w kierunek 3.5. Promowanie zachowań ekologicznych oraz tworzenie warunków do powstawania zielonych miejsc pracy. Realizacja działań wyznaczonych w Strategii Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Miasta Mrągowo na lata 2016 – 2025 zapewni należytą dbałość o środowisko, przy uwzględnieniu rozwoju gospodarczego kraju.

Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju.

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju „Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności" - jest dokumentem Rządu RP o charakterze analitycznym i rekomendacyjnym powstałym na bazie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju z dnia 6 grudnia 2006 r. Określa on główne trendy, wyzwania i scenariusze rozwoju społeczno - gospodarczego Polski, a także kierunki przestrzennego zagospodarowania kraju, z uwzględnieniem zrównoważonego rozwoju. Głównym celem dokumentu Polska 2030 jest poprawa jakości życia Polaków mierzona wskaźnikami jakościowymi, a także wartością oraz tempem wzrostu polskiego PKB. W dokumencie położono nacisk na jednoczesny rozwój w trzech strategicznych obszarach: konkurencyjności i innowacyjności gospodarki, równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski oraz efektywności i sprawności państwa. Główne cele dokumentu osiągane będą poprzez realizację następujących celów strategicznych:

I. Innowacyjność gospodarki i kreatywność indywidualna:
   Cel 1. Wspieranie prorozwojowej alokacji zasobów w gospodarce, stworzenie warunków dla wzrostu oszczędności oraz podaży pracy i innowacji;
   Cel 2. Zmniejszanie długu publicznego i kontrola deficytu w cyklu koniunkturalnym;
   Cel 3. Poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki;
   Cel 4. Wzrost wydajności i konkurencyjności gospodarki;
II. Polska Cyfrowa:
   Cel 5. Stworzenie Polski Cyfrowej;
III. Kapitał Ludzki
   Cel 6. Rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfarestate";
IV. Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko:
   Cel 7. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska;
V. Równoważenie potencjałów rozwojowych regionu:
   Cel 8. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego zrównoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych;

Cel 9. Zwiększenie dostępności terytorialnej Polski poprzez utworzenie zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego;

VI. Efektywność i sprawność państwa:

Cel 10. Stworzenie sprawnego państwa jako modelu działania administracji publicznej;

VII. Kapitał społeczny:

Cel 11. Wzrost społecznego kapitału rozwoju.

Założenia celu operacyjnego 1.2. (Poprawa warunków i jakości kształcenia oraz wyrównywanie szans rozwojowych dzieci i młodzieży) Strategii Rozwoju Społeczno - Gospodarczego Miasta Mrągowo na lata 2016- 2025 są zgodne z celem 3 (poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki) Strategii Rozwoju Kraju Polska 2030. Cel 4 analizowanego dokumentu szczebla krajowego (wzrost wydajności i konkurencyjności gospodarki) w Mrągowie realizowany będzie poprzez wdrażanie działań nakreślonych w szczególności w ramach celu operacyjnego 2.2 (Rozwijanie przedsiębiorczości poprzez stymulowanie innowacyjności i partnerstw na rzecz wzrostu gospodarczego). W założenia celu 5 (Stworzenie Polski Cyfrowej) Strategii Polska 2030 wpisuje się cel operacyjny 3.6 (Rozwój społeczeństwa informacyjnego poprzez rozbudowę infrastruktury teleinformatycznej oraz zwiększanie dostępności do e-usług) mrągowskiej Strategii. Cel operacyjny 1.3 (Zmniejszanie skali bezrobocia oraz jego skutków poprzez doskonalenie systemu kształcenia i szkolenia) lokalnego dokumentu koresponduje z celem 6 krajowej strategii (rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfarestate"). Wszystkie cele operacyjne zaplanowane w ramach 4 celu strategicznego (Inteligentne korzystanie ze środowiska) Strategii Rozwoju Społeczno - Gospodarczego Miasta Mrągowo na lata 2016 - 2025 są w pełni zgodne z 7 celem strategicznym (zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska) Strategii Polska 2030. Cel 11 krajowej Strategii (wzrost społecznego kapitału rozwoju) realizowany będzie poprzez wdrażanie kierunków działań zaplanowanych w ramach celu operacyjnego 1.1 (Wzmocnienie integracji społecznej. Pobudzanie aktywności mieszkańców) lokalnej Strategii.

Strategia Rozwoju Kraju 2020. Aktywne Społeczeństwo, Konkurencyjna Gospodarka, Sprawne Państwo.

Strategia Rozwoju Kraju 2020 to główna strategia rozwojowa Polski do 2020 r. Wskazuje najważniejsze zadania państwa, które należy zrealizować w najbliższych latach, by przyspieszyć rozwój Polski. Strategia proponuje dwukierunkowe podejście do rozwoju, polegające na usuwaniu barier i słabości polskiej gospodarki oraz wykorzystaniu jej mocnych stron. Strategia wyznacza trzy obszary, na których powinny zostać skoncentrowane fundusze na politykę rozwoju:

- konkurencyjna gospodarka – główne zadania w tym obszarze to polepszenie sytuacji finansów publicznych oraz wypracowanie nowych przewag konkurencyjnych polskiej gospodarki opartych na wiedzy, kapitale intelektualnym, kapitale społecznym i rezultatach cyfryzacji; zgodnie z zapisami Strategii należy dalej rozwijać system transportowy, poprawić system kształcenia, upowszechniać model uniwersytetu trzeciej generacji (łączącego edukację i badania z wdrażaniem innowacji i biznesem), ułatwić finansowanie działalności przedsiębiorstw, wspierać cyfryzację i rozwój nowoczesnych technologii;
- spójność społeczna i terytorialna – równomierny rozwój kraju i wyrównywanie szans jego mieszkańców; celem jest zwiększenie aktywności i zmniejszenie ubóstwa grup wykluczonych oraz zagrożonych wykluczeniem, a także podniesienie jakości usług publicznych
- sprawne i efektywne państwo – cele w tym obszarze to stworzenie sprawnego systemu zarządzania rozwojem, zapewnienie odpowiedniej ilości środków na rozwój i ich inwestowanie przede wszystkim w te dziedziny, które w największym stopniu przyczyniają się do zwiększania konkurencyjności gospodarki.

Celami strategicznymi zawartymi w dokumencie są:

Obszar strategiczny I. Sprawne i efektywne państwo:

Cel I.1. Przejście od administrowania do zarządzania rozwojem;

Cel I.2. Zapewnienie środków na działania rozwojowe;

Cel.I.3. Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywatela;

Obszar strategiczny II. Konkurencyjna gospodarka:

Cel.II.1. Wzmocnienie stabilności makroekonomicznej;

Cel.II.2. Wzrost wydajności gospodarki;

Cel.II.3. Zwiększenie innowacyjności gospodarki;

Cel.II.4. Rozwój kapitału ludzkiego;

Cel.II.5. Zwiększenie wykorzystania technologii cyfrowych;

Cel.II.6. Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko:

Cel.II.7. Zwiększenie efektywności transportu;

Obszar strategiczny III. Spójność społeczna i terytorialna:

Cel.III.1. Integracja społeczna;

Cel.III.2. Zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych;

Cel.III.3. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego zrównoważonego rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych.

Cel operacyjny 2.2. (Rozwijanie przedsiębiorczości poprzez stymulowanie innowacyjności i partnerstw na rzecz wzrostu gospodarczego) Strategii Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Miasta Mrągowo na lata 2016 – 2025 jest zgodny z założeniami celu II.2 (wzrost wydajności gospodarki) oraz celu II.3 (zwiększenie innowacyjności gospodarki) Strategii Rozwoju Kraju 2020. Celowi II.4. (rozwój kapitału ludzkiego) dokumentu szczebla krajowego odpowiada cel operacyjny 1.3. (Zmniejszanie skali bezrobocia oraz jego skutków poprzez doskonalenie systemu kształcenia i szkolenia) mrągowskiej Strategii. Cel operacyjny 3.6 (Rozwój społeczeństwa informacyjnego poprzez rozbudowę infrastruktury teleinformatycznej oraz zwiększanie dostępności do e-usług) koresponduje z celem II.5 (zwiększenie wykorzystania technologii cyfrowych) SRK 2020. Wszystkie cele operacyjne wyznaczone w ramach celu strategicznego 4 (Inteligentne korzystanie ze środowiska) miejskiej Strategii są w pełni zgodne z celem II.6 (bezpieczeństwo energetyczne i środowisko) analizowanego dokumentu wyższego szczebla. Do osiągnięcia celu II.7 (zwiększenie efektywności transportu) przyczyni się realizacja działań zaplanowanych w ramach celu operacyjnego 3.1 (Zwiększenie dostępności komunikacyjnej, podniesienie poziomu bezpieczeństwa komunikacyjnego poprzez rozbudowę i modernizację infrastruktury drogowej). Założenia celu III.1 (integracja społeczna) Strategii Rozwoju Kraju 2020 osiągane będą poprzez realizację działań zaplanowanych w ramach celu operacyjnego 1.1 (Wzmocnienie integracji społecznej. Pobudzanie aktywności mieszkańców). Cel operacyjny 1.5 (Poprawa dostępu i jakości usług publicznych poprzez rozwijanie oferty kulturalnej oraz

sportowo – rekreacyjnej) koresponduje z celem III.2 (zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych).

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010 – 2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010 – 2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie to rządowa wizja rozwoju polskich regionów do 2020 roku. Określa najważniejsze wyzwania, założenia i cele polityki regionalnej państwa. Wyznacza też zasady i mechanizmy współpracy pomiędzy rządem a samorządami wojewódzkimi oraz koordynacji działań obu szczebli. Zgodnie z nakreśloną w Strategii wizją, w 2020 roku polskie regiony stanowić będą lepsze miejsce do życia dzięki podniesieniu poziomu i jakości życia oraz przez stworzenie takich ram społeczno – gospodarczych i instytucjonalnych, które zwiększają szanse realizacji aspiracji i możliwości jednostek i wspólnot lokalnych. Polskie regiony będą silniejsze gospodarczo, lepiej zintegrowane gospodarczo, społecznie i przestrzennie, oraz bardziej samorządne w wyniku procesu decentralizacji i szerszego urzeczywistniania zasady partnerstwa i subsydiarności. W 2020 roku polskie regiony charakteryzować będą następujące cechy: konkurencyjność i innowacyjność; spójność gospodarcza, społeczna i terytorialna; skuteczność, efektywność i partnerstwo w realizacji celów rozwojowych; bezpieczeństwo ekologiczne, wysoki poziom i skuteczność ochrony środowiska oraz zasobów przyrodniczych.

Określonym w KSRR celem strategicznym polityki regionalnej jest wykorzystanie, w sposób efektywny, specyficznych regionalnych i terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągania celów rozwoju kraju – wzrostu, zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym. Cele szczegółowe, których realizacja przewidziana jest do 2020 roku, to:

- wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów;
- budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie procesom marginalizacji na obszarach problemowych;
- tworzenie warunków dla skutecznej, efektywnej i partnerskiej realizacji działań rozwojowych ukierunkowanych terytorialnie.

Cele KSRR do 2020 roku prezentują się następująco:

1. Konkurencyjność - pomoc na rzecz wzrostu konkurencyjności regionów:

a) wzmacnianie funkcji metropolitalnych ośrodków wojewódzkich i integracja ich obszarów funkcjonalnych,
b) tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania procesów rozwojowych i zwiększania absorpcji poza miastami wojewódzkimi,
c) budowa podstaw konkurencyjności województw – działania tematyczne;

2. Spójność - budowanie spójności terytorialnej i zapobieganie procesom marginalizacji na obszarach problemowych:
   a) wzmacnianie spójności w układzie krajowym,
   b) wspieranie obszarów wiejskich o najniższym poziomie dostępu mieszkańców do dóbr i usług warunkujących możliwości rozwojowe,
   c) restrukturyzacja i rewitalizacja miast i innych obszarów tracących dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze,
   d) przezwyciężenie niedogodności związanych z położeniem obszarów przygranicznych, szczególnie wzdłuż zewnętrznych granic UE,
   e) zwiększanie dostępności transportowej do ośrodków wojewódzkich na obszarach o najniższej dostępności;
3. Sprawność - tworzenie warunków sprzyjających skutecznej, efektywnej i partnerskiej realizacji działań rozwojowych ukierunkowanych terytorialnie:
   a) wzmocnienie strategicznego wymiaru polityki regionalnej,
   b) poprawa jakości zarządzania politykami publicznymi, w tym ich właściwe ukierunkowanie terytorialne,
   c) przebudowa i wzmocnienie koordynacji w systemie wieloszczeblowego zarządzania,
   d) wspomaganie budowy kapitału społecznego dla rozwoju regionalnego w oparciu o sieci współpracy między różnymi aktorami polityki regionalnej.

Założenia Strategii Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Miasta Mrągowo na lata 2016 – 2025 są zgodne z postanowieniami i celami Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010 – 2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie. Szczególnie cel strategiczny 2 (Dobry klimat dla biznesu) oraz cel strategiczny 3 (Funkcjonalna i nowoczesna przestrzeń) miejskiej Strategii wpisują się odpowiednio w założenia celów strategicznych 1 i 2 analizowanego dokumentu wyższego szczebla.

Strategia Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Województwa Warmińsko – Mazurskiego do roku 2025

W Strategii Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Województwa Warmińsko – Mazurskiego do roku 2025 wyróżniono kluczowe trzy priorytety strategiczne:

- konkurencyjna gospodarka;
- otwarte społeczeństwo;
- nowoczesne sieci.

Celem głównym Strategii jest spójność ekonomiczna, społeczna i przestrzenna Warmii i Mazur z regionami Europy, przy czym:

- spójność ekonomiczna – oznacza wzrost gospodarczy umożliwiający osiągnięcie i utrzymanie przez województwo udziału własnego w produkcie krajowym brutto na poziomie 3%;
- spójność przestrzenna – to włączenie się województwa (formalne i jakościowe) do głównej sieci infrastruktury transportowej w Polsce w transeuropejską sieć korytarzy transportowych;
- spójność społeczna – rozumiana jest jako tworzenie miejsc pracy i wzrost przedsiębiorczości a także poprawę warunków życia ludności zbliżającą do standardów życia występujących w Unii Europejskiej.

Układ celów strategicznych i operacyjnych określonych w Strategii prezentuje się następująco:

Cel strategiczny 1. Wzrost konkurencyjności gospodarki.

Cel operacyjny 1.1. Wzrost konkurencyjności regionu poprzez rozwój inteligentnych specjalizacji.

Cel operacyjny 1.2. Wzrost innowacyjności firm.

Cel operacyjny 1.3. Wzrost liczby miejsc pracy.

Cel strategiczny 2. Wzrost aktywności społecznej;

Cel operacyjny 2.1. Rozwój kapitału społecznego;

Cel operacyjny 2.2. Wzrost dostępności i jakości usług publicznych.

Cel strategiczny 3. Wzrost liczby i jakości powiązań sieciowych.

Cel operacyjny 3.1. Doskonalenie administracji.

Cel operacyjny 3.2. Intensyfikacja współpracy międzyregionalnej.

Cel strategiczny 4. Nowoczesna infrastruktura rozwoju.

Cel operacyjny 4.1. Zwiększenie zewnętrznej dostępności komunikacyjnej oraz wewnętrznej spójności;

Cel operacyjny 4.2. Dostosowana do potrzeb sieć nośników energii;

Cel operacyjny 4.3. Poprawa jakości i ochrona środowiska przyrodniczego.

Cele Strategii Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Miasta Mrągowo na lata 2016 – 2025 charakteryzują się wysokim stopniem zgodności z celami Strategii Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Województwa Warmińsko – Mazurskiego do roku 2025. Cele operacyjne 2.1 (Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej miasta) oraz 2.2 (Rozwijanie przedsiębiorczości, poprzez stymulowanie innowacyjności i partnerstw na rzecz wzrostu gospodarczego) lokalnego dokumentu są spójne z celem strategicznym 1 (wzrost konkurencyjności gospodarki) wojewódzkiej Strategii. Cel operacyjny 1.3 (Zmniejszanie skali bezrobocia oraz jego skutków poprzez doskonalenie systemu kształcenia i szkolenia) mrągowskiej Strategii wpisuje się w założenia celu operacyjnego 2.1. (rozwój kapitału społecznego) analizowanego dokumentu regionalnego. Cel operacyjny 1.5 (Poprawa dostępu i jakości usług publicznych poprzez rozwijanie oferty kulturalnej oraz sportowo – rekreacyjnej) Strategii Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Miasta Mrągowo na lata 2015 – 2025 koresponduje z założeniami celu operacyjnego 2.2. (wzrost dostępności i jakości usług publicznych) Strategii Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Województwa Warmińsko – Mazurskiego do roku 2025. Z celem operacyjnym 3.1. (Zwiększenie dostępności komunikacyjnej, podniesienie poziomu bezpieczeństwa komunikacyjnego poprzez rozbudowę i modernizację infrastruktury drogowej) lokalnej Strategii koresponduje cel operacyjny 3.1 (rozbudowa i modernizacja infrastruktury drogowej; zwiększenie dostępności komunikacyjnej; podniesienie poziomu bezpieczeństwa komunikacyjnego) dokumentu wyższego rzędu. Do realizacji założeń celu operacyjnego 4.3 (poprawa jakości i ochrona środowiska przyrodniczego) wojewódzkiej Strategii przyczyni się wdrożenie działań zaplanowanych w ramach celu strategicznego 4 (Inteligentne kształtowanie środowiska antropogenicznego oraz ochrona zasobów naturalnych) Strategii Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Miasta Mrągowo na lata 2016 – 2025.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko – Mazurskiego na lata 2014 – 2020

Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko – Mazurskiego na lata 2014 – 2020 realizował będzie cele unijnej strategii na rzecz inteligentnego, zrównoważonego wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu oraz osiągnięciu spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej poprzez koncentrację tematyczną i terytorialną wsparcia na przedsięwzięciach odnoszących się do następujących osi priorytetowych:

1. Inteligentna gospodarka Warmii i Mazur.
2. Kadry dla gospodarki.
3. Cyfrowy region.
4. Efektywność energetyczna.
5. Środowisko przyrodnicze i racjonalne wykorzystanie zasobów.
6. Kultura i dziedzictwo.
7. Infrastruktura transportowa.
8. Obszary wymagające rewitalizacji.
9. Dostęp do wysokiej jakości usług publicznych.
10. Regionalny rynek pracy.
11. Włączenie społeczne.
12. Pomoc techniczna.

Cele Strategii Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Miasta Mrągowo na lata 2016 – 2025 wpisują się w założenia osi priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko – Mazurskiego na lata 2014 – 2020. Cele operacyjne 2.1 (Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej miasta), 2.2 (Rozwijanie przedsiębiorczości, poprzez stymulowanie innowacyjności i partnerstw na rzecz wzrostu gospodarczego), 1.3 (Zmniejszanie skali bezrobocia oraz jego skutków poprzez doskonalenie systemu kształcenia i szkolenia) mrągowskiej Strategii wpisują się w założenie osi priorytetowych 1 (inteligenta gospodarka Warmii i Mazur) i 2 (kadry dla gospodarki) RPO WWM 2014 – 2020. Założenia osi priorytetowej 3 (cyfrowy region) Programu realizowane będą za pomocą działań zaplanowanych w ramach celu operacyjnego 3.6 (Rozwój społeczeństwa informacyjnego poprzez rozbudowę infrastruktury teleinformatycznej oraz zwiększanie dostępności do e-usług) lokalnego dokumentu. W cele osi priorytetowych 4 (efektywność energetyczna) i 5 (środowisko przyrodnicze i racjonalne wykorzystanie zasobów) Programu wpisują się

kierunki działań Miasta Mrągowo zaplanowane w ramach celu strategicznego 4 (Inteligentne kształtowanie środowiska antropogenicznego oraz ochrona zasobów naturalnych). Cel operacyjny 2.3 (Wzmocnienie systemu wsparcia sektora turystycznego, poprzez kreowanie nowych produktów turystycznych, ochronę dziedzictwa kulturowego) lokalnego dokumentu koresponduje z założeniami osi priorytetowej 6 (kultura i dziedzictwo) regionalnego Programu. W założenia osi priorytetowej 7 wpisują się działania zaplanowane w ramach celu operacyjnego 3.1 (Zwiększenie dostępności komunikacyjnej, podniesienie poziomu bezpieczeństwa komunikacyjnego poprzez rozbudowę i modernizację infrastruktury drogowej). Proces rewitalizacji zaplanowany w Strategii Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Miasta Mrągowo na lata 2016 – 2025 w ramach celu operacyjnego 3.4 (Rewitalizacja przestrzenna obszarów kryzysowych) wpisuje się w założenia osi priorytetowej 8 (obszary wymagające rewitalizacji). Poprawa dostępu do wysokiej jakości usług publicznych to podstawowe założenie osi priorytetowej 9 Programu, co powoduje korespondencję celu operacyjnego 1.5 (Poprawa dostępu i jakości usług publicznych poprzez rozwijanie oferty kulturalnej oraz sportowo – rekreacyjnej) lokalnego dokumentu z tą osią. W założenia osi 10 (regionalny rynek pracy) wpisuje się cel operacyjny 1.3 (Zmniejszanie skali bezrobocia oraz jego skutków poprzez doskonalenie systemu kształcenia i szkolenia), natomiast cele osi 11 (włączenie społeczne) Programu realizowane będą przy pomocy działań zaplanowanych w ramach celu operacyjnego 1.4 (Zmniejszanie zjawiska wykluczenia społecznego poprzez wsparcie grup społecznych zagrożonych marginalizacją) Strategii Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Miasta Mrągowo na lata 2016 – 2025.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Warmińsko - Mazurskiego

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa jest narzędziem, służącym do realizacji jednego z podstawowych zadań samorządu województwa – kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej na obszarze województwa. W Planie określone zostały kierunki polityki przestrzennej, a także zasady organizacji przestrzennej na poziomie struktur regionalnych. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa jest aktem kierownictwa wewnętrznego wiążącym organy i jednostki samorządu województwa. Nadrzędnym celem Planu jest ochrona i kształtowanie ładu przestrzennego.

Celem głównym polityki przestrzennej jest: *„zrównoważony rozwój przestrzenny województwa, realizowany poprzez wykorzystanie cech i zasobów przestrzeni regionu, dla*

zwiększenia jego spójności w wymiarze przestrzennym, społecznym i gospodarczym, z uwzględnieniem ładu przestrzennego oraz zachowania wysokich walorów środowiska i krajobrazu." Ponadto w Planie określone zostały następujące cele szczegółowe polityki przestrzennej:

1) Dążenie w gospodarowaniu przestrzenią do uporządkowania i harmonii pomiędzy różnymi elementami i funkcjami tej przestrzeni dla ochrony ładu przestrzennego, jako niezbędnego wyznacznika równoważenia rozwoju;
2) Podwyższenie konkurencyjności regionu, w szczególności poprzez podnoszenie innowacyjności i atrakcyjności jego głównych ośrodków miejskich;
3) Poprawa jakości wewnętrznej regionu poprzez promowanie integracji funkcjonalnej i tworzenie warunków dla wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich, z wykorzystaniem potencjałów wewnętrznych;
4) Poprawa dostępności terytorialnej regionu w relacjach zewnętrznych i wewnętrznych poprzez rozwijanie systemów infrastruktury technicznej, w tym infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej;
5) Zachowanie i odtwarzanie wysokiej jakości struktur przyrodniczo-kulturowych i krajobrazowych regionu oraz zrównoważone korzystanie z zasobów środowiska, stanowiące istotny element polityki rozwoju województwa;
6) Zwiększenie odporności przestrzeni województwa na zagrożenie naturalne i antropogeniczne oraz utratę bezpieczeństwa energetycznego, a także uwzględnienie w polityce przestrzennej regionu potrzeb obronnych państwa.

Cele strategiczne i operacyjne wyznaczone w Strategii Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Miasta Mrągowo na lata 2016 – 2025 wpisują się w założenia Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Warmińsko – Mazurskiego. Realizacja celu operacyjnego 3.5. przyczyni się do osiągnięcia ładu przestrzennego. Ponadto działania wyznaczone w celu strategicznym 2. Dobry klimat dla biznesu są zgodne z celem szczegółowym polityki przestrzennej, dotyczącym podwyższenia konkurencyjności regionu. Cele operacyjne 3.1. oraz 3.6. wpisują się w założenia 4 celu Planu - Poprawa dostępności terytorialnej regionu w relacjach zewnętrznych i wewnętrznych poprzez rozwijanie systemów infrastruktury technicznej, w tym infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej. Cele operacyjne wyznaczone w obszarze „środowisko" przyczynią się do zachowania struktur przyrodniczych i krajobrazowych, a także zapewnią zrównoważone korzystanie z zasobów środowiska przyrodniczego. Poprawa efektywności energetycznej, a także wspieranie

inwestycji w odnawialne źródła energii (cel operacyjny 4.1.) zwiększy odporność przestrzeni województwa na utratę bezpieczeństwa energetycznego.

Wielkie Jeziora Mazurskie 2020 - Strategia

Strategia Rozwoju Wielkich Jezior Mazurskich powstała w celu ułatwienia wspólnych, ponadlokalnych działań rozwojowych (wychodzących poza granicę jednej gminy). Dlatego też misją określoną w dokumencie jest ułatwienie podejmowania wspólnych przedsięwzięć w oparciu o zasoby własne, jak i pojawiające się różnorodne możliwości wsparcia zewnętrznego. Głównym celem Strategii jest wzrost konkurencyjności obszaru Wielkich Jezior Mazurskich w zakresie atrakcyjności turystycznej, warunków dla prowadzenia biznesu oraz wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i warunków życia. W ramach celu głównego wyznaczone zostały cztery cele strategiczne:

- wysoki poziom edukacji i partycypacji społecznej;
- konkurencyjna gospodarka;
- spójność komunikacyjna wewnętrzna i zewnętrzna;
- wysokiej jakości środowisko przyrodnicze.

Strategia Wielkie Jeziora Mazurskie 2020 określa 6 kierunków działań, odpowiadających celom strategicznym. Cel strategiczny "wysoki poziom edukacji i partycypacji społecznej" będzie realizowany przez dwa kierunki: "nowoczesna edukacja - konkurencyjny rozwój" oraz "integracja społeczna i budowa zaufania". W ramach celu "konkurencyjna gospodarka" przewidziano również dwa kierunki działań: "przedsiębiorczość i zatrudnienie" oraz "regionalny produkt turystyczny Wielkich Jezior Mazurskich". Pozostałym celom przypisano po jednym kierunku działań. Dla celu "spójność komunikacyjna wewnętrzna i zewnętrzna" są to "inwestycje komunikacyjne", a dla celu "wysokiej jakości środowisko przyrodnicze" jest to "MASTERPLAN II - czyste środowisko przyrodnicze i zasobne jeziora".

Cele strategiczne i operacyjne Strategii Rozwoju Społeczno - Gospodarczego Miasta Mrągowo na lata 2016 - 2025 wpisują się w założenia strategiczne dokumentu Wielkie Jeziora Mazurskie 2020 - Strategia. Do realizacji celu strategicznego "wysoki poziom edukacji i partycypacji społecznej" Strategii WJM przyczyniać się będą działania zaplanowane w ramach celu strategicznego 1 (Aktywne zintegrowane społeczeństwo), w szczególności celów operacyjnych 1.1. (Wzmocnienie integracji społecznej. Pobudzanie

aktywności mieszkańców), 1.2. (Poprawa warunków i jakości kształcenia oraz wyrównywanie szans rozwojowych dzieci i młodzieży) oraz 1.3. (Zmniejszanie skali bezrobocia oraz jego skutków poprzez doskonalenie systemu kształcenia i szkolenia) mrągowskiej strategii. Celowi strategicznemu "konkurencyjna gospodarka" Strategii WJM odpowiadają wprost założenia 2 celu strategicznego (Dobry klimat dla biznesu) lokalnej strategii. Działania zaplanowane w ramach tego celu strategicznego przyczyniać się mają do wzrostu przedsiębiorczości i zatrudnienia oraz kreowania nowych produktów turystycznych, co jest zgodne z kierunkami działań nakreślonymi w Strategii WJM. Celowi strategicznemu "spójność komunikacyjna wewnętrzna i zewnętrzna" odpowiada cel strategiczny 3 (Funkcjonalna i nowoczesna przestrzeń), w szczególności cel operacyjny 3.1. (Zwiększenie dostępności komunikacyjnej, podniesienie poziomu bezpieczeństwa komunikacyjnego poprzez rozbudowę i modernizację infrastruktury drogowej) Strategii Rozwoju Społeczno - Gospodarczego Miasta Mrągowo na lata 2016 - 2025. Ostatni cel strategiczny dokumentu WJM 2020 "wysokiej jakości środowisko przyrodnicze" realizowany będzie za pomocą wszystkich działań zaplanowanych w ramach celu strategicznego 4 (Inteligentne kształtowanie środowiska antropogenicznego oraz ochrona zasobów naturalnych) mrągowskiej strategii.

Dokumenty na poziomie lokalnym

W cele strategiczne i operacyjne wraz z kierunkami działań Strategii Rozwoju Społeczno - Gospodarczego Miasta Mrągowo na lata 2016 – 2025 wpisują się także założenia dokumentów na szczeblu lokalnym: Diagnozy społeczno-gospodarczej w ramach projektu „Dobry klimat dla biznesu w Mrągowie”, Strategii rozwoju sportu i wolontariatu sportowego dla Mrągowa „SPORT ZMIENIA” czy Strategii rozwiązywania problemów społecznych.

Działania rekomendowane w ramach opracowania „Dobry klimat dla biznesu w Mrągowie” są spójne z celami i kierunkami działań, które zostały sformułowane w ramach celu strategicznego 2. Dobry klimat dla biznesu. Zakładają one bowiem m.in. pozyskiwanie nowych inwestorów i rozwój już istniejących przedsiębiorstw, podnoszenie atrakcyjności terenów inwestycyjnych, wprowadzanie systemu zachęt (np. w postaci zwolnień podatkowych), prowadzenie ścisłej współpracy z instytucjami otoczenia biznesu czy promocję gospodarczą miasta.

Strategia rozwoju sportu i wolontariatu sportowego dla Mrągowa „SPORT ZMIENIA" zakłada poprawę sytuacji i warunków funkcjonowania w różnych sferach życia poprzez sport. Zdrowy styl życia staje się coraz ważniejszy dla społeczeństwa. Coraz częściej dostrzegana jest również społeczna funkcja sportu. W Strategii „SPORT ZMIENIA" wypracowano działania (wykazujące spójność z celami Strategii Rozwoju Społeczno - Gospodarczego Miasta Mrągowo), których celami są m.in. zapobieganie wykluczeniu i integracja społeczna, wzmacnianie kapitału społecznego, zmniejszanie bezrobocia czy efektywne wykorzystywanie istniejącej i planowej infrastruktury.

Również założenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Miasto Mrągowo na lata 2014-2020, której głównym celem jest: „poprawa warunków życia i aktywizacja mieszkańców gminy miasto Mrągowo zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz ich integracja z pozostałymi mieszkańcami miasta", wpisują się w cele Strategii Rozwoju Społeczno - Gospodarczego Miasta Mrągowo na lata 2016 – 2025, w szczególności w cel 1. Aktywne zintegrowane społeczeństwo. Zakładają tym samym przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego, wsparcie grup objętych największym natężeniem problemów społecznych, zwiększanie dostępności do różnego rodzaju usług czy pobudzanie aktywności i integracji mieszkańców.

4. FINANSOWANIE STRATEGII

Miasto Mrągowo, jako jeden z głównych podmiotów podejmujących działania zmierzające do realizacji nakreślonych w Strategii celów, musi wykazywać zdolność finansową do realizacji zaplanowanych działań. Instrumentem wieloletniego planowania finansowego w jednostkach samorządu terytorialnego jest Wieloletnia Prognoza Finansowa. Obejmuje ona prognozę m.in. takich parametrów finansowych jak:

- dochody bieżące oraz wydatki bieżące budżetu;
- dochody majątkowe oraz wydatki majątkowe budżetu;
- wynik budżetu wraz ze wskazaniem przeznaczenia nadwyżki, albo sposobu sfinansowania deficytu;
- przychody i rozchody budżetu z uwzględnieniem długu zaciągniętego oraz planowanego do zaciągnięcia.

Wieloletnią Prognozę Finansową Gminy Miasto Mrągowo na lata 2015 - 2025 prezentuje poniższa tabela.

Tabela 3. Wieloletnia Prognoza Finansowa Gminy Miasto Mrągowo na lata 2015 - 2025

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Dochody ogółem, w tym:	**72 141 707,09**	**79 286 262,00**	**73 291 170,00**	**86 525 234,00**	**83 838 900,00**	**74 700 000,00**	**77 000 000,00**	**79 000 000,00**	**81 200 000,00**	**83 700 000,00**	**86 300 000,00**
bieżące	66 896 474,46	72 421 565,00	67 160 000,00	69 080 000,00	71 250 000,00	73 425 000,00	75 645 000,00	77 770 000,00	79 940 000,00	82 410 000,00	85 030 000,00
majątkowe	5 245 232,63	6 864 697,00	6 131 170,00	17 455 234,00	16 530 214,00	1 275 000,00	1 355 000,00	1 230 000,00	1 260 000,00	1 290 000,00	1 270 000,00
w tym ze sprzedaży majątku	4 178 548,63	4 040 000,00	1 340 000,00	2 736 750,00	2 228 900,00	1 275 000,00	1 355 000,00	1 230 000,00	1 260 000,00	1 290 000,00	1 270 000,00
Wydatki ogółem, w tym:	**66 478 701,23**	**82 375 905,00**	**71 265 670,00**	**84 199 735,00**	**85 402 564,00**	**72 972 450,00**	**75 100 000,00**	**77 100 000,00**	**79 300 000,00**	**81 800 000,00**	**85 600 000,00**
wydatki bieżące, w tym:	62 141 489,72	70 806 918,00	64 522 250,00	66 901 251,00	68 511 250,00	71 192 500,00	72 180 000,00	74 000 000,00	75 960 000,00	77 560 000,00	79 510 000,00
odsetki	527 028,61	500 000,00	610 000,00	540 000,00	450 000,00	360 000,00	280 000,00	200 000,00	130 000,00	60 000,00	10 000,00
z tytułu gwarancji i poręczeń	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
wydatki majątkowe	4 337 211,51	11 568 987,00	6 734 420,00	17 298 484,00	16 891 314,00	1 779 950,00	2 920 000,00	3 100 000,00	3 340 000,00	4 240 000,00	6 090 000,00
Wynik budżetowy	**5 663 005,86**	**-3 089 643,00**	**2 025 500,00**	**2 325 499,00**	**2 377 650,00**	**1 727 550,00**	**1 900 000,00**	**1 900 000,00**	**1 900 000,00**	**1 900 000,00**	**700 000,00**
Przychody ogółem, w tym:	**6 938 709,00**	**4 815 143,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**
nadwyżka budżetowa z lat ubiegłych	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
zaciągnięcie kredytów/ pożyczek	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
wolne środki	**6 938 709,00**	**4 815 143,00**	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
inne	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Rozchody ogółem, w tym:	**2 120 666,00**	**1 725 500,00**	**2 025 500,00**	**2 325 499,00**	**2 377 650,00**	**1 727 550,00**	**1 900 000,00**	**1 900 000,00**	**1 900 000,00**	**1 900 000,00**	**700 000,00**

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
spłata kredytów/ pożyczek i wykup papierów wartościowych	2 120 666,00	1 725 500,00	2 025 500,00	2 325 499,00	2 377 650,00	1 727 550,00	1 900 000,00	1 900 000,00	1 900 000,00	1 900 000,00	700 000,00
w tym łączna kwota wyłączeń z limitu spłaty zobowiązań o którym mowa w art. 243 ustawy	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
inne	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Stan zadłużenia na koniec okresu	**18 481 699,00**	**16 756 199,00**	**14 730 699,00**	**12 405 200,00**	**10 027 550,00**	**8 300 000,00**	**6 400 000,00**	**4 500 000,00**	**2 600 000,00**	**700 000,00**	**0,00**
Maksymalny dopuszczalny wskaźnik spłaty zobowiązań	**x**	**10,41%**	**10,64%**	**8,31%**	**6,06%**	**5,59%**	**5,35%**	**5,54%**	**5,76%**	**6,35%**	**6,71%**
Relacja planowanej łącznej kwoty spłaty zobowiązań do dochodów	**3,67%**	**2,81%**	**3,60%**	**3,31%**	**3,22%**	**2,79%**	**2,83%**	**2,66%**	**2,50%**	**2,34%**	**0,82%**
Spełnienie wskaźnika spłaty z art. 243 ufp	**TAK**	**TAK**	**TAK**	**TAK**	**TAK**	**TAK**	**TAK**	**TAK**	**TAK**	**TAK**	**TAK**

Źródło: Opracowanie własne

Zgodnie z art. 243 obowiązującej ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (tekst jednolity ustawy Dz. U. 2013, poz. 885 ze zm.), organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego nie może uchwalić budżetu, którego realizacja spowoduje, że w roku budżetowym oraz w każdym roku następującym po roku budżetowym relacja łącznej kwoty przypadających w danym roku budżetowym: spłat rat kredytów i pożyczek wraz z odsetkami, wykupów papierów wartościowych oraz spłat kwot wynikających z udzielonych poręczeń i gwarancji do planowanych dochodów ogółem budżetu przekroczy średnią arytmetyczną z obliczonych dla ostatnich trzech lat relacji jej dochodów bieżących powiększonych o dochody ze sprzedaży majątku oraz pomniejszonych o wydatki bieżące, do dochodów ogółem budżetu.

Jak pokazują dane zamieszczone w powyższej tabeli w przypadku Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Miasto Mrągowo na lata 2015 - 2025, relacja planowanej łącznej kwoty spłaty zobowiązań do dochodów w każdym roku przyjmuje wartość niższą niż wartość dopuszczalnego wskaźnika spłaty zobowiązań określonego zgodnie za zapisami art. 243 ustawy o finansach publicznych. Relacja planowanej łącznej kwoty spłaty zobowiązań do dochodów w każdym roku prognozowanego okresu odznacza się wartościami dużo niższym niż dopuszczalna wartość wskaźnika spłaty zobowiązań, co jednoznacznie wskazuje na duże możliwości Gminy w finansowaniu przyszłych inwestycji. Jest to niezwykle ważne z punktu widzenia możliwości realizacji celów Strategii Rozwoju Społeczno - Gospodarczego Miasta Mrągowo na lata 2016 - 2025.

O sukcesie realizacji nakreślonych celów zdecydować może także efektywność w pozyskiwaniu środków zewnętrznych, w tym środków z funduszy Unii Europejskiej. Lata 2016 – 2025, na które zaplanowano realizację celów niniejszej Strategii, w całości obejmują okres wydatkowania środków w ramach nowej perspektywy budżetowej UE. Stwarza to bardzo duże możliwości w pozyskiwaniu finansowania na realizację działań, których podjęcie jest niezbędne do osiągnięcia stanu nakreślonego w wizji Mrągowa w roku 2025. Gmina Miasto Mrągowo posiada bardzo duże doświadczenie w pozyskiwaniu środków zewnętrznych.

Oprócz środków finansowych pochodzących z budżetu Miasta Mrągowo oraz środków pozyskanych z funduszy Unii Europejskiej, realizacji celów nakreślonych w Strategii Rozwoju Społeczno - Gospodarczego Miasta Mrągowo na lata 2016 - 2025 służyć będą także środki z takich źródeł jak: budżet powiatu, województwa, kraju; środki partnerów lokalnych i instytucji zaangażowanych w realizację postanowień Strategii; środki instytucji

finansowych oraz funduszy inwestycyjnych; środki inwestorów sponsorów; środki prywatne (np. w ramach partnerstwa publiczno - prywatnego).

5. SYSTEM WDRAŻANIA I MONITORINGU

Strategia Rozwoju Społeczno - Gospodarczego Miasta Mrągowo na lata 2016 - 2025 nie ogranicza się w swych założeniach wyłącznie do zadań leżących w kompetencjach ustawowych gminy miejskiej Mrągowo, ale angażuje i inicjuje działania realizowane w ramach szerokich partnerstw lokalnych i subregionalnych. Znajduje to odzwierciedlenie w kierunkach interwencji określonych w Strategii, dla których jednostkami realizującymi są wydziały i jednostki gminne, jak również: samorząd powiatowy, podmioty prywatne czy organizacje pozarządowe. Ze względu na wielopoziomowy charakter zarządzania Strategią Rozwoju Społeczno - Gospodarczego Miasta Mrągowo na lata 2016 - 2025, podstawową zasadą, określającą sposób postępowania w trakcie jej wdrażania, jest zasada partnerstwa. Jest ona rozumiana jako otwarta i aktywna współpraca równoprawnie traktowanych podmiotów, reprezentujących różnorodne środowiska oraz instytucje realizujące i wspierające wdrażanie działań na rzecz rozwoju Mrągowa.

Jednostką odpowiedzialną zarówno za wdrażanie postanowień niniejszego dokumentu, jak i jego monitoring, będzie Burmistrz Miasta Mrągowo, który powoła zespół zadaniowy, tzw. Zespół ds. Wdrażania Strategii. Zespół ten będzie się składał z przedstawicieli władz samorządowych, środowisk społecznych, gospodarczych oraz organizacji pozarządowych. Jego planowane działania to głównie ilościowa i jakościowa ocena informacji związanych z realizacją poszczególnych działań.

Wdrożenie odpowiednio zaplanowanego systemu monitoringu oraz powiązanego z nim systemu ewaluacji Strategii Rozwoju Społeczno - Gospodarczego Miasta Mrągowo na lata 2016 - 2025 pozwoli wyeliminować problem dezaktualizacji założeń i celów zawartych w dokumencie, wynikający ze zmieniających się warunków funkcjonowania podmiotów zaangażowanych w osiąganie celów Strategii, zmian prawodawstwa oraz innych warunków i okoliczności mogących wpływać na zasadność podejmowanych działań. Oprócz modyfikacji poszczególnych elementów Strategii, w trakcie jej realizacji możliwe będzie uwzględnienie nowych, dodatkowych działań, które wpisywać się będą w wyznaczone cele strategiczne i operacyjne. Monitoring wdrażania Strategii Rozwoju Społeczno - Gospodarczego Miasta Mrągowo na lata 2016 - 2025 służy:

- kontroli postępu realizacji działań wyznaczonych w ramach poszczególnych celów strategicznych;

- obserwacji i ocenie stanu zaawansowania realizacji poszczególnych działań umożliwiającej bieżącą identyfikację trudności w ich realizacji;
- ocenie zaangażowania komórek organizacyjnych i osób odpowiedzialnych za wdrażanie postanowień Strategii;
- weryfikacji zgodność osiąganych rezultatów z założonymi celami;
- efektywności wykorzystania środków przeznaczonych na realizację działań wskazanych w Strategii.

W celu ułatwienia nadzoru i kontroli nad realizacją Strategii Rozwoju Społeczno - Gospodarczego Miasta Mrągowo na lata 2016 - 2025 dla każdego celu operacyjnego opracowano zestaw kilku obiektywnych mierników pozwalających skutecznie monitorować postępy w realizacji postanowień Strategii. Do wskaźników monitorujących przebieg realizacji działań zawartych w niniejszym dokumencie należą m.in.:

Tabela 3. Wskaźniki monitoringu

SPOŁECZEŃSTWO Cel strategiczny 1. Aktywne zintegrowane społeczeństwo				
Cel operacyjny 1.1 Wzmocnienie integracji społecznej. Pobudzanie aktywności mieszkańców	**Cel operacyjny 1.2. Poprawa warunków i jakości kształcenia oraz wyrównywanie szans rozwojowych dzieci i młodzieży**	**Cel operacyjny 1.3. Zmniejszanie skali bezrobocia oraz jego skutków poprzez doskonalenie systemu kształcenia i szkolenia**	**Cel operacyjny 1.4. Zmniejszanie zjawiska wykluczenia społecznego poprzez wsparcie grup społecznych zagrożonych marginalizacją**	**Cel operacyjny 1.5. Poprawa dostępu i jakości usług publicznych poprzez rozwijanie oferty kulturalnej oraz sportowo – rekreacyjnej**
• liczba wspartych organizacji i stowarzyszeń zajmujących się kultywowaniem i promocją lokalnych tradycji, twórczości, restauracją ginących zasobów, wyrobów, rzemiosła artystycznego; • liczba wspartych działań kulturotwórczych; • kwota pozyskanych środków pozabudżetowych na realizację zadań statutowych NGO; • liczba wspartych inicjatyw oddolnych w zakresie organizacji wydarzeń kulturalnych, sportowych, rekreacyjnych; • liczba utworzonych lub wspartych centrów i klubów integracji społecznej; • liczba rezultatów miękkich osiągniętych w wyniku	• liczba placówek oświatowych poddanych termomodernizacji; • liczba doposażonych szkół w materiały dydaktyczne; • wartość środków przeznaczonych na doposażenie szkół w materiały dydaktyczne • liczba godzin zorganizowanych zajęć pozalekcyjnych; • liczba wdrożonych programów autorskich w systemie kształcenia; • liczba pedagogów uczestniczących w kursach doszkalających; • liczba wdrożonych inicjatyw ukierunkowanych na pobudzanie u dzieci kreatywności, innowacyjności, przedsiębiorczości; • liczba rezultatów miękkich osiągniętych w wyniku realizacji	• spadek liczby osób bezrobotnych; • liczba zorganizowanych szkoleń i kursów dla osób bezrobotnych i osób wymagających zmiany kwalifikacji; • liczba zorganizowanych szkoleń w zakresie podejmowania własnej działalności gospodarczej; • liczba nowych kierunków kształcenia w szkołach ponadgimnazjalnych; • liczba rezultatów miękkich osiągniętych w wyniku realizacji konkretnych przedsięwzięć;	• liczba dzieci i młodzieży zagrożonych wykluczeniem społecznym objętych wsparciem; • liczba osób dotkniętych przemocą objętych wsparciem; • spadek liczby osób uzależnionych; • liczba osób starszych, którym zapewniono opiekę; • liczba utworzonych grup wsparcia, zorganizowanych akcji doradczych; • liczba osób starszych uczestniczących w szkoleniach i kursach; • liczba osób niepełnosprawnych podejmujących zatrudnienie; • spadek udziału kobiet wśród osób bezrobotnych; • spadek wskaźnika liczby osób bezrobotnych;	• liczba miejsc w żłobkach i przedszkolach; • liczba zorganizowanych wydarzeń kulturalnych i sportowych; • liczba uczestników wydarzeń kulturalnych i sportowych; • liczba wdrożonych e-usług; • liczba udostępnionych lub zmodernizowanych miejsc rekreacji i wypoczynku; • liczba osób korzystających z infrastruktury sportowej; • liczba rezultatów miękkich osiągniętych w wyniku realizacji konkretnych przedsięwzięć;

realizacji konkretnych przedsięwzięć;	konkretnych przedsięwzięć;		• spadek wskaźnika liczby osób długotrwale bezrobotnych; • spadek liczby osób korzystających z pomocy społecznej; • spadek liczby przestępstw na obszarze kryzysowym; • liczba rezultatów miękkich osiągniętych w wyniku realizacji konkretnych przedsięwzięć;	

GOSPODARKA I TURYSTYKA Cel strategiczny 2. Dobry klimat dla biznesu			
Cel operacyjny 2.1. Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej miasta	**Cel operacyjny 2.2. Rozwijanie przedsiębiorczości poprzez stymulowanie innowacyjności i partnerstw na rzecz wzrostu gospodarczego**	**Cel operacyjny 2.3. Wzmocnienie systemu wsparcia sektora turystycznego poprzez kreowanie nowych produktów turystycznych, ochronę dziedzictwa kulturowego**	**Cel operacyjny 2.4. Rozwijanie systemu promocji miasta poprzez kreowanie Mrągowa jako miejsca otwartego i przyjaznego**
• powierzchnia terenów przeznaczonych pod inwestycje; • powierzchnia terenów uzbrojonych; • liczba nowych podmiotów gospodarczych, które podjęły działalność na terenie miasta; • liczba przeprowadzonych akcji promujących atrakcyjność gospodarczą gminy; • liczba rezultatów miękkich osiągniętych w wyniku realizacji konkretnych przedsięwzięć;	• liczba lokalnych przedsiębiorstw, którym udzielono wsparcia; • wartość pozyskanych środków z funduszy Unii Europejskiej; • liczba udzielonych porad w zakresie zakładania i prowadzenia własnej działalności gospodarczej; • liczba rezultatów miękkich osiągniętych w wyniku realizacji konkretnych przedsięwzięć;	• liczba wykreowanych nowych produktów turystycznych; • liczba przeprowadzonych kampanii promujących turystyczną ofertę miasta; • liczba wdrożonych form promocji miasta; • liczba odrestaurowanych zabytków i innych cennych kulturowo obiektów; • wartość pozyskanych środków zewnętrznych na działalność w sektorze turystyki; • liczba wybudowanych i zmodernizowanych obiektów infrastruktury turystycznej; • liczba rezultatów miękkich osiągniętych w wyniku realizacji konkretnych przedsięwzięć;	• liczba wejść na strony internetowe i profile poświęcone gminie; • liczba pozycji figurujących w bazie podmiotów sektora turystycznego; • liczba wydanych broszur, ulotek i map promujących atrakcyjność gminy; • liczba zorganizowanych imprez o charakterze ponadlokalnym; • liczba wyemitowanych i opublikowanych reklam w mediach lokalnych i regionalnych promujących atrakcyjność miasta; • liczba rezultatów miękkich osiągniętych w wyniku realizacji konkretnych przedsięwzięć;

PRZESTRZEŃ i INFRASTRUKTURA Cel strategiczny 3. Funkcjonalna i nowoczesna przestrzeń					
Cel operacyjny 3.1. Zwiększenie dostępności komunikacyjnej, podniesienie poziomu bezpieczeństwa komunikacyjnego poprzez rozbudowę i modernizację infrastruktury drogowej	**Cel operacyjny 3.2. Efektywne zarządzanie infrastrukturą sportowo - rekreacyjną**	**Cel operacyjny 3.3. Modernizacja i rozbudowa infrastruktury technicznej**	**Cel operacyjny 3.4. Rewitalizacja przestrzenna obszarów kryzysowych**	**Cel operacyjny 3.5. Poprawa funkcjonalności, bezpieczeństwa i estetyki**	**Cel operacyjny 3.6. Rozwój społeczeństwa informacyjnego poprzez rozbudowę infrastruktury teleinformatycznej oraz zwiększanie dostępności do e-usług**
• długość wyremontowanych chodników i ulic; • długość powstałej lub zmodernizowanej sieci oświetlenia ulicznego; • długość wybudowanych ścieżek rowerowych i tras do biegów narciarskich; • liczba utworzonych miejsc parkingowych; • liczba zlikwidowanych barier architektonicznych dla niepełnosprawnych; • liczba zamontowanych usprawnień dla osób dotkniętych	• liczba wybudowanych i zmodernizowanych boisk; • liczba wybudowanych, zmodernizowanych i doposażonych placów zabaw; • liczba utworzonych siłowni zewnętrznych; • liczba rezultatów miękkich osiągniętych w wyniku realizacji konkretnych przedsięwzięć;	• długość zmodernizowanej sieci wodociągowej; • długość zmodernizowanej sieci kanalizacyjnej; • długość wybudowanej sieci gazowej; • długość zmodernizowanej sieci gazowej; • liczba rezultatów miękkich osiągniętych w wyniku realizacji konkretnych przedsięwzięć;	• liczba zrewitalizowanych obiektów zabytkowych w obszarze kryzysowym; • liczba przebudowanych ulic; • liczba zmodernizowanych budynków mieszkalnych; • liczba zmodernizowanych i wybudowanych obiektów sportowo - rekreacyjnych; • liczba adaptowanych obiektów na cele	• liczba zmodernizowanych obiektów użyteczności publicznej; • liczba uchwalonych planów zagospodarowania przestrzennego; • powierzchnia utworzonych obszarów zieleni urządzonej oraz terenów rekreacyjnych; • spadek liczby wypadków w ruchu drogowym; • liczba zainstalowanych kamer w systemie monitoringu wizyjnego; • spadek liczby	• liczba gospodarstw domowych z dostępem do Internetu o dużej przepustowości; • długość wybudowanej infrastruktury teleinformatycznej; • liczba utworzonych punktów dostępu do Internetu; • liczba usług publicznych dostępnych w formie elektronicznej; • liczba mieszkańców korzystających z e-usług i e-administracji;

niepełnosprawnością; • liczba rezultatów miękkich osiągniętych w wyniku realizacji konkretnych przedsięwzięć;			społeczne; • powierzchnia zrewitalizowanych przestrzeni; • liczba zamontowanych usprawnień dla osób niepełnosprawnych; • liczba rezultatów miękkich osiągniętych w wyniku realizacji konkretnych przedsięwzięć;	przestępstw i wykroczeń; • liczba rezultatów miękkich osiągniętych w wyniku realizacji konkretnych przedsięwzięć;	• liczba rezultatów miękkich osiągniętych w wyniku realizacji konkretnych przedsięwzięć;

ŚRODOWISKO Cel strategiczny 4. Inteligentne kształtowanie środowiska antropogenicznego oraz ochrona zasobów naturalnych			
Cel operacyjny 4.1. Poprawa efektywności energetycznej, redukcja emisji szkodliwych substancji do atmosfery poprzez wspieranie inwestycji w odnawialne źródła energii	**Cel operacyjny 4.2. Ochrona zasobów środowiska**	**Cel operacyjny 4.3. Wzrost efektywności systemu gospodarowania odpadami**	**Cel operacyjny 4.4. Podnoszenie poziomu wiedzy i promocja proekologicznych zachowań**
• udział energii pozyskanej z alternatywnych źródeł w ogólnym zapotrzebowaniu na energię; • liczba zamontowanych instalacji do produkcji energii ze źródeł odnawialnych w budynkach użyteczności publicznej; • liczba zmodernizowanych systemów grzewczych; • liczba obiektów poddanych termomodernizacji; • wartość zaoszczędzonych środków na bieżące utrzymanie obiektów; • wielkość redukcji emisji CO_2; • liczba wdrożonych kampanii promocyjnych i informacyjnych na rzecz wymiany źródeł ciepła na nowoczesne i ekologiczne; • liczba wdrożonych kampanii informacyjnych na rzecz ograniczania niskiej emisji; • liczba rezultatów miękkich osiągniętych w wyniku realizacji konkretnych przedsięwzięć;	• długość zmodernizowanej sieci melioracyjnej; • liczba oznakowanych pomników przyrody oraz innych cennych przyrodniczo obiektów i terenów; • liczba zinwentaryzowanych cennych przyrodniczo obszarów; • liczba rezultatów miękkich osiągniętych w wyniku realizacji konkretnych przedsięwzięć;	• liczba gospodarstw domowych prowadzących selektywną zbiórkę odpadów; • liczba zlikwidowanych nielegalnych wysypisk śmieci; • udział odpadów poddanych recyklingowi w ogólnej liczbie zebranych odpadów; • częstotliwość odbioru odpadów wielkogabarytowych i niebezpiecznych; • wartość udzielonego wsparcia w zakresie utylizacji odpadów niebezpiecznych; • liczba rezultatów miękkich osiągniętych w wyniku realizacji konkretnych przedsięwzięć;	• liczba wdrożonych programów edukacyjnych zmierzających do podniesienia świadomości ekologicznej mieszkańców; • liczba przeprowadzonych akcji promujących ekologiczny styl życia; • liczba zorganizowanych szkoleń dla mieszkańców z zakresu naturalnych zasobów środowiska i ich ochrony; • liczba zorganizowanych akcji sprzątania świata; • liczba godzin zajęć w placówkach oświatowych z zakresu proekologicznych zachowań; • liczba godzin zorganizowanych zajęć terenowych dla uczniów placówek oświatowych; • liczba rezultatów miękkich osiągniętych w wyniku realizacji konkretnych przedsięwzięć;

Źródło: Opracowanie własne

6. OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO STRATEGII ROZWOJU SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO MIASTA MRĄGOWA NA LATA 2016-2025

Działając w trybie art. 48 ust. 1 oraz ust. 2 i art. 58 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2016, poz. 353) projekt „Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Miasta Mrągowo na lata 2016-2025" został przedłożony Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Olsztynie (pismo z dnia 7.01.2016 r., znak: SRP 061.01.10.2015) oraz Warmińsko-Mazurskiemu Państwowemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Sanitarnemu w Olsztynie (pismo z dnia 29.01.2016 r., znak: SRP.061.10.2015) w sprawie odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, a w przypadku decyzji negatywnej, o uzgodnienie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Miasta Mrągowo na lata 2016-2025.

W odpowiedzi na ww. pismo, stwierdzona została konieczność sporządzania prognozy oddziaływania na środowisko dla Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Miasta Mrągowo na lata 2016-2025. Zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w Prognozie oddziaływania na środowisko Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Miasta Mrągowo na lata 2016-2025 został określony w piśmie z dnia 19 stycznia 2016 r. (WOOŚ.411.11.2016.MT) przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie oraz w piśmie z dnia 29 lutego 2016 roku (ZNS.9082.2.24.2016.KM) przez Warmińsko-Mazurskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Olsztynie.

Projekt Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Miasta Mrągowo na lata 2016-2025 wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Miasta Mrągowo na lata 2016-2025 zostały wyłożone do publicznego wglądu. W terminie od 10 do 31 marca 2016 r. każdy mieszkaniec miasta Mrągowo miał możliwość składania własnych uwag i wniosków do ww. dokumentów. Mogły być one wnoszone w formie pisemnej, ustnie do protokołu lub za pomocą środków komunikacji elektronicznej. Dokumenty były wyłożone w siedzibie Urzędu Miasta, ul. Królewiecka 60 A, 11- 700 Mrągowo, pokój 3 (Referat Strategii, Rozwoju, Promocji i Integracji Europejskiej), w godzinach urzędowania. Zamieszczone zostały także w Biuletynie Informacji Publicznej Gminy Miasto Mrągowo.

SPIS TABEL

Tabela 1. Analiza SWOT 5
Tabela 2. Kierunki działań wypracowane w ramach celów operacyjnych 14
Tabela 3. Wskaźniki monitoringu 47

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Wizja Mrągowa 7
Rysunek 2. Misja Mrągowa 8
Rysunek 3. Obszary strategiczne 9
Rysunek 4. Cele strategiczne i operacyjne 10

ZAŁĄCZNIK I. DIAGNOZA POTENCJAŁU SPOŁECZNO – EKONOMICZNEGO MRĄGOWA

SPIS TRESCI

I.1. Ogólne informacje o mieście 56
I.2. Diagnoza sytuacji przestrzenno - społeczno - gospodarczej miasta 57
I.2.1. Sfera przestrzenna 57
2.1.1. Zagospodarowanie przestrzenne/struktura funkcjonalno - przestrzenna 57
2.1.2. Uwarunkowania przyrodnicze i ochrony środowiska 60
2.1.3. Uwarunkowania kulturowe 64
2.1.4. Własność gruntów/struktura ich zagospodarowania 68
2.1.5. Infrastruktura techniczna 70
I.2.2. Sfera gospodarcza 77
2.2.1. Struktura działalności gospodarczej na terenie Mrągowa 77
2.2.2. Struktura zatrudnienia 87
2.2.3. Bezrobocie 89
2.2.4. Główni pracodawcy 91
I.2.3. Sfera społeczna 93
2.3.1. Struktura demograficzna/trendy 93
2.3.2. Infrastruktura społeczna 100
2.3.3. Organizacje pozarządowe 102
I.2.4. Sfera mieszkaniowa 104
SPIS TABEL 107
SPIS RYSUNKÓW 108

I.1. Ogólne informacje o mieście

Miasto Mrągowo położone jest w środkowo - wschodniej części województwa warmińsko - mazurskiego, w powiecie mrągowskim, na Pojezierzu Mrągowskim, będącym częścią Pojezierza Mazurskiego. Miasto zlokalizowane jest pomiędzy jeziorami: Czos od wschodu, Juno od północy, Jeziorem Czarnym od północnego – wschodu. Administracyjnie Mrągowo tworzy gminę miejską otoczoną bezpośrednio gminą wiejską Mrągowo.

Rysunek 1.1. Lokalizacja gminy miejskiej Mrągowo

Źródło: www.gminy.pl

Mrągowo położone jest w odległości:

- 90 km od przejścia granicznego z Rosją w Bezledach;
- 160 km do przejścia granicznego z Litwą;

- 210 km do przejścia granicznego z Białorusią;
- 126 km od Kaliningradu;
- 347 km od Wilna ;
- 64 km od Olsztyna;
- 196 km od Gdańska;
- 197 km od Warszawy;
- 270 km od Bydgoszczy;
- 289 km od Łodzi;
- 360 km od Poznania;
- 460 km od Wrocławia;
- 470 km od Krakowa.

Przez miasto przebiegają ważne szlaki komunikacyjne:

- droga krajowa nr 59 - Rozogi - Mrągowo - Giżycko;
- droga krajowa nr 16 - Grudziądz - Olsztyn - Mrągowo - Ełk - Ogrodniki;
- droga wojewódzka nr 600 - Mrągowo - Szczytno;
- droga wojewódzka nr 591 - Mrągowo - Kętrzyn - Michałkowo.

Mrągowo zajmuje powierzchnię 14,81 km^2, co stanowi 1,39% powierzchni powiatu mrągowskiego.

Miasto leży na obszarze charakteryzującym się wysoką lesistością, wysoką jeziornością (lasy i wody zajmują 1/3 powierzchni miasta) oraz bardzo wysokimi walorami przyrodniczo - krajobrazowymi

I.2. Diagnoza sytuacji przestrzenno - społeczno - gospodarczej miasta

I.2.1. Sfera przestrzenna

2.1.1. Zagospodarowanie przestrzenne/struktura funkcjonalno - przestrzenna

Na obecny stan zagospodarowania i ładu przestrzennego miasta Mrągowo wpływ ma wiele czynników. Za najważniejsze uznać należy:

- uwarunkowania historyczne;
- uwarunkowania społeczno - gospodarcze;

- obowiązujące akty prawa oraz jego egzekwowanie;
- bariery techniczne wynikające z możliwości infrastrukturalnych;
- bariery środowiskowe.

W strukturze zagospodarowania przestrzennego Mrągowa wyróżnić można kilka zasadniczych obszarów ze względu na zróżnicowanie cech funkcjonalnych, różny stopień zainwestowania, intensywność zaludnienia:

- obszar śródmiejski – z dominującą funkcją usługową oraz ponadlokalnymi funkcjami publicznymi; jest to obszar o znaczeniu historycznym o wielofunkcyjnej strukturze; główny obszar miejski, objęty ochroną konserwatorską;
- obszar północny – z przeważającą funkcją mieszkaniową w zabudowie wielo- i jednorodzinnej; na obszarze zlokalizowana jest także część bazy obsługi ruchu turystycznego;
- obszar południowo – wschodni – charakteryzuje się dominacją funkcji mieszkaniowej w zabudowie wielorodzinnej i jednorodzinnej; byłe tereny specjalne zlokalizowane na obszarze stopniowo przekształcane są w tereny o charakterze śródmiejskim;
- obszar południowo – zachodni – przeważającą jego część stanowią tereny usługowo – przemysłowe;
- obszary obrzeżne – charakteryzują się dominacją funkcji usługowej z rozwiniętą bazą obsługi ruchu turystycznego.

Struktura zagospodarowania przestrzennego Mrągowa jest w dużym stopniu determinowana jego położeniem geograficznym oraz uwarunkowaniami przyrodniczo – krajobrazowymi. Istotne znaczenie ma pasmo licznych zbiorników wodnych oraz lasów od strony zachodniej i północnej, duże jeziora i pasmo zalesień wschodniego i południowego brzegu jeziora Czos od strony wschodniej i południowej.

Czynnikami warunkującymi i kształtującymi rozwój przestrzenny miasta są także linia kolejowa, układ drogowy obwodnic miasta oraz konfiguracja terenu. Skarpa terenowa między zachodnim tarasem górnym wysoczyzny a tarasem dolnym rynny mrągowskiej, na których położone jest miasto, jest wyraźnie zauważalna w strukturze jego zagospodarowania. Nie stanowi ona jednak bariery dla powiązań strukturalnych zagospodarowania przestrzennego

Mrągowa. Kierunki dalszego rozwoju determinuje istniejąca zabudowa oraz istniejący i projektowany układ sieci infrastruktury technicznej.

Duża część miasta zachowuje ład przestrzenny. W szczególności są to tereny najstarszej części miasta, przedwojenna zabudowa jednorodzinna położona na obrzeżach, a także otoczenie jeziora Czos. Prawie cały obszar niezurbanizowany w mieście charakteryzuje się ładem przestrzennym i wysokimi walorami krajobrazowymi. Ma na to wpływ urozmaicona rzeźba terenu, liczne jeziora i obniżenia terenu, otaczające miasto lasy oraz zadrzewienia śródpolne. Ład przestrzenny nie jest zachowany w przemysłowej części miasta w rejonie ul. Przemysłowej oraz na części osiedli wielorodzinnych. Zabudowa przemysłowa jest chaotyczna, budynki mają formę hal i baraków, brak jest zieleni towarzyszącej.

Obecnie w strukturze zagospodarowania przestrzennego Mrągowa najistotniejszymi obszarami problemowymi:

- bariery techniczne i sposób gospodarowania zielenią w obszarze niecki pojeziernej, co ma wpływ na przewietrzenie terenu;
- brak urządzenia terenów leśnych na potrzeby rekreacyjne mieszkańców;
- zagrożenie erozją gleb i spływem do jezior substancji bagiennych z pól uprawnych,
- konieczność podejmowania wspólnych działań z gminą wiejską Mrągowo w zakresie zagospodarowania terenów przyległych do jezior na cele turystyczne;
- nadmierne obciążenie komunikacyjne historycznego układu urbanistycznego;
- brak rozstrzygnięć w sposobie gospodarki nieruchomościami dotyczących ustalenia celowych proporcji między sprzedażą istniejącej substancji budowlanej a utrzymywaniem jej ze środków budżetowych miasta;
- potrzeby w zakresie rewaloryzacji układu urbanistycznego i substancji zabytkowej jako funkcji kształtowania atrakcyjnego wizerunku miasta na rynku usług turystycznych;
- niezadowalający stan zagospodarowania terenów zielonych;
- stan techniczny i stopień dekapitalizacji zabudowy komunalnej powstałej do czasu pierwszej wojny światowej (w całości komunalnych zasobów mieszkaniowych budynki liczące powyżej 60-ciu lat stanowią około 85%, a powyżej 100 lat – 20%) – stopień dekapitalizacji całości tych zasobów można

szacować na około 70%; największa ilość zdekapitalizowanych komunalnych zasobów mieszkaniowych koncentruje się w obszarze historycznego układu urbanistycznego miasta średniowiecznego;

- niewykorzystany potencjał terenów po byłych przedsiębiorstwach państwowych.[1]

2.1.2. Uwarunkowania przyrodnicze i ochrony środowiska

Pod względem budowy geologicznej Mrągowo leży w zasięgu prekambryjskiej platformy wschodnioeuropejskiej, w jednostce tektonicznej zwanej wyniesieniem mazursko – suwalskim. Krystaliczne podłoże zalega na głębokości około 1 – 1,5 km. Nadścielone jest ono skałami osadowymi utworzonymi w dwóch erach: mezozoicznej i kenozoicznej. Warstwy przypowierzchniowe zbudowane są z osadów czwartorzędowych, których miąższość wynosi około 100 – 200 m. Z zasięgiem lądolodu w okresie ostatniego zlodowacenia związane są formy morfologiczne spotykane na obszarze miasta.

Ukształtowanie powierzchni i litologia Pojezierza Mrągowskiego, w obrębie którego położone jest miasto, są typowe dla obszarów polodowcowych, a cechą ich krajobrazu jest niespotykane nigdzie w kraju, na tak dużą skalę, skupienie dużych, naturalnych zbiorników wodnych. Drugim, obok jezior, charakterystycznym elementem krajobrazu tego terenu są rozległe, zwarte kompleksy leśne, które otaczają miasto.

Morfologia obszaru miasta jest dość zróżnicowana. Została ukształtowana przez lądolód zlodowacenia północnopolskiego – głównie w jego fazie pomorskiej, a zmodyfikowana przez holoceńskie procesy denudacyjno – akumulacyjne. Dominującą jednostką jest wysoczyzna moreny dennej o falistej powierzchni, zbudowana głównie z gliny zwałowej oraz rynna polodowcowa zwana „mrągowską”. Miejscami występuje falisty, piaszczysty sandr. Miasto położone jest względnie na znacznych wysokościach (150 m n.p.m. w obszarach wysoczyzny, rynna o ok. 30 – 50 m niżej). Charakterystycznym elementem krajobrazu są strome skarpy nad jeziorami. Najwyższy punkt terenu miasta usytuowany jest na wysokości 177 m n.p.m., najniższy natomiast to 123 m n.p.m.

Na obszarze Mrągowa nie występują udokumentowane złoża kruszyw naturalnych. Lokalnie można spotkać kruszywa pospolite, jednak żadne złoże nie jest zarejestrowane.

[1] Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Mrągowa (kwiecień 2013 r.)

Mrągowo charakteryzuje się dominacją mało urodzajnych gleb. Najczęściej występują gleby brunatne wytworzone z piasków, piasków gliniastych i glin na żwirach piaszczystych i piaskach, z domieszkami części pylastych. Gleby te są słabe i należą do 5, 6 i 7 kompleksu przydatności rolniczej (kompleks żytni dobry, słaby i najsłabszy – V i VI klasa bonitacyjna). Gleby bardziej urodzajne, należące do 3 kompleksu przydatności rolniczej (kompleks pszenny wadliwy) występują lokalnie głównie w południowo zachodniej i zachodniej części miasta. Są to gleby brunatne wytworzone na glinach. Gleby należące do 4 kompleksu przydatności rolniczej (kompleks żytni bardzo dobry) występują lokalnie na północ od Jeziora Sołtyskiego. Są to także gleby brunatne, ale wytworzone na pyłach. Lokalnie występujące gleby pochodzenia organicznego (torfowe i mułowo-torfowe) zaliczone do 2 i 3 kompleksu trwałych użytków zielonych zlokalizowane są na północ od jeziora Sutapie Małe, w rejonie stawów przy drodze do Polskiej Wsi oraz lokalnie w obniżeniach utworów czwartorzędowych. Czarne ziemie zdegradowane (2 kompleks trwałych użytków zielonych) występują na północ od jeziora Sutapie Małe. W obrębie zabudowy miejskiej gleby są najczęściej zdegradowane.

Mrągowo leży w zlewni rzeki Dajny. Głównym elementem sieci hydrograficznej miasta są jeziora. Największe z nich występują w rynnie mrągowskiej, w ciągu rzeki Dajny. Największym jeziorem zlokalizowanym w granicach miasta jest Czos (279,1 ha). Inne jeziora to: Sutapie Małe (17,7 ha), Jezioro Sołtyskie (9,2 ha), Jezioro Magistrackie (1,38 ha). Do granicy miasta przylegają jeziora: Juno, Piecuch i Jezioro Czarne. W północnej części miasta, przy drodze do Polskiej Wsi zlokalizowane są stawy. Przy niskich brzegach jezior oraz w lokalnych obniżeniach terenu znajdują się obszary podmokłe, na których woda pojawia się okresowo, w czasie wiosennych roztopów lub po wiosennych opadach.

Główny poziom wodonośny wód podziemnych Mrągowa pochodzi z trzeciorzędu (zbiornik paleogońsko – neogeński i kredowy). Północna część miasta leży w zasięgu Głównego Zbiornika Wód Podziemnych GZWP 205 Subzbiornik Warmia. Średnia głębokość ujęć wynosi 150 – 200 m. Ujęcia wody, wraz ze stacją uzdatniania wody, znajdują się nad Jeziorem Sołtyskim.

Klimat Pojezierza Mazurskiego charakteryzuje się względnym kontynentalizmem, zaś Pojezierze Mrągowskie ma największe zachmurzenie, największe prędkości wiatru i, poza górami, należy do najzimniejszych rejonów Polski. Średnia roczna temperatura wynosi 6,6ºC. Najwyższe średnie maksima występują zazwyczaj w lipcu, w którym średnia temperatura miesięczna to 17,4ºC. Najzimniejszym miesiącem jest luty, ze średnią temperaturą -4,8ºC.

Obszar całych Mazur to strefa stałego ścierania się mas powietrza atlantyckiego i kontynentalnego. Wyniesienie Mrągowa nad poziom morza, duże nagromadzenie otwartych zbiorników wodnych, a także terenów podmokłych powoduje, że poszczególne pory roku występują tutaj z pewnym przesunięciem w stosunku do pozostałej części kraju. Wpływ wód powierzchniowych odznacza się także w wilgotności powietrza. Najniższe wartości wilgotności względnej występują w maju i czerwcu (73%, 74%), a najwyższe w listopadzie i grudniu (89%, 90%). Listopad i grudzień to także miesiące z największą liczbą mglistych dni (średnio 38 dni w roku). Najwięcej dni słonecznych przypada na maj i czerwiec oraz wrzesień, natomiast najmniej na listopad i grudzień. W ciągu roku notuje się około 110 dni z pełnym zachmurzeniem i około 160 dni z zachmurzeniem częściowym. Średnia roczna suma opadów wynosi 576 mm, minimum opadowe wypada w marcu (23 mm) a maksimum w lipcu (78 mm). Dominują wiatry z kierunku południowo – zachodniego i zachodniego. Zdecydowanie rzadziej wiatry wieją z kierunku północno wschodniego, a także z północnego i wschodniego. Długość okresu wegetacyjnego to około 209 dni.

Blisko 9% powierzchni miasta zajmują użytki leśne oraz grunty zadrzewione. Porastają one głównie tereny piaszczyste na sandrach, ozach i kemach, stąd przewaga siedlisk boru mieszanego świeżego, a w drzewostanie – dominacja sosny. W północno – zachodniej części miasta w lasach dominuje sosna z podrostami sosny i wierzby na obrzeżach. Na Półwyspie Czterech Wiatrów nad jeziorem Czos występuje bór mieszany z sosną i brzozą. Las przy drodze prowadzącej do Kętrzyna buduje dąb, buk i świerk. Skarpę jaru łączącego jezioro Czos i jezioro Czarne porasta las sosnowy, a nad brzegiem rzeki łączącej te dwa jeziora, a także miejscami nad brzegami innych wód powierzchniowych rośnie olcha.

Na terenach zurbanizowanych roślinność jest reprezentowana przez zieleń parkową z kilkudziesięcioletnim drzewostanem i dominacją gatunków liściastych (jesion, kasztan, brzoza, klon, wierzba). Wśród objętych prawną ochroną gatunków roślin wymienić należy: grzybień północny; grzybień biały, grążel.

Ostoją zwierząt w Mrągowie są przede wszystkim obszary leśne oraz jeziora i tereny do nich przyległe. Urozmaicony gatunkowo jest przede wszystkim świat ptaków. Występują tutaj różne gatunki kaczek, a także: gęsi, mewy, kormorany, perkozy, rybitwy, łabędzie nieme, bociany białe, czaple siwe, myszołowy, jastrzębie, krogulce, pustułki, rybołowy, sowy, dzięcioły, gile, dziwonie. Wśród płazów wskazać należy na żaby: jeziorkową, trawną, śmieszkę, ropuchę szarą. Większość wymienionych wyżej zwierząt objęta jest ochroną gatunkową.

Na terenie Mrągowa nie występują takie formy ochrony przyrody jak: parki narodowe, parki krajobrazowe, rezerwaty. Zgodnie z rozporządzeniem nr 21 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 14.04.2003 r. w sprawie wprowadzenia obszarów chronionego krajobrazu na terenie województwa warmińsko - mazurskiego, część terenu miasta Mrągowo znalazła się w granicach Obszaru Chronionego Krajobrazu Jezior Legińsko - Mrągowskich. Niewielkie fragmenty wskazanego obszaru chronionego krajobrazu znajdują się w północnej i północno - zachodniej części miasta, w okolicy jeziora Juno oraz jeziora Piecuch. Na terenie obszaru obowiązują następujące zakazy:

- realizowania inwestycji zaliczanych do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko;
- lokalizacji budownictwa letniskowego poza miejscami wyznaczonymi w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego;
- utrzymywania otwartych rowów i zbiorników ściekowych;
- dokonywania zmian stosunków wodnych, jeśli służą innym celom niż ochrona przyrody i zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz gospodarki rybackiej;
- likwidowania małych zbiorników wodnych, starorzeczy, oraz obszarów wodnobłotnych;
- wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia własnych gruntów rolnych;
- organizowania rajdów motorowych i samochodowych;
- umyślnego zabijania dziko żyjących zwierząt, niszczenia nor, legowisk zwierzęcych, tarlisk i złożonej ikry, ptasich gniazd oraz wybierania jaj,
- wypalania roślinności;
- wykonywania prac ziemnych, trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem obiektów związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym lub przeciwpowodziowym.

Niedaleko południowej granicy miasta przebiega granica Obszaru Chronionego Krajobrazu Otuliny Mazurskiego Parku Krajobrazowego - Zachód.

W Mrągowie zlokalizowane są cztery pomniki przyrody, które podlegają szczególnej ochronie prawnej polegającej na zakazie niszczenia, uszkadzania, wycinania, zrywania części drzew, nacinania, umieszczania tablic, wchodzenia na drzewa, zmian stosunków wodnych mogących mieć wpływ na stan drzewa, wzniecania ognia. Obowiązuje także zakaz

wznoszenia, budowy lub rozbudowy obiektów budowlanych, urządzeń lub instalacji, a także prowadzenia prac ziemnych, zakaz zanieczyszczania terenu lub wód, zakaz wysypywania, zakopywania i wylewania odpadów, zakaz niszczenia roślinności w strefie 15 m od pnia i w zasięgu rzutu korony.

Teren miasta Mrągowo nie znajduje się w zasięgu formy ochrony przyrody, jaką są obszary NATURA 2000.

2.1.3. Uwarunkowania kulturowe

Miasto Mrągowo zlokalizowane zostało przy trakcie północ - południe na przesmyku między jeziorami i obszarami podmokłymi. Teren lokalizacji w sposób naturalny posiadał walory obronne, co spowodowało, że miasto nigdy nie miało murów obronnych, a było jedynie otoczone rowem wodnym z wałem ziemnym i 2 bramami - Szczycieńską i Kętrzyńską. Lokowane na prawie chełmskim, posiadało układ przestrzenny zbliżony do wydłużonego prostokąta z małym kwadratowym rynkiem z ratuszem pośrodku. Rynek, stanowiący główny ośrodek miasta, obudowany był domami podcieniowymi. Układ ulic szachownicowy, poprowadzony z północy na południe. Rozwój miasta następował wzdłuż traktu w postaci przedmieścia północnego (Kętrzyńskiego) i południowego (Szczycieńskiego). Przedmieście Kętrzyńskie związane było z istniejącym tu folwarkiem krzyżackim. Niestety nie zachował się układ przestrzenny tego założenia. Jedynym jego śladem może być lokalizacja obecnego kościoła rzymsko – katolickiego. Zachowała się natomiast zabudowa ul. Królewieckiej. Zlokalizowano tu budynki użyteczności publicznej – starostwo i sąd. Równolegle do przedmieścia Kętrzyńskiego, rozwijało się przedmieście w kierunku południowym (ul. Warszawskiej i Roosevelta). Zabudowa tego terenu ustabilizowała się w końcu wieku XIX do wys. okolic rozwidlenia dróg w kierunku Olsztyna i Szczytna. Tutaj też zlokalizowane były w większości obiekty przemysłowe. Dalszy rozwój terytorialny objął tereny najbliżej położone, natomiast w latach trzydziestych naszego wieku powstała zabudowa kolonijna (głównie jednorodzinna) na terenach bardziej odległych od zabudowy miejskiej. Najstarsza, średniowieczna, faza rozwojowa miasta czytelna jest między jeziorami: Czos, Małym Magistrackim i dawnym Dużym Magistrackim (obecnie zasypanym). Tutaj też zachował się układ siatki ulic oraz średniowieczny układ parcelacyjny.

Mrągowo historycznie znajdowało się w obrębie jednego kręgu kulturowego, stąd w miarę jednorodny kształt sylwety miasta. Następstwem wielu klęsk żywiołowych (głównie

pożarów), niszczących wojen oraz sąsiedztwa większych skupisk miejskich (Kętrzyn i Szczytno) są stosunkowo skromnie zachowane zabytki architektury. Zabytkowa zabudowa zgrupowana jest głównie w obrębie historycznego miasta średniowiecznego oraz wzdłuż dawnych ciągów komunikacyjnych. Wiele spośród tych budowli wpisanych zostało do rejestru zabytków. Ich stan zachowania można uznać za ogólnie dobry, chociaż znaczna ich część wymaga remontu i stałej opieki konserwatorskiej. Zdecydowana większość z nich to budynki murowane, często kamienice lub domy jednorodzinne o dwu lub czterospadowych dachach krytych dachówką. Budynki cenne kulturowo to nierzadko także budynki gospodarcze znajdujące się na tyłach domów, murowane z czerwonej cegły.

Wśród cennych kulturowo obiektów zlokalizowanych w Mrągowie, na uwagę zasługuje zespół koszar wojskowych. Nieistniejąca od 2002 roku jednostka wojskowa pozostawiła budynki koszar w dobrym stanie technicznym. W skład kompleksu koszarowego wchodziły dwie grupy obiektów, po obydwu stronach ulicy Wojska Polskiego oraz ulic sąsiednich. Niektóre budynki, takie jak np. budynek bloku szkolnego czy kasyno, zmieniły swój pierwotny wygląd wskutek pożarów jakie nawiedzały miasto. Oprócz budynków, także drzewostan i zieleń na terenie koszar jest zadbana i dobrze utrzymana.

Na terenie miasta znajdują się dwa parki miejskie objęte ochroną konserwatorską. Park Sikorskiego przy ulicy Brzozowej ma charakter parku krajobrazowego. W 1898 roku na jego terenie umieszczono wieżę widokową (Bismarka), która została wpisana do rejestru zabytków. Stan zachowania parku ocenia się na dostateczny. Drugi park, im. J. Słowackiego, zlokalizowany przy ul. Wolności, ma charakter parku leśnego.

Do rejestru zabytków w Mrągowie wpisane są także cmentarze, m in.: cmentarz ewangelicki położony w pobliżu parku przy ul. Brzozowej, cmentarz rzymsko - katolicki znajdujący się po drugiej stronie ulicy Brzozowej, cmentarz ewangelicko - augsburski przy ulicy Zwycięstwa.

Do cennych mrągowskich zabytków należy także historyczny układ siatki dróg w centrum starego miasta lokacyjnego. Podstawowy układ dróg tworzy trakt biegnący z południa na północ. Układ ten powstał już w średniowieczu i wytyczały go bramy Szczycieńska i Kętrzyńska. Znaczna większość dróg powstała jednak w XIX i XX wieku. Część obecnie istniejącego układu drogowego pokrywa się z historycznym. Główne drogi historyczne to trakt północ - południe, który wytyczają ulice: Wolności, Wojska Polskiego, Królewiecka i Warszawska. Drogi biegnące ze wschodu na zachód to przedłużenia ulic Giżyckiej i gen. Okulickiego. Pozostałe drogi historyczne to ulice: Młodkowskiego, Widok,

Harcerska, Polna, Młynowa, Wiejska, Wileńska, Laskowa, Kolejowa, Piaskowa i Sienkiewicza.

W Mrągowie już na początku XIX wieku istniała wąskotorowa linia kolejowa, a od 1897 roku wybudowano linię trakcyjną szerokotorową, która łączyła Mrągowo z leżącym w sąsiedztwie Kętrzynem oraz później - z Biskupcem.

Do zabytków techniki zlokalizowanych w Mrągowie zaliczyć można dawną Gazownię Miejską. Wybudowano ją w okresie rozwoju infrastruktury komunalnej Prus Wschodnich. W gazowni wytwarzany był gaz świetlny stanowiący główny przedmiot zbytu. Gazem tym zasilane były wodociągi i kanalizacja. W roku 1975 podjęto decyzję o likwidacji zakładu gazowniczego. Doprowadzono w jego miejsce gaz ziemny. Zespół budynków po byłej gazowni utrzymał układ przestrzenno - architektoniczny nadany mu na początku XX wieku. Zachowano bryły i elewacje budynków, co jest istotne dla kształtu krajobrazu kulturowego miasta. Zabudowa zespołu dawnej Gazowni Miejskiej, składająca się z 6 obiektów wraz z otoczeniem, zostały wpisane do rejestru zabytków.

W Mrągowie znajduje się łącznie kilkadziesiąt zabytków wpisanych do rejestru:

Tabela 1.1. Wykaz zabytków wpisanych do rejestru zlokalizowanych na terenie miasta Mrągowo

Wyszczególnienie	Czas powstania	Numer rejestru	Data wpisu do rejestru
Założenie urbanistyczne starego miasta	XV-XVII/XIX w.	581	20.09.1960 r.
Kościół par. p.w. św. Wojciecha, ul. Królewiecka 32	1892 – 1896 r.	1659	01.02.1991 r.
Plebania, ul. Królewiecka 32	koniec XIX wieku	1661	01.02.1991 r.
Kościół ewangelicko augsburski, ul. Kościelna 2	1734 r.	896	06.08.1968 r.
Synagoga, obecnie cerkiew prawosławna p.w. Przemienienia Pańskiego, ul. Roosevelta 3	1895-1896 r.	1567	14.03.1996 r.
Cmentarz ewangelicko – augsburski, ul. Brzozowa	-	3639	05.03.1986 r.
Cmentarz ewangelicko – augsburski, ul. Brzozowa	-	3640	05.03.1986 r.
Cmentarz ewangelicko – augsburski przy drodze leśnej do jeziora Czarne	-	3636	10.03.1986 r.
Ratusz, ul. Ratuszowa 5	1824 r., 1908 r.	897	06.08.1968 r.
Wieża widokowa w parku	1898 r.	1665	02.10.1990 r.

Wyszczególnienie	Czas powstania	Numer rejestru	Data wpisu do rejestru
Szkoła ul. Bohaterów Warszawy 4	1900 r.	A-2249	11.04.2006 r.
Dom, pl. Kajki 6	początek XX w.	1677	30.10.1991 r.
Dom, ul. Kościuszki 2	1908 r.	4239	10.11.1992 r.
Dom, ul. Królewiecka 1	II połowa XIX w.	1370	20.02.1992 r.
Dom, ul. Królewiecka 4	połowa XIX w.	4306	15.11.1993 r.
Dom ul. Królewiecka 7	II połowa XIX w.	1667	01.02.1991 r.
Dom, ul. Królewiecka 16	II połowa XIX w.	1668	01.02.1991 r.
Dom, ul. Królewiecka 18	II połowa XIX w.	1669	01.02.1991 r.
Dom, ul. Królewiecka 23	1912 r.	1670	01.02.1991 r.
Dom, ul. Królewiecka 25	1909 r.	1671	01.02.1991 r.
Dom, ul. Królewiecka 26	II połowa XIX w.	1672	01.02.1991 r.
Kamienica, ul. Królewiecka 41	1910 r.	A-2230	08.03.2006 r.
Dom, ul. Królewiecka 49	1902 r.	1674	01.02.1991 r.
Sąd rejonowy, ul. Królewiecka 55	1989 r.	A-4514	23.10.2008 r.
Starostwo, ul. Królewiecka 60a	1912 – 1913 r.	A-4513	23.10.2008 r.
Dom, ul. Mrongowiusza 29a	1906 – 1907 r.	1679	03.12.1993 r.
Dom, ul. Na Ostrowiu 6	Po 1930 r.	4146	12.08.1990 r.
Dom, ul. Ratuszowa 7	II poł. XIX w.	4214	11.05.1992 r.
Dom, ul. Ratuszowa 9	poł. XIX w., I poł. XX w.	4327	26.08.1994 r.
Dom, ul. Roosevelta 7	poł XIX w., 1912 r.	4276	25.08.1993 r.
Dom, ul. Roosevelta 20	1918 r.	1683	01.02.1991 r.
Dom, ul. Warszawska 4	II poł. XIX w.	1687	01.02.1991 r.
Dom, ul. Warszawska 8	1920 r.	1688	01.02.1991 r.
Dom, ul. Warszawska 10	1915 r.	1690	01.02.1991 r.
Dom, ul. Warszawska 13	poł. XIX w., 1920 r.	4319	01.03.1994 r.
Dom, ul. Warszawska 22	1880 r., 1932 r.	4298	02.11.1993 r.
Budynek szkoły pielęgniarek, obecnie biura, ul. Warszawska 53	pocz. XX w.	A-2285	18.09.2006 r.
Zespół koszar piechoty (26 budynków przy ul. Wojska Polskiego)	koniec XIX w.	A-4372	27.11.2006 r.
Dom, ul. Żeromskiego 3	koniec XIX w.	1697	01.02.1991 r.
Dom, ul. Żeromskiego 7	początek XX w.	1698	01.02.1991 r.
Zespół Gazowni Miejskiej (budynek produkcyjny, odsiarczalnia, kuźnia, budynek administracyjno –	1905 – 1930 r.	A-2210	13.12.2005 r.

Wyszczególnienie	Czas powstania	Numer rejestru	Data wpisu do rejestru
mieszkalny, budynek gospodarczy, portiernia), ul. Wolności 4			
Spichlerz, ul. Roosevelta 1	XIX w.	898	06.08.1968 r.
Młyn, ul. Roosevelta 23	koniec XIX w.	1666	30.10.1991 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Narodowego Instytutu Dziedzictwa Narodowego

2.1.4. Własność gruntów/struktura ich zagospodarowania

Wszystkie grunty w granicach administracyjnych miasta Mrągowo zajmują łączną powierzchnię 1 481 ha. Największa część - 483 ha - jest własnością miasta. Nieco mniej, bo 451 ha to grunty należące do osób fizycznych bądź będące w użytkowaniu wieczystymi przez takie osoby. Skarb Państwa jest właścicielem 442 ha gruntów na terenie Mrągowa. Grunty należące lub będące w użytkowaniu wieczystym podmiotów gospodarczych, spółdzielni, stowarzyszeń i organizacji kościelnych zajmują łączną powierzchnię 78 ha, natomiast grunty należące do innych jednostek samorządowych - 26 ha. Strukturę własnościową gruntów w Mrągowie według stanu z 2014 roku prezentuje Rysunek 1.2.

Rysunek 1.2. Struktura własności gruntów w Mrągowie

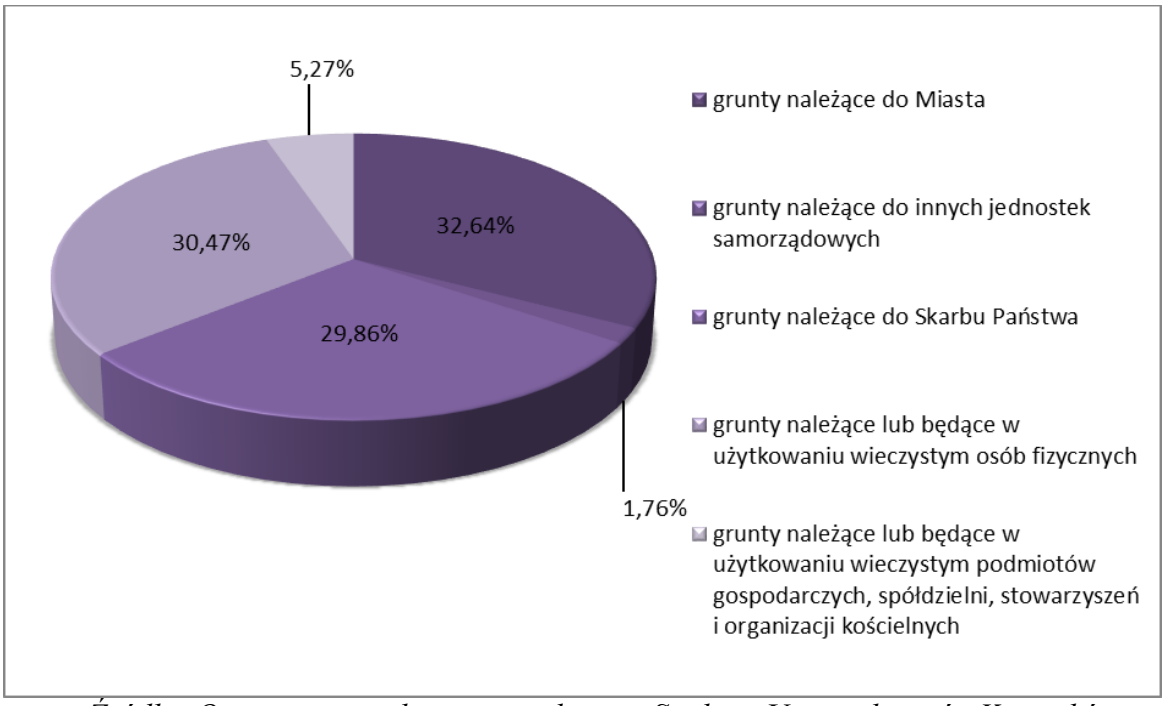

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Mrągowa

W strukturze zagospodarowania gruntów w Mrągowie dominują grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi, które stanowią 20,46% ogólnej powierzchni miasta. Znaczącym udziałem charakteryzują się także grunty orne (13,44%), grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny mieszkaniowe (11,61%). Nieco poniżej 10% udziałem odznaczają się lasy, tereny inne zabudowane, tereny zurbanizowane niezabudowane oraz tereny komunikacyjne – drogi.

Tabela 1.2. Struktura zagospodarowania gruntów w Mrągowie

Wyszczególnienie	Powierzchnia w ha	Udział %
Użytki rolne - grunty orne	199	13,44
Użytki rolne - łąki trwałe	17	1,48
Użytki rolne - pastwiska trwałe	92	6,21
Użytki rolne - grunty rolne zabudowane	8	0,54
Użytki rolne - grunty pod stawami	7	0,47
Użytki rolne - grunty pod rowami	2	0,14
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione - lasy	124	8,37
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione - grunty zadrzewione i zakrzewione	17	1,15
Grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi	303	20,46
Grunty pod wodami powierzchniowymi stojącymi	13	0,88
Grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny mieszkaniowe	172	11,61
Grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny przemysłowe	87	5,87
Grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny inne zabudowane	122	8,24
Grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny zurbanizowane niezabudowane	120	8,10
Grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny rekreacji i wypoczynku	30	2,03
Grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny komunikacyjne - drogi	127	8,57
Grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny komunikacyjne - kolejowe	15	1,01
Grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny komunikacyjne - inne	1	0,07
Nieużytki	23	1,55
Tereny różne	2	0,14

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

2.1.5. Infrastruktura techniczna

Mrągowo przecinają drogi krajowe: nr 16 (Grudziądz - Ostróda - Olsztyn - Mrągowo - Ełk - Augustów - Ogrodniki) oraz nr 59 (Giżycko - Rozogi). Przez miasto przebiegają także drogi wojewódzkie: nr 600 (Mrągowo - Szczytno) i 591 (Mrągowo - Kętrzyn - Barciany). Miasto posiada obwodnicę w ciągu drogi krajowej nr 59. Oprócz funkcji transportowych, wymienione drogi pełnią także funkcje turystyczne, prowadząc do najczęściej odwiedzanej atrakcji turystycznej regionu - Wielkich Jezior Mazurskich. Przez miasto odbywa się tzw. mały ruch tranzytowy, którego celem najczęściej są okoliczne miasta (Ruciane - Nida, Pisz, Giżycko, Kętrzyn). Północno - zachodnia obwodnica Mrągowa usprawnia ruch, umożliwia skrócenie czasu podróży, a także wpływa na poprawę bezpieczeństwa ruchu i polepszenie warunków życia w mieście poprzez wyprowadzenie w dużym stopniu ruchu kołowego poza obszary zamieszkałe. Poza drogą główną na obwodnicę składają się skrzyżowania z innymi drogami publicznymi, dwie estakady, wiadukt, kładka dla pieszych. W celu prawidłowego funkcjonowania obwodnicy wybudowane zostały także drogi dojazdowe oraz zjazdy, przebudowane zostały odcinki istniejących dróg publicznych. Wzdłuż drogi, w sąsiedztwie terenów zabudowanych ustawione zostały ekrany akustyczne. Obecnie trwają prace przygotowawcze do budowy południowej obwodnicy Mrągowa w ciągu drogi krajowej nr 16 i 59. Realizacja inwestycji spowoduje odciążenie oraz poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego w centrum miasta.

Podstawowy układ drogowy w mieście tworzą drogi publiczne powiatowe i gminne. Drogi powiatowe: nr 1509N (ul. Harcerska, Młodkowskiego, Młynowa), nr 1747N (ul. Tymniki). Pozostałe drogi są drogami gminnymi. Większość dróg charakteryzuje się dość niskimi parametrami technicznymi (szerokość jezdni tylko na drodze nr 16 na odcinku Olsztyn - Mrągowo wynosi 7 m, pozostałe jezdnie mają mniejszą szerokość).

Przez Mrągowo obecnie nie przejeżdżają pociągi osobowe. W stanie istniejącym i planach PKP znaczenie węzła kolejowego Mrągowo i linii Czerwonka - Orzysz jest marginalne. Komunikacja autobusowa, opiera się na usługach PKS Grupa Mobilis oraz na sieci połączeń małych busów, bardzo popularnej wśród mieszkańców. Dworzec autobusowy usytuowany jest przy ul. Kolejowej, w sąsiedztwie dworca kolejowego.

Na terenie miasta zapotrzebowanie na wodę, w celu zaspokojenia potrzeb bytowo-gospodarczych ludności, usług dla miasta oraz rekreacji, realizowane jest z ujęcia wody „Sołtysko” eksploatowanego od 1965 r. położonego na terenie miasta Mrągowo, w niecce

pomiędzy ulicą Mrongowiusza i Górną Sołtyską, w pobliżu Jeziora Sołtyskiego. Pobór wody odbywa się z trzecio- i czwartorzędowej warstwy wodonośnej za pomocą 6 studni głębinowych, z których najstarsza ma 48 lat, a najmłodsza 2 lata. Zgodnie z pozwoleniem wodno-prawnym na pobór wód dla ujęcia „Sołtysko" ważnym do stycznia 2031 r. maksymalny pobór wody wynosi 425 m^3/h, zaś średni dobowy 7200 m^3/dobę. Ujęcie stanowi zespół obiektów technologicznych, tj.: studnie głębinowe, stacje uzdatniania wody z filtrami pospiesznymi, stacje pomp II stopnia, zbiorniki wody uzdatnionej (2 szt. o pojemności 1500 m^3 każdy) oraz inne obiekty towarzyszące w tym: zbiornik o pojemności 400 m^3 zlokalizowany w parku Sikorskiego który, ze względu na swoje usytuowanie na wzgórzu, pełni funkcję równoważenia ciśnienia w wodociągu. Na terenie miasta prowadzony jest stały monitoring jakości wody pitnej, na który składa się ciągła kontrola jakości pod względem fizyko-chemicznym i organoleptycznym oraz bakteriologicznym. Parametry wody nie przekraczają dopuszczalnych norm określonych w Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 13.11.2015 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia (Dz.U.2015 poz.1989).

Według stanu na 2014 rok, łączna długość czynnej sieci wodociągowej (bez przyłączy) w Mrągowie wynosi 59,1 km. Z sieci korzysta 22 113 osób. Na przestrzeni lat 2009 - 2014 rokrocznie wzrastała liczba podłączeń prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania. W 2014 roku łączna ich liczba wyniosła 2 029, co stanowi ok. 99,8% wszystkich nieruchomości. W celu zapewnienia prawidłowej dostawy wody pod względem ilości i ciśnienia w przypadku awarii, sieć wodociągowa uzbrojona jest w ok. 215 zasuw (Ø80-350mm). Ponadto na sieci zainstalowanych jest 358 p.poż (Ø80) oraz 3 hydranty wysokowydajne (Ø150). Dane na temat sieci wodociągowej w Mrągowie prezentuje Rysunek 1.3. oraz Tabela 1.3.

Rysunek 1.3. Sieć wodociągowa w Mrągowie wraz z liczbą użytkowników

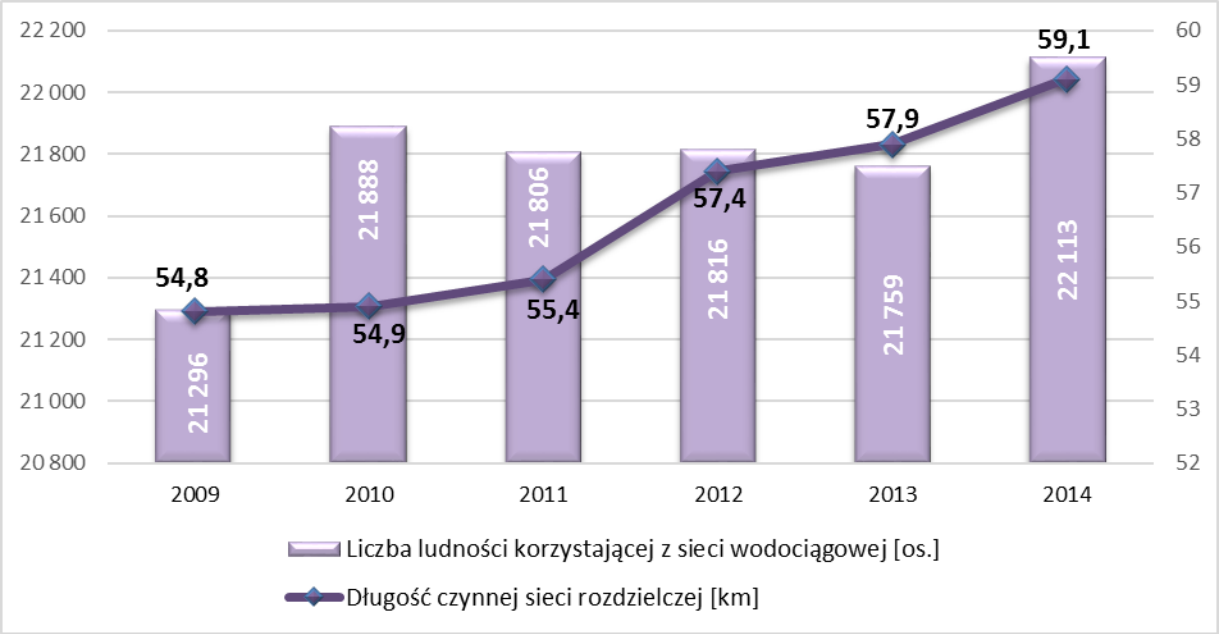

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Na terenie miasta funkcjonuje zorganizowana gospodarka ściekowa. Odbiór oraz odprowadzanie ścieków odbywa się w oparciu o układ przyłączy oraz rurociągów sanitarnych włączonych do głównego kolektora sanitarnego, przebiegającego w kierunku z południa na północ. Z uwagi na pagórkowaty charakter terenu, na którym położone jest miasto, w systemie kanalizacji sanitarnej pracuje 17 lokalnych przepompowni ścieków oraz jedna główna. Przepompownie te gwarantują dopływ ścieków do oczyszczalni z terenów, których ukształtowanie uniemożliwia grawitacyjny spływ. Oczyszczalnia ścieków odbiera ścieki dopływające z terenu miasta Mrągowo dwoma kolektorami tłocznymi Ø 400 mm (w tym jeden kolektor pełni funkcję rezerwową). W dopływających ściekach udział ścieków przemysłowych wynosi ok. 6%. Oczyszczalnia została wybudowana w 1995 r. w odległości 4,5 km na północ od miasta Mrągowo i około 1 km w kierunku południowo-zachodnim od miejscowości Polska Wieś, na terenach należących do gminy Mrągowo. W roku 2014 została zakończona realizacja II etapu modernizacji oczyszczalni ścieków, projekt współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko. Oczyszczalnia jest obiektem oczyszczającym ścieki w technologii tlenowo-beztlenowej z możliwością chemicznego strącania fosforu. Średnia przepustowość obiektu sięga 4 500 m^3/d (maksymalna 6 000 m^3/d), natomiast obecnie oczyszcza się ok. 3 200 m^3 ścieków w ciągu doby. Oczyszczalnia osiąga dobre parametry

w zakresie redukcji zanieczyszczeń organicznych, azotu i fosforu na drodze biologicznej (technologia tlenowo-beztlenowa), strącanie chemiczne jest stosowane sporadyczne. Tym samym spełnia warunki pozwolenia wodno-prawnego w zakresie jakości ścieków oczyszczonych, a także wymagania prawa polskiego i Unii Europejskiej. Ze względu na wysoką energochłonność obiektów oczyszczalni ścieków w 2014 r. została oddana do użytku elektrownia fotowoltaiczna. Zainstalowana moc ma zaspokajać ok. 60% potrzeb energetycznych obiektu. Z sieci kanalizacyjnej, według stanu na rok 2014, w Mrągowie korzysta 22 113 użytkowników, co stanowi 99,9% ogólnej liczby mieszkańców miasta. Łączna długość sieci to 68,8 km. Na przestrzeni lat 2009 - 2014 rokrocznie zwiększała się liczba przyłączeń prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania. Z 1 948 szt. w 2009 roku zwiększyła się do 2 027 szt. w 2014 roku. Dane na temat sieci kanalizacyjnej w Mrągowie prezentuje Rysunek 1.4 oraz Tabela 1.3.

Rysunek 1.4. Sieć kanalizacyjna w Mrągowie wraz z liczbą użytkowników

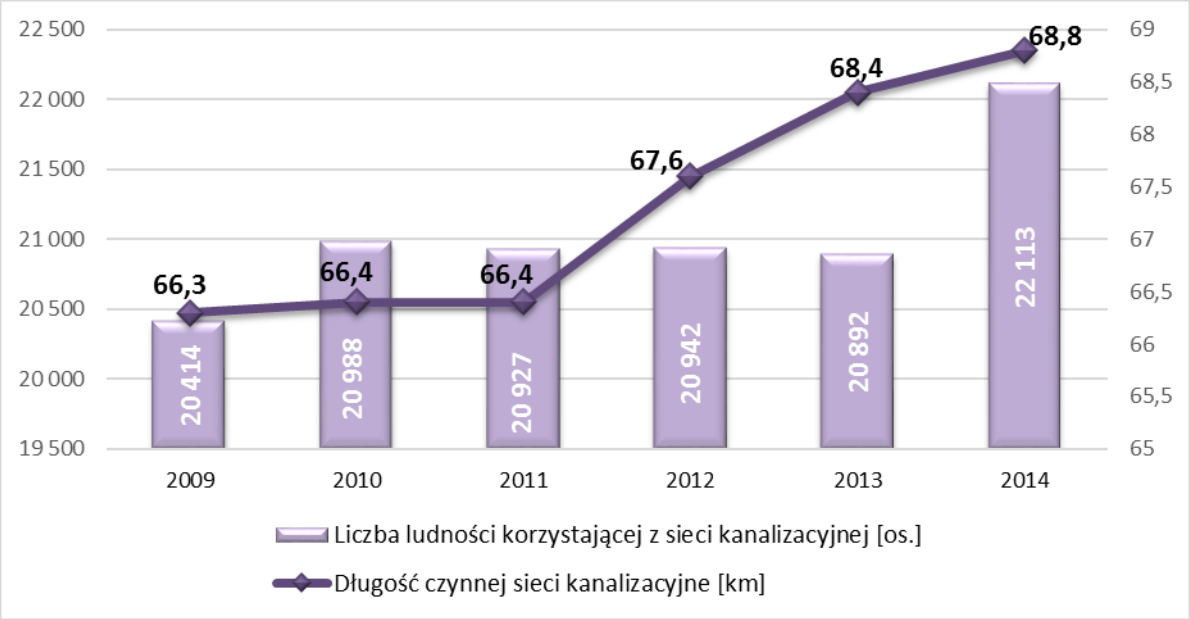

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Tabela 1.3. Sieć wodociągowa i kanalizacyjna w Mrągowie

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Sieć wodociągowa						
Długość czynnej sieci rozdzielczej [km]	54,8	54,9	55,4	57,4	57,9	59,1
Ludność korzystająca z sieci wodociągowej [osoba]	21296	21888	21806	21816	21759	22113

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania [szt.]	1954	1967	1986	1998	2010	2029
Woda dostarczona gospodarstwom domowym [dam3]	683,4	672,0	657,7	682,0	653,0	823,1
Korzystający z instalacji w % ogółu ludności	98,0	98,0	98,0	98,0	98,1	99,9
Sieć kanalizacyjna						
Długość czynnej sieci kanalizacyjne [km]	66,3	66,4	66,4	67,6	68,4	68,8
Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej [osoba]	20414	20988	20927	20942	20892	22113
Połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania [szt.]	1948	1963	1984	1996	2008	2027
Ścieki odprowadzone [dam3]	920,8	987	1008	908	987	1026
Korzystający z instalacji w % ogółu ludności	93,9	94,0	94,1	94,1	94,2	99,9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Inwestycje w zakresie gospodarki wodno-kanalizacyjnej oparte są o wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych Zakładu Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Mrągowie na lata 2014-2018. Najbardziej istotne przedsięwzięcia zawarte w opracowaniu obejmują:

- Modernizację stacji uzdatnia wody etap II,
- Przebudowę i wymianę urządzeń technologicznych głównej przepompowni ścieków,
- Przebudowę i wymianę starych sieci kanalizacyjnych i wodociągowych realizowaną w ramach planowanej przez miasto Mrągowo modernizacji i przebudowy ulic miejskich,
- Modernizację nieczynnej obecnie drugiej nitki żeliwnego rurociągu tłocznego z przepompowni PG do oczyszczalni ścieków,
- Budowę sieci kanalizacyjnej oraz sieci wodociągowej na terenach miejskich bez istniejącej infrastruktury.

Na terenie miasta istnieje kanalizacja deszczowa, która obejmuje: 46 494 mb rurociągów, 1 przepompownię, 1 490 studni kanalizacyjnych, 17 szt. separatorów wraz z osadnikami, 2 osadniki komorowe, 3 piaskowniki oraz układ rowów otwartych. Głównymi odbiornikami są jeziora: Juno, Czos, Jezioro Magistrackie. W nielicznych przypadkach wody

opadowe oraz roztopowe odprowadzane są do gruntu oraz zbiorników bezodpływowych (stawy).

Mrągowo jest zgazyfikowane w około 90%. Zachodnią częścią miasta przebiega gazociąg przesyłowy wysokoprężny, gdzie gaz jest redukowany za pomocą stacji pomiarowo - redukcyjnej I stopnia do średniego ciśnienia, a następnie za pomocą dwóch stacji pomiarowo - redukcyjnych II stopnia redukowany jest do niskiego ciśnienia. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w 2014 roku w Mrągowie z sieci gazowej korzystało 85,25% ogólnej liczby mieszkańców miasta. Dane na temat sieci gazowej w Mrągowie prezentuje tabela 1.4.

Tabela 1.4. Sieć gazowa w Mrągowie

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Długość czynnej sieci ogółem [m]	57 606	57 829	58 011	58 526	58 567	60 447
Długość czynnej sieci przesyłowej [m]	2 444	2 444	2 444	2 444	2 444	2 444
Długość czynnej sieci rozdzielczej [m]	55 162	55 385	55 567	56 082	56 123	58 003
Czynne przyłącza do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych [szt.]	2 028	2 444	2 061	2 067	2 074	2 135
Odbiorcy gazu [gosp.]	6 317	6 257	6 260	6 296	6 176	6 273
Odbiorcy gazu ogrzewający mieszkania gazem [gosp.]	1 484	1 268	1 248	1 559	1 561	2 023
Odbiorcy gazu w miastach [gosp.]	6 317	6 257	6 260	6 296	6 176	6 273
Zużycie gazu [tys. m^3]	1 990,20	2 119,50	1 956,30	2 693,10	2 577,20	2 438,7
Zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań [tys. m^3]	1 949,30	2 103,40	1 872,00	1 841,40	1 774,20	1 681,0
Liczba ludności korzystającej z sieci gazowej [os.]	19 173	19 592	19 261	19 181	19 054	18 870

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Gospodarka cieplna miasta opiera się na Kotłowni Rejonowej o mocy 40,7 MW. W kotłowni znajdują się trzy kotły WR – 10 i jeden kocioł WR – 5. Zimą pracują kotły WR – 10 i w pełni zaspakajają potrzeby miasta na energię cieplną do celów centralnego ogrzewania i ciepłej wody. Moc zamówiona przez odbiorców na 31.12.2015 wynosiła 25,64 MW. Latem pracuje kocioł WR – 5 ze średnią mocą ok. 2,0 MW. Ciepło przygotowywane jest przy

wykorzystaniu paliwa stałego (miał węglowy). Rozprowadzenie ciepła do odbiorców odbywa się za pomocą sieci kanałowej, sieci preizolowanych oraz sieci napowietrznej o łącznej długości 24,2 km. Sieci cieplne na terenie miasta Mrągowo w 90% są to sieci preizolowane. Sieci cieplne dostarczają ciepło za pomocą 174 węzłów cieplnych. Do niedawna na terenie Mrągowa działało wiele kotłowni lokalnych, które charakteryzowały się niską sprawnością, przy dużej emisji szkodliwych związków do atmosfery. Powodowało to powstawanie w okresie grzewczym uciążliwego zjawiska smogu w centralnej części miasta. W latach 1997-2002 zostały zlikwidowane wszystkie (31 szt.) kotłownie lokalne należące do MEC Mrągowo. Kotłownie te zostały zastąpione przez węzły cieplne, a ich odbiorcy przyłączeni do sieci miejskiej. Pojedyncze niepołączone budynki pozostały, a ich odbiorcy w większości korzystają z indywidualnych źródeł ciepła, w których ciepło powstaje w wyniku spalania gazu, oleju opałowego, węgla i drewna. Po roku 2002 MEC Mrągowo sukcesywnie podłącza nowo budowane budynki oraz budynki z nienależącymi do MEC Mrągowo kotłowniami lokalnymi do sieci cieplnej. Odbiorcy ciepła sukcesywnie termomodernizują swoje budynki, a MEC Mrągowo modernizuje sieć cieplną i źródło ciepła. Działania te przyniosły efekt w postaci mniejszego zużycia węgla przez MEC Mrągowo, które w latach 1995-1996 spalało ok. 20 000 Mg węgla/rok, a w latach 2014-2015 ok. 10 700 Mg węgla/rok. Emisja zanieczyszczeń do atmosfery zmniejszyła się prawie dwukrotnie, przy jednoczesnym wzroście liczby odbiorców podłączonych do sieci cieplnej. Poprawiła się jakość powietrza w mieście.

Miasto posiadało wysypisko odpadów komunalnych na terenie gminy wiejskiej Mrągowo w miejscowości Polska Wieś. Wysypisko to zostało zrekultywowane w 2015 roku. Obok byłego składowiska została wybudowana Stacja Przeładunkowa Odpadów Komunalnych wraz z Punktem Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych. Instalacje te wchodzą w skład Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów i w pełni zaspakajają potrzeby miasta Mrągowo i okolicznych gmin.

Sieć energetyczna SN 15kV obsługująca miasto Mrągowo wyprowadzona jest z jednego Głównego Punktu Zasilania 110/15 kV „GPZ Mrągowo" zlokalizowanego poza granicami miasta w rejonie wsi Młynowo. Punkt ten zasilany jest przelotowo liniami WN 110 kV Biskupiec - Mrągowo - Kętrzyn. Wyprowadzona jest z niego linia odgałęźna WN 110 kV - kierunek Mikołajki. Wszystkie wskazane linie przebiegają poza granicami miasta. Istniejąca sieć SN 15 kV zasilająca stacje transformatorowe 15/0,4 kV wykonana jest jako kablowa (w zwartej zabudowie miejskiej) i napowietrzna (występująca głównie na obrzeżach miasta

oraz w rejonie jeziora Czos). Na północy i południu miasta przebiegają także linie SN 15 kV obsługujące tereny przyległych gmin.

I.2.2. Sfera gospodarcza

2.2.1. Struktura działalności gospodarczej na terenie Mrągowa

Jak wynika z danych Głównego Urzędu Statystycznego, na koniec 2015 roku w Mrągowie działało 2 418 podmiotów gospodarczych. Liczba przedsiębiorstw na przestrzeni ostatnich kilku lat utrzymuje się na podobnym poziomie. Około 95% z nich działa w sektorze prywatnym. Sektor publiczny w 2015 roku reprezentowany był przez 110 podmiotów, z których 58 działało w formie państwowych samorządowych jednostek budżetowych, natomiast 5 w formie spółek handlowych. W sektorze prywatnym dominują osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Udział takiej formy działalności w ogólnej liczbie podmiotów funkcjonujących w sektorze prywatnym wyniósł w 2015 roku 73,8%. Spółki handlowe to dużo mniej popularna forma prowadzenia działalności gospodarczej w Mrągowie. Jej udział w ogólnej liczbie przedsiębiorstw sektora prywatnego to około 6,6%. W Mrągowie w 2015 roku działało 71 stowarzyszeń i organizacji pożytku publicznego oraz 5 fundacji. Zauważyć należy, iż liczba stowarzyszeń i organizacji społecznych z roku na rok systematycznie wzrasta, co jest zjawiskiem bardzo korzystnym, które świadczyć może o rosnącej aktywności i świadomości mrągowskiego społeczeństwa. Dane na temat liczby podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych na terenie Mrągowa według sektorów własnościowych w latach 2009 - 2015 prezentuje Tabela 1.5.

Tabela 1.5. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane wg sektorów własnościowych

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Podmioty gospodarki narodowej ogółem	2 461	2 525	2 455	2 479	2 460	2 450	2 418
Sektor publiczny							
Ogółem	111	113	113	110	113	111	110
Państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	60	59	58	56	59	58	58
Spółki handlowe	4	4	4	4	5	5	5

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Sektor prywatny							
Ogółem	2 350	2 412	2 342	2 369	2 347	2 339	2 294
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	1 844	1 883	1 809	1 818	1 780	1 749	1 693
Spółki handlowe	119	124	130	135	144	149	152
Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	35	33	35	33	33	34	33
Spółdzielnie	10	10	9	9	10	12	12
Fundacje	2	2	1	1	1	1	5
Stowarzyszenia i organizacje społeczne	46	54	55	57	64	65	71

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Najszybciej rozwijającymi się sekcjami gospodarczymi w Mrągowie są sekcje R (działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją) oraz N (działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca). Liczba podmiotów zajmujących się działalnością w ramach tych sekcji wzrosła na przestrzeni lat 2009 - 2015 odpowiednio o 37,5% oraz o około 25,5%. Drugimi pod względem dynamiki rozwoju są sekcje S i T (podstawowa działalność usługowa oraz gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby) - wzrost liczby podmiotów o ponad 12,8%. Sekcje L (działalność związana z obsługą rynku nieruchomości), Q (opieka zdrowotna i pomoc społeczna) oraz P (edukacja) charakteryzują się wzrostem liczby podmiotów w analogicznym okresie o około 9%. Około 6% wzrost liczby zarejestrowanych przedsiębiorstw zanotowano w sekcji M (działalność profesjonalna, naukowa i techniczna). Największy spadek liczby działających podmiotów gospodarczych na przestrzeni lat 2009 - 2015 zanotowano w sekcji H (transport i gospodarka magazynowa) – 17,2%, sekcji A (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo) – 20% oraz sekcji K (działalność finansowa i ubezpieczeniowa) – 14,7%. Zmniejszająca się liczba przedsiębiorstw charakterystyczna jest także dla sekcji F (budownictwo), C (przetwórstwo przemysłowe) oraz G (handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle). Spadek liczby podmiotów działających w tych sekcjach w 2015 w stosunku do roku 2009 wyniósł odpowiednio 7,4%, 7,7% oraz 9,4%. Dane na temat liczby podmiotów zarejestrowanych w Mrągowie według sekcji PKD w latach 2009 - 2014 prezentuje Tabela 1.6.

Tabela 1.6. Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w Mrągowie według sekcji PKD w latach 2009 - 2015

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Sekcja A - rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	30	32	34	31	31	25	24
Sekcja B - górnictwo i wydobywanie	1	2	1	1	1	1	1
Sekcja C - przetwórstwo przemysłowe	181	192	179	185	167	170	167
Sekcja D - wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	7	7	10	9	8	9	9
Sekcja E – dostawy wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	7	7	7	6	7	7	8
Sekcja F – budownictwo	283	295	285	284	275	257	262
Sekcja G – handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	669	679	638	649	631	633	606
Sekcja H – transport i gospodarka magazynowa	174	166	154	156	149	145	144
Sekcja I – działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	108	103	111	106	106	107	108
Sekcja J – informacja i komunikacja	33	33	34	34	33	30	35
Sekcja K – działalność finansowa i ubezpieczeniowa	75	74	75	75	74	70	64
Sekcja L – działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	235	246	249	251	256	256	256
Sekcja M – działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	174	173	176	181	184	183	185
Sekcja N – działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	51	54	55	56	64	65	64
Sekcja O – administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	16	16	15	15	15	15	15
Sekcja P – edukacja	85	89	91	90	92	92	90
Sekcja Q – opieka zdrowotna i pomoc społeczna	144	151	150	156	158	157	155
Sekcja R – działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	40	49	48	51	55	56	55
Sekcja S i T – podstawowa działalność usługowa oraz gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	148	157	143	143	154	172	167
Ogółem	**2461**	**2525**	**2455**	**2479**	**2460**	**2450**	**2418**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Tabela 1.7. prezentuje dane na temat liczby podmiotów gospodarczych nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych w poszczególnych sekcjach w Mrągowie na przestrzeni

lat 2009 - 2015. Analizując dane Głównego Urzędu Statystycznego zamieszczone w tabeli zauważyć można, iż najwięcej nowych podmiotów rejestruje się w sekcji G (handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle). Z analizy zamieszczonej powyżej wynika jednak, iż ogólna liczba podmiotów działających w tej sekcji w ostatnich latach maleje. Wynika to z faktu, iż sekcja G dominuje także pod względem liczby wyrejestrowywanych w ciągu roku podmiotów. Dużą liczbą zarówno nowo zarejestrowanych jak i wyrejestrowywanych przedsiębiorstw charakteryzuje się także sekcja F (budownictwo). Sekcje te charakteryzują się dużą liczbą mikroprzedsiębiorstw, spośród których duża część nie jest w stanie utrzymać się przez dłuższy czas na rynku.

Tabela 1.7. Liczba nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych wg sekcji PKD w Mrągowie w latach 2009 -2015

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	Liczba podmiotów nowo zarejestrowanych							Liczba podmiotów wyrejestrowanych						
Sekcja A - rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	3	1	2	2	3	3	0	3	1	1	0	2	0	1
Sekcja B - górnictwo i wydobywanie	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
Sekcja C - przetwórstwo przemysłowe	16	25	9	15	13	16	15	19	16	20	11	26	16	9
Sekcja D - wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	1	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1
Sekcja E – dostawy wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	0	1	0	0	1	0	2	0	0	0	0	0	0	0
Sekcja F – budownictwo	31	40	20	28	24	26	22	33	37	27	31	32	41	21
Sekcja G – handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych	76	71	51	67	54	41	36	86	61	82	55	64	47	56
Sekcja H – transport i gospodarka magazynowa	13	10	7	9	8	17	10	13	17	16	5	14	20	11
Sekcja I – działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	26	13	14	8	16	13	11	18	13	8	9	12	12	11
Sekcja J – informacja i komunikacja	6	9	2	5	3	4	8	3	6	0	4	3	5	1
Sekcja K – działalność finansowa i ubezpieczeniowa	8	11	10	1	5	8	2	16	10	7	1	6	9	6
Sekcja L – działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	7	9	2	5	3	7	5	3	4	1	2	0	3	6
Sekcja M – działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	22	10	18	19	19	11	20	15	8	15	10	16	11	20
Sekcja N – działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	9	13	9	12	13	7	7	9	9	9	9	6	5	7
Sekcja O – administracja publiczna i obrona	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	1

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	Liczba podmiotów nowo zarejestrowanych							Liczba podmiotów wyrejestrowanych						
narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne														
Sekcja P – edukacja	6	11	6	10	7	7	2	4	7	4	11	4	8	4
Sekcja Q – opieka zdrowotna i pomoc społeczna	31	11	7	10	6	11	8	1	2	10	7	6	10	5
Sekcja R – działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	3	13	6	6	6	7	4	3	4	6	4	3	8	2
Sekcja S i T – podstawowa działalność usługowa oraz gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	26	20	10	13	16	21	10	13	9	23	12	8	4	13

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

W 2015 roku największym udziałem wśród wszystkich podmiotów gospodarczych działających w Mrągowie charakteryzowały się te zarejestrowane w sekcji G (handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle). W przybliżeniu co czwarty przedsiębiorca prowadzący działalność na terenie Mrągowa zajmował się właśnie handlem hurtowym lub detalicznym bądź naprawą pojazdów mechanicznych. Około 10% udziałem w rynku odznaczały się sekcje F (budownictwo) oraz L (działalność związana z obsługą rynku nieruchomości). Strukturę podmiotów gospodarczych w Mrągowie według sekcji PKD w 2015 roku, na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, prezentuje Rysunek 1.5.

Rysunek 1.5. Struktura podmiotów gospodarczych w Mrągowie według sekcji PKD w 2015 roku

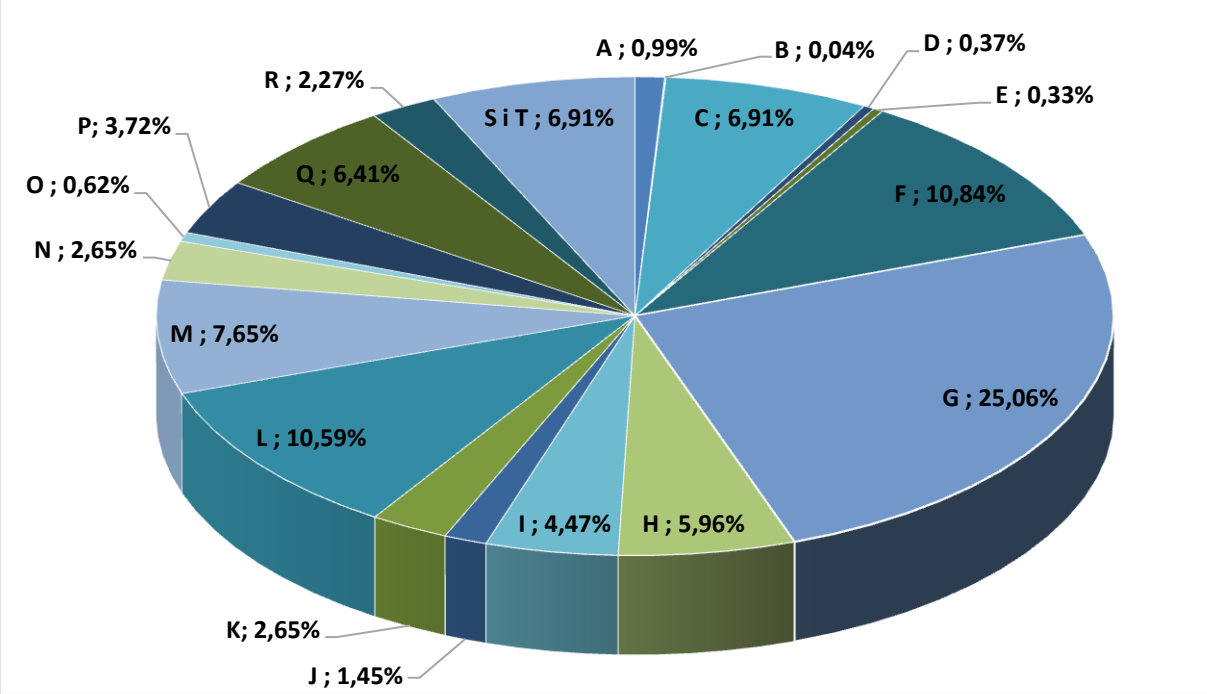

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Zdecydowanie największą część wśród wszystkich podmiotów gospodarczych działających w Mrągowie stanowią te zatrudniające mniej niż 10 pracowników. Według danych z 2015 roku przedsiębiorstwa te stanowiły ponad 95,6% ogólnej ich liczby. Około 3% stanowią firmy z całkowitą liczbą pracowników w przedziale między 10 a 49. Strukturę podmiotów gospodarczych w Mrągowie według liczby zatrudnionych pracowników w 2015 roku prezentuje Rysunek 1.6.

Rysunek 1.6. Struktura podmiotów gospodarczych w Mrągowie wg liczby zatrudnionych pracowników w 2015 r.

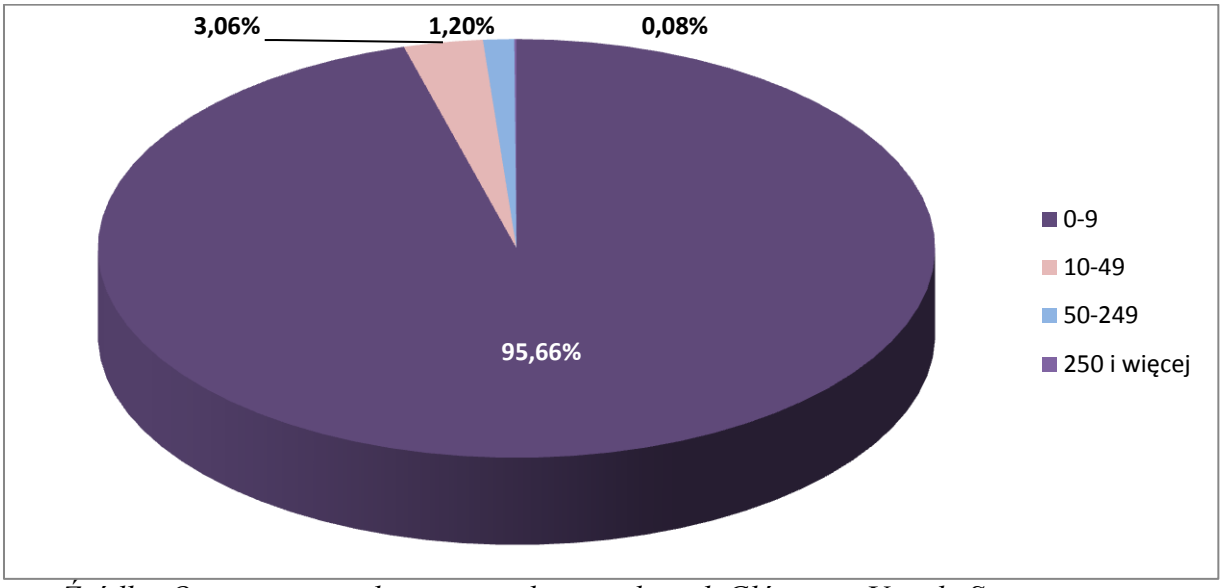

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Zestawiając wskaźniki charakteryzujące potencjał gospodarczy dla miasta Mrągowo z wartościami dla powiatu mrągowskiego, województwa warmińsko - mazurskiego oraz dla kraju stwierdza się, iż Mrągowo odznacza się dużym nasyceniem rynku podmiotami gospodarczymi (Tabela 1.8). W Mrągowie na 10 tys. ludności przypada większa ilość podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON niż w powiecie, województwie i kraju. Podobnie sytuacja wygląda w przypadku wskaźników „podmioty wpisane do rejestru na 1000 ludności", czy „podmioty na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym". Miasto Mrągowo charakteryzuje się także wysoką aktywnością gospodarczą osób fizycznych. Odzwierciedlają to wyższe wartości wskaźników „osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności", oraz „osoby fizyczne prowadzące działalność na 100 osób w wieku produkcyjnym" od wartości wskaźników w powiecie oraz województwie. Analizując te dane i dokonując porównań z powiatem, województwem czy obszarem całego kraju, pamiętać należy jednak o tym, że Mrągowo jest ośrodkiem miejskim, który zawsze charakteryzował się będzie kilkukrotnie wyższym wskaźnikiem liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych niż obszary wiejskie, które są brane także pod uwagę przy wyznaczaniu wartości wskaźników dla powiatu, województwa i kraju. Niepokojącym może być na pewno fakt, iż wskaźnik liczby jednostek wykreślonych z rejestru REGON na 10 tys. ludności dla miasta jest wyższy niż dla pozostałych przyjętych do porównania jednostek.

Niekorzystna wartość tego wskaźnika może w kolejnych latach przełożyć się na spadek ogólnej liczby podmiotów działających w Mrągowie.

Tabela 1.8. Wskaźniki charakteryzujące potencjał gospodarczy w mieście Mrągowo w 2014 roku na tle powiatu, województwa i kraju

Wyszczególnienie	Mrągowo	Powiat mrągowski	Województwo warmińsko - mazurskie	Polska
Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności	1 109	925	854	1 071
Jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności	90	88	79	93
Jednostki wykreślone z rejestru REGON na 10 tys. ludności	90	89	70	79
Podmioty wpisane do rejestru na 1000 ludności	111	92	85	107
Podmioty na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym	171,3	142,0	133,0	170,0
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności	80	69	61	77
Osoby fizyczne prowadzące działalność na 100 osób w wieku produkcyjnym	12,2	10,7	9,5	12,2
Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1000 mieszkańców	3	3	4	3
Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców	30	31	36	33
Nowo zarejestrowane fundacje, stowarzyszenia, organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców	1	1	2	2
Podmioty nowo zarejestrowane na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym	139	135	123	147

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Szczególne miejsce w strukturze działalności gospodarczej zajmuje sektor turystyczny. Z racji istniejącego na terenie Mrągowa bardzo wysokiego potencjału przyrodniczego, formą turystyki, która odznacza się szczególnie dobrymi warunkami do rozwoju, jest turystyka aktywna (głównie rowerowa) oraz turystyka wodna, w szczególności: turystyka żeglarska, motorowodna, kajakowa, wędkarska. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, na koniec 2014 roku w Mrągowie funkcjonowało 12 obiektów noclegowych, w tym 8 hoteli (1-kategorii****, 5 - kategorii***, 1 - kategorii* oraz 1 - w trakcie kategoryzacji) i 1 pensjonat. W 2014 roku w ofercie Mrągowa znajdowało się 1 389 miejsc

noclegowych (zauważyć należy, iż liczba ta uległa znacznemu zmniejszeniu w porównaniu z rokiem 2009). Natomiast według danych Mrągowskiego Centrum Informacji Turystycznej (MCiT), w 2015 r. w Mrągowie funkcjonowało 6 hoteli w tym: 4*- jeden, 3*-cztery, 1*- jeden oraz 2 pensjonaty, a także 5 nieskategoryzowanych dużych obiektów (powyżej 50 miejsc noclegowych) świadczących usługi hotelarskie. W mieście dostępnych jest 3271 miejsc noclegowych całorocznych i sezonowych. Zdaniem MCiT, GUS bierze pod uwagę wyłącznie obiekty zbiorowego zakwaterowania, pokoje gościnne i agroturystyczne posiadające 10 i więcej miejsc. Stąd rozbieżność w udostępnianych danych. Na przestrzeni lat 2009 - 2014 wzrosła jednak roczna ilość udzielanych noclegów. W ostatnim roku badanego okresu z tej formy zakwaterowania skorzystało 65789 osób, co oznacza wzrost o 10,10% w stosunku do roku 2009. Dane na temat ruchu turystycznego w Mrągowie w latach 2009 - 2014 prezentuje Tabela 1.9.

Tabela 1.9. Ruch turystyczny w Mrągowie w latach 2009 - 2014

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Obiekty noclegowe ogółem	15	12	12	13	13	12
Obiekty noclegowe całoroczne	12	11	11	11	11	10
Miejsca noclegowe ogółem	1 666	1 387	1 386	1 396	1 388	1 389
Miejsca noclegowe całoroczne	1 486	1 335	1 274	1 328	1 326	1 327
Liczba osób korzystających z noclegów ogółem	59 755	56 224	60 793	61 299	67 291	65 789
Liczba turystów zagranicznych korzystających z noclegów	30 896	24 606	27 377	26 752	29 750	28 285

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Ponad 40% osób korzystających z noclegu w Mrągowie, to turyści z zagranicy. Zdecydowanie najczęściej Mrągowo odwiedzają turyści niemieccy (stanowią oni 76,77% wszystkich turystów zagranicznych korzystających z noclegu w roku 2014). W latach 2009 – 2014 kilkukrotnemu zwiększeniu uległa liczba turystów przyjeżdżających z Rosji. Szczegółowe dane na temat pochodzenia turystów najczęściej korzystających z noclegu na terenie Mrągowa prezentuje Tabela 1.10.

Tabela 1.10. Turyści najczęściej korzystający z noclegów w Mrągowie w latach 2009 - 2014 według krajów pochodzenia

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Austria	123	72	112	88	137	255
Francja	415	313	451	860	324	265
Litwa	243	173	180	104	306	146
Łotwa	164	19	5	18	220	49
Niemcy	26 953	22 446	24 628	22 463	24 117	21 715
Rosja	645	453	1 048	1 926	3 397	4 237
Szwajcaria	693	494	134	255	141	203
Szwecja	526	73	84	59	199	65
Wielka Brytania	190	47	59	103	155	136
Włochy	257	110	127	47	84	90

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

2.2.2. Struktura zatrudnienia

Liczba osób pracujących spośród mrągowskiej społeczności w latach 2009 - 2014 kształtowała się w przedziale między 5 478 a 5 830. Ogólna liczba zatrudnionych w 2014 roku była o 4,25% niższa niż w roku 2009. Dane dotyczące liczby mieszkańców Mrągowa posiadających zatrudnienie w latach 2009 - 2014 przedstawia Tabela 1.11.

Tabela 1.11. Liczba mieszkańców Mrągowa posiadających zatrudnienie wg płci w latach 2009 -2014

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Ogółem	**5 830**	**5 717**	**5 749**	**5 561**	**5 478**	**5 582**
Mężczyźni	2 641	2 565	2 635	2 545	2 427	2 483
Kobiety	3 189	3 152	3 114	3 016	3 051	3 099

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

W każdym roku badanego okresu liczba pracujących kobiet przewyższała liczbę zatrudnionych mężczyzn. W 2014 roku w mrągowskim społeczeństwie pracujące kobiety stanowiły 55,52% ogółu zatrudnionych. Strukturę pracujących według płci w latach 2009 - 2014 prezentuje Rysunek 1.7.

Rysunek 1.7. Struktura pracujących wg płci w latach 2009 - 2014

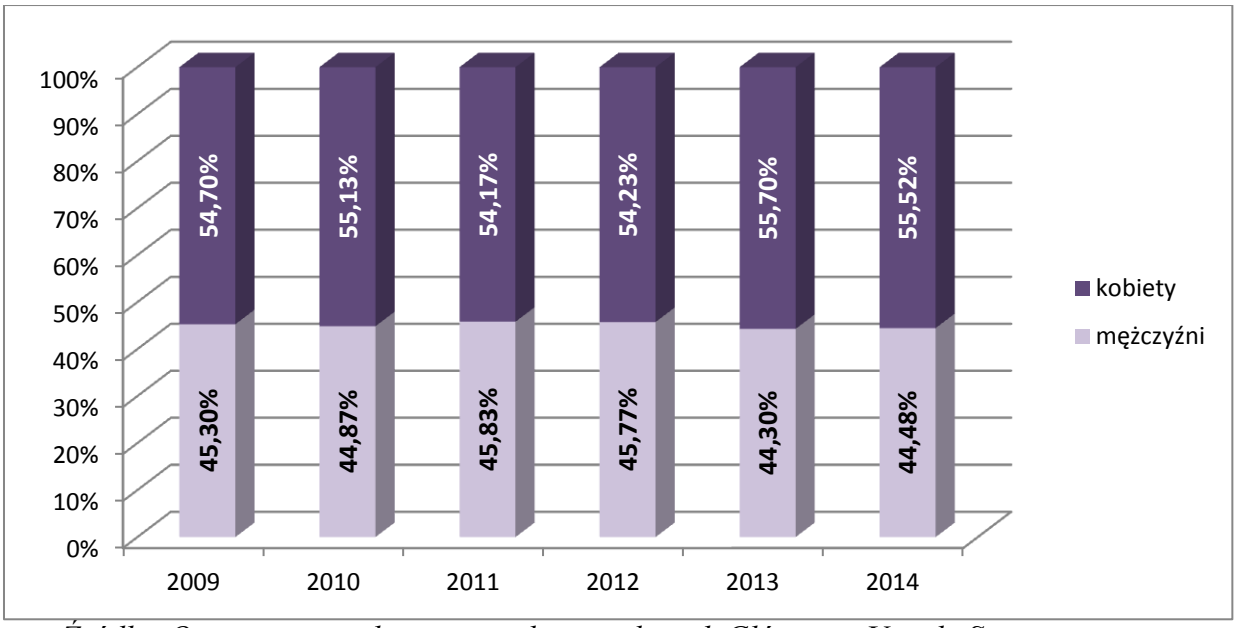

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

W latach 2009 - 2014 wskaźnik liczby osób pracujących w przeliczeniu na 1000 mieszkańców dla Mrągowa charakteryzował się wyższymi wartościami niż dla powiatu, województwa i kraju. W 2014 roku na każdy 1000 mieszkańców przypadały 252 osoby pracujące, podczas gdy w powiecie - 171, w województwie - 189, a w kraju - 230. Zarówno w kraju, jak i w województwie warmińsko - mazurskim na przestrzeni lat 2009 - 2014 wartość wskaźnika pozostała niemal na niezmiennym poziomie. W Mrągowie oraz w powiecie mrągowskim można zauważyć, niewielki spadek wartości analizowanego wskaźnika. Zestawienie wartości wskaźnika liczby osób pracujących na 1000 ludności w Mrągowie z wartościami dla powiatu mrągowskiego, województwa warmińsko - mazurskiego i Polski w latach 2009 - 2014 prezentuje Rysunek 1.8.

Rysunek 1.8. Pracujący na 1000 ludności w Mrągowie na tle powiatu, województwa i kraju

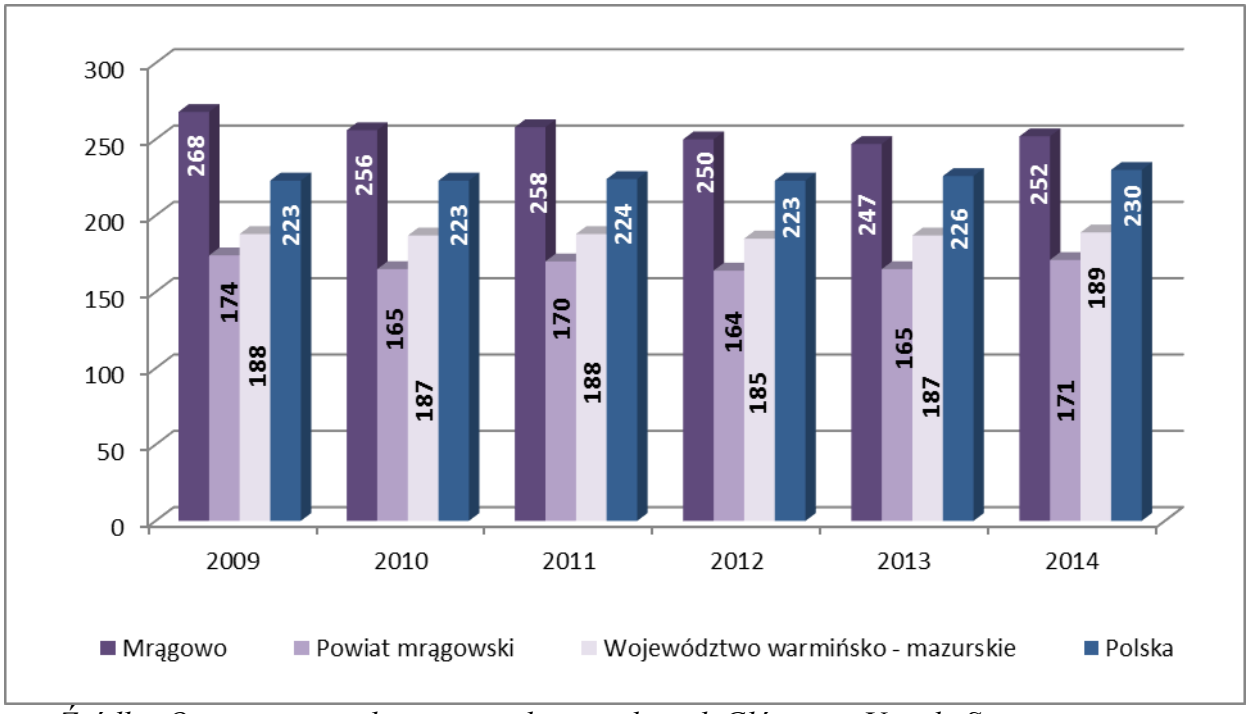

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

2.2.3. Bezrobocie

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, na koniec 2015 roku bez pracy w Mrągowie pozostawało 1 240 osób chcących i mogących podjąć zatrudnienie. Na przestrzeni lat 2009 - 2013 liczba osób bezrobotnych pozostawała na zbliżonym poziomie. Jedynym wyjątkiem był rok 2012, w którym w stosunku do poprzedniego, liczba osób bez pracy wzrosła o 7,74%. Wzrost ten był jednak krótkotrwały. W kolejnym, 2013 roku odnotowano w Mrągowie aż 1699 osób pozostających bez pracy. Znaczący spadek liczby osób bezrobotnych w stosunku do roku poprzedniego zanotowano w roku 2014. Wyniósł on aż 15,02%. Od 2012 systematycznie zmniejsza się liczba zarejestrowanych bezrobotnych W Mrągowie wśród osób bezrobotnych dominują mężczyźni (wyjątkiem w badanym okresie jest jedynie rok 2010, w którym bez pracy pozostawało więcej kobiet niż mężczyzn). Na koniec 2015 roku mężczyźni stanowili ok. 55,16% ogółu osób bez zatrudnienia. Dane na temat bezrobocia w Mrągowie w latach 2009 – 2015 prezentuje Tabela 1.12.

Tabela 1.12. Bezrobotni w Mrągowie w latach 2009 - 2015

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Bezrobotni zarejestrowani według płci							
Ogółem	1 584	1 582	1 577	1 699	1 598	1 358	1 240
Kobiety	754	795	786	782	692	578	556
Mężczyźni	830	787	791	917	906	780	684
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym według płci							
Ogółem	10,9	10,6	10,6	11,6	11,0	9,75	
Kobiety	10,7	11,0	11,0	11,2	10,0	7,92	
Mężczyźni	11,2	10,2	10,3	12,0	12,0	9,86	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego oraz Powiatowego Urzędu Pracy w Mrągowie

Na terenie miasta występuje znaczne bezrobocie strukturalne spowodowane niedopasowaniem kierunków kształcenia w szkołach do aktualnych potrzeb rynku pracy. Dostrzegalna jest np. duża liczba osób z wykształceniem humanistycznym przy znikomym zapotrzebowaniu na tego typu specjalistów na lokalnym rynku pracy. Zbyt mała liczba osób zdobywa wykształcenie w zawodach technicznych.

W strukturze osób bezrobotnych według stanu na dzień 31.12.2015 r. dominowały te posiadające staż pracy nie dłuższy niż 5 lat. Ich udział w ogólnej liczbie bezrobotnych wyniósł 21,2%. 15,6% zarejestrowanych bezrobotnych to osoby ze stażem do 1 roku. Grupa osób ze stażem w przedziale 5 – 10 lat – 12,5% ogółu osób bez zatrudnienia, ze stażem 10 – 20 lat to 16,9%, 20 – 30 lat – 13,2%, bez stażu – 15,2%. Najmniejszą część bezrobotnych stanowią osoby ze stażem powyżej 30 lat (5,4%).

Ze względu na wykształcenie największa część bezrobotnych to osoby z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej (31%). Osoby z wykształceniem średnim ogólnokształcącym stanowią 8,5% ogółu bezrobotnych, policealnym i średnim zawodowym 23,4%, zasadniczym zawodowym - 26%, natomiast z wykształceniem wyższym – 11,1%,

Najliczniejszą grupę wśród osób bezrobotnych w mieście Mrągowo stanowią osoby w wieku od 25 do 34 lat. Ich udział w ogólnej liczbie osób pozostających bez pracy wyniósł na koniec 2015 roku 23,2%. Osoby w wieku 18 - 24 lata stanowią 14,8% ogółu bezrobotnych, w wieku 35 - 44 lata – 20,2%, 45 - 54 lata - 21,5%, 55 - 59 lat – 13,7%, natomiast w wieku powyżej 60 lat – 6,6%.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Mrągowie, na koniec 2015 roku, wśród ogółu bezrobotnych w mieście Mrągowo, największą grupą stanowiły osoby poszukujące

pracy przez okres od 1 do 3 miesięcy (24,8%). Osoby pozostające bez zatrudnienia przez okres powyżej 24 miesięcy stanowiły 21,4%, od 12 do 24 miesięcy – 13,4%, od 6 do 12 miesięcy – 13,8%, od 3 do 6 miesięcy – 15,3%, poniżej 1 miesiąca – 11,3%.

W powiecie mrągowskim w 2015 roku na podstawowe formy aktywizacji bezrobotnych (subsydiowane zatrudnienie, szkolenia, staże, prace społecznie- użyteczne) skierowano łącznie 889 osób, w tym 367 osób bezrobotnych z miasta Mrągowo. W programach aktywizacji uczestniczyły osoby będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Wśród osób objętych programem aktywizacyjnym z Mrągowa, najliczniejszą grupę stanowiły osoby korzystające ze staży (45,7%). Drugą, najliczniejszą grupę stanowiły osoby objęte pracami interwencyjnymi (13,3%), dotacjami dla pracodawców (13,1%) oraz szkoleniami (11,2%). Pozostałymi formami aktywizacji były m.in.: dotacje na rozpoczęcia działalności gospodarczej, prace społeczno-użyteczne, studia podyplomowe czy bony na zasiedlenie.

2.2.4. Główni pracodawcy

Do głównych pracodawców w Mrągowie zaliczyć można:

- Spółdzielnię Mleczarską MLEKPOL - jeden z dwudziestu największych przetwórców mleka w Europie;
- Firmę AdamS - produkcja stolarki z PCV, okien, drzwi, witryn, konstrukcji fasadowych z aluminium, rolet zewnętrznych;
- Bruss Polska Sp. z o.o. - produkcja innowacyjnych systemów uszczelniających, dla znanych marek samochodów (BMW, Audi, Mercedes, Ford), firma należy do mrągowskiej podstrefy Warmińsko-Mazurskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej
- Przedsiębiorstwo Galwanotechnika Mrągowo Sp. z o.o. - wytwarzanie podzespołów do samochodów osobowych oraz świadczenie usług galwanicznych, firma należy do mrągowskiej podstrefy Warmińsko-Mazurskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej
- Farmtrac Tractors Europe Sp. z o.o. – największy polski producent ciągników rolniczych;
- Zakład Metalowy AGROMASZ - produkcja maszyn rolniczych;
- Warmia S.A. - renomowany producent odzieży wierzchniej damskiej i męskiej

- GLOB-METAL - produkcja wyrobów zbrojarskich, betonu, prefabrykowanych ścian oporowych z betonu architektonicznego;
- INTER – WIDEX – producent wysokiej jakości kołder i poduszek;
- Rotisol - Est Spółka z o.o. - produkcja rożen oraz urządzeń dla przemysłu gastronomicznego, firma należy do mrągowskiej podstrefy Warmińsko-Mazurskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej
- Przedsiębiorstwo Wielobranżowe MAJAK - kompleksowa obróbka metalu; firma należy do mrągowskiej podstrefy Warmińsko-Mazurskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej
- Zakład Metalowy Wiliński - produkcja wyrobów metalowych oraz kowalstwo artystyczne;
- Przedsiębiorstwo Handlowo - Transportowe TRACOM Sp. z o.o. - świadczenie usług spedycyjnych, transportowych oraz sprzedaż hurtowa i detaliczna paliw, olejów i smarów;
- Grupę Siwik – dystrybucja paliw, nieruchomości, działalność finansowa
- Istotną grupa pracodawców stanowią instytucje publiczne (szpital, urzędy: gminy, powiatu, miasta, sąd prokuratura, szkoły).

Na terenie Mrągowa funkcjonuje Mrągowska Podstrefa Warmińsko-Mazurskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej. Obejmuje ona obszar 30 ha i jest zlokalizowana w 3 kompleksach: przy ul. Przemysłowej, przy ul. Giżyckiej oraz przy ul. Kormoranów. Większość terenów jest już zajęta pod działalność gospodarczą. W Mrągowskiej Podstrefie działa obecnie 6 firm, w tym 2 z kapitałem zagranicznym. Lista firm prowadzących działalność w mrągowskiej podstrefie:

1. BRUSS Polska sp. z o.o.;
2. Galwanotechnika Mrągowo sp. z o.o.;
3. Polski Asfalt Produkt sp. z o.o.;
4. Przedsiębiorstwo Wielobranżowe Majak Tomasz Majak;
5. Spółdzielnia Mleczarska MLEKPOL w Grajewie, Zakład Produkcyjny w Mrągowie ;
6. Wojno Zbigniew Firma Handlowo-Usługowa „POL-KRUSZ”.

Miasto dysponuje 10 ha działek inwestycyjnych zlokalizowanych w specjalnej strefie, przeznaczonych do sprzedaży. Działki są w pełni uzbrojone i zlokalizowane w przemysłowej części miasta. W odległości 1 km znajduje się bocznica kolejowa, do działek prowadzi nowo wybudowana droga asfaltowa.

I.2.3. Sfera społeczna

2.3.1. Struktura demograficzna/trendy

Jak wynika z danych Głównego Urzędu Statystycznego, na przestrzeni lat 2009 - 2014 liczba mieszkańców Mrągowa zwiększyła się o 1,85%. Nie można tutaj jednak mówić o regularnej tendencji wzrostowej, gdyż między poszczególnymi latami występują nieznaczne wahania zarówno wzrostowe, jak i spadkowe, ale pozytywnym aspektem jest fakt zwiększania się ogólnej liczby mieszkańców w dłuższym okresie. Według stanu na dzień 31.12.2014 r. miasto zamieszkiwane jest przez 22 135 osób. Gęstość zaludnienia dla roku 2014 to 1 495 os/km^2. Większą część społeczeństwa, bo 51,87%, stanowią kobiety. Współczynnik feminizacji w 2014 roku wyniósł 108. Dane na temat liczby mieszkańców Mrągowa według płci w latach 2009 – 2014 przedstawia Tabela 1.13.

Tabela 1.13. Liczba mieszkańców Mrągowa wg płci w latach 2009 – 2014 (stan na 31.12)

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Liczba ludności ogółem	**21 732**	**22 332**	**22 244**	**22 251**	**22 190**	**22 135**
Kobiety	11 322	10 758	10 704	11 547	11 530	11 481
Mężczyźni	10 410	11 574	11 540	10 704	10 660	10 654

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Z analizy struktury mrągowskiego społeczeństwa pod względem wieku wynika, że w bardzo szybkim tempie rośnie liczba osób w wieku 60 lat i starszym. Na koniec 2009 roku miasto zamieszkiwało 3 706 takich osób, podczas gdy 5 lat później już 4 687 osób. Oznacza to wzrost w tak krótkim okresie aż o 26,47%. Osoby w wieku ponad 59 lat w 2014 roku stanowiły już 21,17% ogółu lokalnej społeczności. Jednocześnie w analizowanym okresie o 9,73% spadła liczebność grupy osób młodych, do 20 roku życia. W 2014 roku udział populacji tej grupy w ogólnej liczbie mieszkańców Mrągowa wyniósł 19,67%. Dane dotyczące kształtowania się liczby ludności w Mrągowie według grup wiekowych na przestrzeni lat 2009 – 2014 przedstawia Tabela 1.14.

Tabela 1.14. Ludność miasta Mrągowo według wieku w latach 2009 - 2014

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013	2014
0 - 19	4 822	4 666	4 523	4 452	4 356	4 353
20 - 39	6 480	6 881	6 884	6 885	6 821	6 678
40 - 59	6 724	6 813	6 685	6 567	6 494	6 417
60 - 79	3 217	3 205	3 564	3 711	3 877	4 005
80 i więcej	489	567	588	636	642	682

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Poniżej, jako uzupełnienie przedstawionych wyżej danych, zaprezentowano piramidę wieku mrągowskiego społeczeństwa według danych z 2013 roku.

Rysunek 1.9. Ludność Mrągowa według płci i wieku w 2014 r.

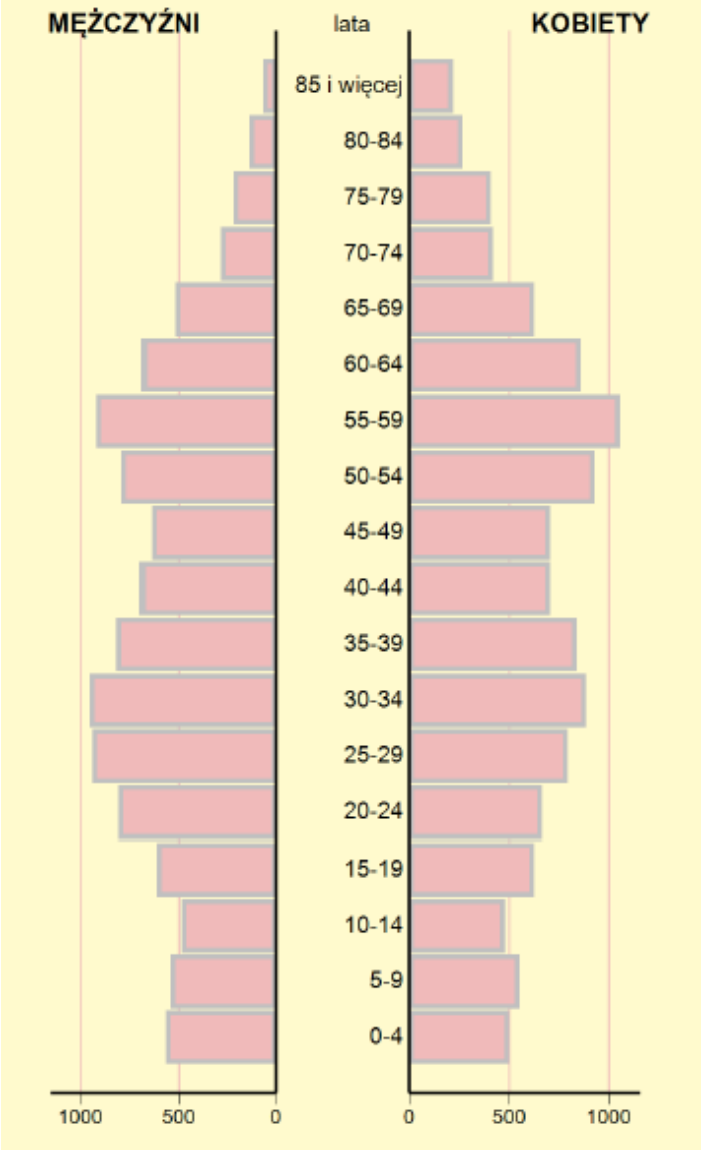

Źródło: Dane Urzędu Statystycznego w Olsztynie

Struktura mieszkańców Mrągowa według wieku tworzy piramidę regresywną, charakterystyczną dla społeczności krajów wysokorozwiniętych. Wąski spód piramidy i jej szeroki środek spowodowane są: mniejszą dzietnością (preferowany model rodziny zazwyczaj z jednym dzieckiem), przewartościowaniem hierarchii życiowych priorytetów, polegającym na uwzględnianiu na pierwszym miejscu inwestycji w siebie, w wykształcenie, karierę zawodową. Stosunkowo szeroka góra (szersza niż w przypadku piramidy zastojowej) to z kolei konsekwencja szybkiego postępu w dziedzinie medycyny i wydłużanie średniej długości życia.

Zmniejszanie się liczebności grupy osób młodych oraz jednoczesny wzrost liczby mieszkańców w wieku starszym, ma także swoje odzwierciedlenie w strukturze ekonomicznych grup ludności. W ostatnich latach w Mrągowie zmniejsza się udział grupy osób w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców miasta. W 2009 roku wynosił on jeszcze 18,9%, podczas gdy w 2014 roku już tylko 17,3%. Zmianie tej towarzyszy równoczesny rokroczny wzrost udziału liczebności grupy osób w wieku poprodukcyjnym. Uwagę należy zwrócić na bardzo szybkie jego tempo. W 2009 roku osoby reprezentujące tę ekonomiczną grupę stanowiły 14,5% ogółu społeczeństwa. W 2014 roku ich udział wyniósł 18,1%, co oznacza wzrost o 3,6 p.p. na przestrzeni zaledwie 5 lat. Zmiany te jednoznacznie wskazują na fakt, iż grupa młodych ludzi wchodzących corocznie na rynek pracy nie jest w stanie w całości, pod względem liczebności, zastąpić coraz bardziej licznej grupy pracowników przechodzących na emeryturę.

W równie szybkim tempie rosną wartości wskaźników obciążenia demograficznego. Wskaźnik liczby ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym wzrósł na przestrzeni ostatnich 5 lat o 6,3. Na każde 100 osób w wieku produkcyjnym w 2014 roku przypadało 54,8 osób w wieku nieprodukcyjnym(o 4,7 więcej niż w roku 2009). Największą dynamiką wzrostu dla Mrągowa charakteryzuje się wskaźnik liczby ludności w wieku poprodukcyjnym przypadającej na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym. W 2009 roku na każde 100 osób, które zasilą w przyszłości rynek pracy przypadało 76,4 osób, które już z niego zeszły. W 2014 roku na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym przypadało aż o ponad 27 osób w wieku poprodukcyjnym więcej niż 5 lat wcześniej. Dane na temat udziału ludności według ekonomicznych grup wieku w ludności ogółem oraz kształtowania się wskaźników obciążenia demograficznego w Mrągowie na przestrzeni lat 2009 – 2014 prezentuje Tabela 1.15.

Tabela 1.15. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ludności ogółem w Mrągowie w latach 2009 – 2014 wraz ze wskaźnikami obciążenia demograficznego

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Udział % w ludności ogółem						
W wieku przedprodukcyjnym	18,9	18,1	17,7	17,7	17,5	17,3
W wieku produkcyjnym	66,6	66,9	66,7	65,9	65,2	64,6
W wieku poprodukcyjnym	14,5	15,0	15,6	16,4	17,3	18,1
Wskaźniki obciążenia demograficznego						

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	50,1	49,4	50,0	51,8	53,4	54,8
Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	76,4	82,9	88,5	93,1	98,7	104,3
Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	21,7	22,4	23,5	25,0	26,5	28,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Należy zwrócić uwagę, iż zaprezentowane wyżej zmiany w strukturze wieku mrągowskiego społeczeństwa są znaczące (kilkuprocentowe zmiany udziałów na przestrzeni zaledwie kilku lat). Malejący udział ludności w wieku przedprodukcyjnym oraz rosnący w wieku poprodukcyjnym jednoznacznie wskazują na starzenie się społeczeństwa Mrągowa (w 2014 roku na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadało 54,8 osób w wieku nieprodukcyjnym). Zaznaczyć należy jednak, iż trend taki zauważalny jest w całym kraju. Wzrost liczby osób w wieku emerytalnym jest charakterystyczny dla krajów wysokorozwiniętych. Jest to jednak zjawisko wysoce niekorzystne z demograficznego punktu widzenia. W obecnej sytuacji makroekonomicznej (trudności ze znalezieniem dobrej pracy, zakupem mieszkania, coraz późniejsze zakładanie rodziny), nie należy spodziewać się odwrócenia tej tendencji, co spowoduje dalsze starzenie się społeczeństwa. Z prognoz publikowanych przez Główny Urząd Statystyczny wynika bowiem, że w perspektywie długoterminowej nadal następował będzie systematyczny spadek udziału osób w wieku przedprodukcyjnym przy jednoczesnym wzroście udziału grupy osób w wieku poprodukcyjnym. Coraz silniej postępujący proces starzenia się społeczeństwa spowoduje dalszy wzrost obciążenia demograficznego. Prognozuje się, iż obciążenie to w 2025 roku zbliży się do poziomu z 1990 roku, jednakże odmienne będą przyczyny wysokich wartości tego miernika. W 1990 roku na jego wysoką wartość największy wpływ miała bowiem duża liczba osób w wieku przedprodukcyjnym, natomiast w 2025 roku główną składową takiej niekorzystnej sytuacji będzie wysoka liczba osób w wieku poprodukcyjnym.

W Mrągowie na przestrzeni ostatnich lat zmniejszyła się liczba urodzeń. W 2009 roku zanotowano ich 249, natomiast w 2014 – 196, co oznacza spadek na przestrzeni 5 lat o 21,29%. Liczba zgonów utrzymuje się w badanym okresie na podobnym poziomie. Przyrost naturalny w latach 2009 – 2010 charakteryzował się wysokimi wartościami dodatnimi.

Spadek liczby urodzeń w kolejnych latach, przy utrzymującej się na podobnym poziomie liczbie zgonów, poskutkował ujemnymi wartościami przyrostu naturalnego w latach 2011, 2013 oraz 2014. Dane dotyczące ruchu naturalnego mieszkańców Mrągowa w latach 2009 – 2014 prezentuje Tabela 1.16 oraz Rysunek 1.10.

Tabela 1.16. Ruch naturalny mieszkańców Mrągowa w latach 2009 - 2014

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Urodzenia żywe						
Ogółem	249	223	185	202	184	196
Kobiety	123	117	94	112	92	88
Mężczyźni	126	106	91	90	92	108
Zgony						
Ogółem	195	158	190	197	195	200
Kobiety	100	82	101	114	97	93
Mężczyźni	95	76	89	83	98	107
Przyrost naturalny						
Ogółem	54	65	-5	5	-11	-4
Kobiety	23	35	-7	-2	-5	-5
Mężczyźni	31	30	2	7	-6	1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Rysunek 1.10. Przyrost naturalny w Mrągowie w latach 2009 - 2014

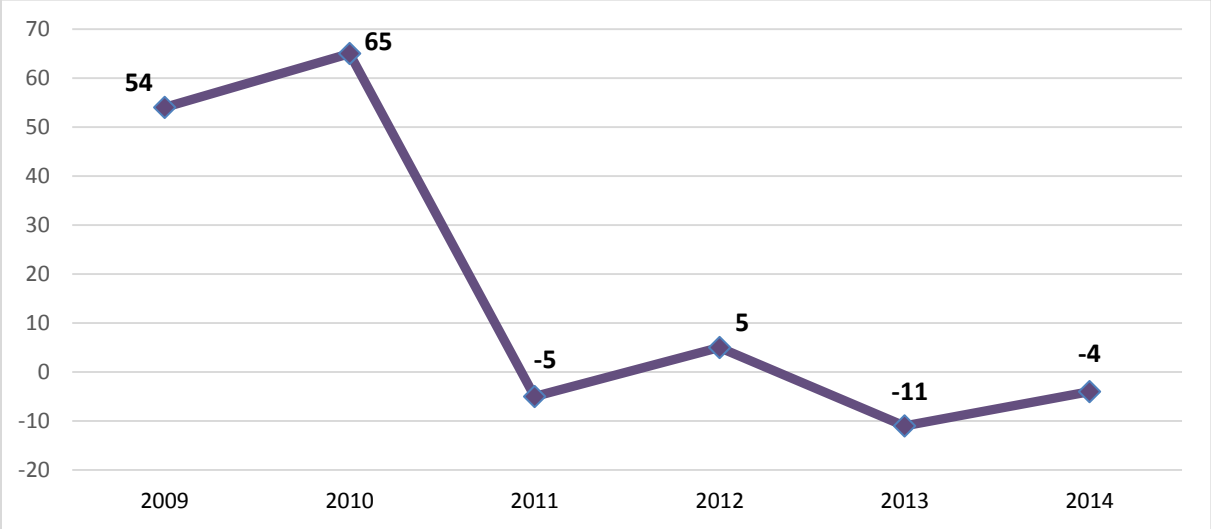

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Wpływ na kształtowanie się ogólnej liczby mieszkańców miasta, oprócz przyrostu naturalnego, ma także saldo migracji. W latach 2009 – 2014 w Mrągowie w każdym roku badanego okresu przyjmowało ono wartości ujemne, co jest niepokojącym zjawiskiem.

Najgorszym pod tym względem był rok 2010, w którym 85 osób więcej zdecydowało się Mrągowo opuścić, niż zamieszkać na jego terenie. Najbardziej zbliżoną ogólną liczbą wymeldowań do ogółu zameldowań odznacza się rok 2014 (saldo migracji na poziomie -20). Największą część ogólnej liczby zameldowań stanowią zameldowania ze wsi (w 2014 roku ich udział wyniósł 64,26%). Zameldowania z miast w ostatnim roku badanego okresu stanowiły 25,27% ogólnej liczby osiedleń na terenie miasta, zameldowania z zagranicy to z kolei 10,47% udział. Najczęściej wybieranym kierunkiem emigracji z Mrągowa są inne miasta (50,51% ogólnej liczby wymeldowań). Znaczna część spośród osób decydujących się opuścić miasto osiedla się na wsi (40,74%). Za granicę w 2014 roku wyjechało 8,75% osób wymeldowujących się. Ruch migracyjny ludności w Mrągowie w latach 2009 – 2014 przedstawia Tabela 1.17. Na statystyki migracji istotny wpływ ma status Mrągowa, jako gminy jednoimiennej otoczonej gminą obwarzankową, którą jest gmina wiejską Mrągowo.

Tabela 1.17. Migracje ludności w Mrągowie w latach 2009 - 2014

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Zameldowania ogółem	211	216	227	223	266	277
Zameldowania z miast	70	62	70	86	61	70
Zameldowania ze wsi	104	123	123	102	170	178
Zameldowania z zagranicy	37	31	34	35	35	29
Wymeldowania ogółem	242	301	310	256	325	297
Wymeldowania do miast	106	123	135	123	146	150
Wymeldowania na wieś	113	149	139	111	126	121
Wymeldowania za granicę	23	39	36	22	53	26
Saldo migracji	**-31**	**-85**	**-83**	**-33**	**-59**	**-20**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Analiza kształtowania się salda migracji powinna być stałym elementem poprzedzającym planowanie polityki rozwojowej miasta. Wskaźnik ten bowiem odzwierciedla między innymi sposób w jaki miasto postrzegane jest przez aktualnych i potencjalnych przyszłych mieszkańców. Miasta funkcjonujące w świadomości społecznej jako ośrodki przyjazne mieszkańcom, z dogodnymi warunkami do życia, funkcjonalne, atrakcyjne, charakteryzują się dodatnim saldem migracji. Bardzo duże znaczenie ma zatem podejmowanie inicjatyw zmierzających do ciągłego rozwoju miasta, poprawy jego wizerunku wśród mieszkańców

a także wśród osób szukających atrakcyjnego miejsca do zamieszkania. Do osiągnięcia tych celów przyczyni się także realizacja przedsięwzięć zaplanowanych w niniejszym dokumencie.

W Mrągowie w znacznym tempie spada liczba zawieranych małżeństw. W 2009 roku odnotowano takich aktów 153, w 2010 – 128, a w 2014 już tylko 105. Oznacza to, iż na przestrzeni pięciu lat liczba par, które zdecydowały się na taką formę związku zmniejszyła się o prawie 1/3.

2.3.2. Infrastruktura społeczna

Na terenie Mrągowa działalność oświatowa prowadzona jest w następujących placówkach:

- Przedszkole Nr 1 „Stokrotka", ul. Brzozowa 7a;
- Przedszkole Nr 2 „Bajka", ul. Kopernika 5;
- Przedszkole Niepubliczne „Kubuś", ul. Spacerowa 1;
- Przedszkole Niepubliczne „Nasze Pociechy", ul. Mrongowiusza 59a;
- Zespół Szkół Nr 1, ul. Kopernika 2a;
- Zespół Szkół Nr 4 im. Gen. Stefana Grota Roweckiego, os. Mazurskie 12;
- Gimnazjum Nr 1 przy Ośrodku Szkolenia i Wychowania Ochotniczych Hufców Pracy, ul. Przemysłowa 11;
- Zespół Szkół Zawodowych, ul. Mrongowiusza 65;
- I Liceum Ogólnokształcące im. Obrońców Westerplatte, ul. Piotra Sobczyńskiego 1a;
- Zespół Oświatowo - Sportowy „Baza", ul. Nadbrzeżna 4;
- Zespół Szkół Nr 2 im. Władysława Jagiełły w Mrągowie, ul. Mrongowiusza 13b;
- Zespół Szkół Specjalnych w Mrągowie, ul. Mrongowiusza 13c;
- Państwowa Szkoła Muzyczna I Stopnia w Mrągowie, ul. Roosevelta 29;
- Mrągowskie Centrum Kształcenia, ul. Mrongowiusza 65a;
- Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna, ul. Warszawska 53;
- Bursa Międzyszkolna w Mrągowie, ul. Mrongowiusza 65b.

Usługi z zakresu opieki zdrowotnej świadczą:

- Szpital Mrągowski im. M. Kajki Sp. z o.o., ul. Wolności 12;
- Szpitalny Oddział Ratunkowy, ul. Wolności 12;
- Przychodnia Lekarska „Zdrowie", ul. Królewiecka 58;

- Poradnia Lekarzy „Mazur Med.”, os. Mazurskie 33a;
- Przychodnia Lekarska „Grunwaldzka”, ul Grunwaldzka 1.

Organizacją życia kulturalnego zajmują się następujące placówki:

- Centrum Kultury i Turystyki - jest samorządową instytucją kultury realizującą zadania gminy miejskiej Mrągowo z zakresu organizacji i prowadzenia działalności kulturalnej, upowszechniania czytelnictwa oraz propagowania działalności rekreacyjno - turystycznej; w Centrum mieszczą się: Biblioteka Miejska, Mrągowskie Centrum Informacji Turystycznej, Kino "Zodiak"; Centrum organizuje zajęcia w pracowniach artystycznych oraz oferuje różne formy aktywnego spędzania czasu wolnego; dzięki prowadzonym przez specjalistów zajęciom dzieci, młodzież i dorośli mogą rozwijać swoje umiejętności w różnych dziedzinach; każdego roku placówka organizuje szereg imprez kulturalnych oraz sportowo - rekreacyjnych o różnym zasięgu, od lokalnego do międzynarodowego;
- Młodzieżowy Dom Kultury - jest placówką oświatowo - wychowawczą, której głównym celem jest zapewnienie ciekawych form spędzania wolnego czasu dzieciom i młodzieży; placówka organizuje także konkursy, przeglądy powiatowe, miejskie turnieje tenisa stołowego, imprezy okolicznościowe, pikniki rodzinne, wycieczki;
- Biblioteka Miejska im. Wacława Gołowicza - podstawowym celem działania placówki jest gromadzenie, opracowywanie i przechowywanie wszystkich rodzajów zbiorów bibliotecznych, w tym materiałów tematycznie związanych z regionem i popularyzacja czytelnictwa;
- Biblioteka Pedagogiczna - placówka posiada księgozbiory z każdej dziedziny wiedzy; realizuje szereg zadań, z których priorytetowym jest prowadzenie zajęć o tematyce regionalnej; podczas lekcji bibliotecznych dzieci i młodzież poznają bliżej historię miasta i regionu, słuchają bajek czytanych gwarą mazurską, poznają literaturę regionalną, rozmawiają o tradycjach związanych z regionem; działalność biblioteki ukierunkowana jest na pomoc wszystkim uczącym się, dokształcającym, studiującym, a także nauczycielom i przedstawicielom innych zawodów;
- Kino „Zodiak” - funkcjonuje w ramach Centrum Kultury i Turystyki; kino należy do Sieci Polskich Kin Cyfrowych oraz Sieci Kin Studyjnych i Lokalnych; w 2013

roku dzięki dofinansowaniu Polskiego Instytutu Sztuki Filmowej, środkom UE oraz dofinansowaniu z budżetu miasta kino dostosowano do cyfrowego standardu wyświetlania filmów, w tym projekcji 3D;

- Muzeum Warmii i Mazur Oddział w Mrągowie - gromadzi pamiątki przeszłości regionu, powiatu i miasta Mrągowo z zakresu archeologii, etnografii, numizmatyki, historii, piśmiennictwa, sztuki współczesnej i ludowej;
- Muzeum Sprzętu Wojskowego - gromadzi pojazdy wojskowe, w szczególności wykorzystywane przez armie byłego Układu Warszawskiego; ekspozycja plenerowa liczy około 40 pojazdów; muzeum organizuje także plenerowe imprezy integracyjne dla firm, imprezy dla młodzieży szkolnej, itp.

2.3.3. Organizacje pozarządowe

Organizacje pozarządowe, tzw. trzeci sektor, uzupełniają działania instytucji państwowych i prywatnych w zakresie pomocy i aktywizacji obywateli na różnych płaszczyznach życia. Jednostki te działają z własnej inicjatywy na rzecz wybranego interesu publicznego, ich celem nie jest osiąganie zysku. Wykaz organizacji pozarządowych działających na terenie Mrągowa prezentuje Tabela 1.18.

Tabela 1.18. Organizacje pozarządowe w Mrągowie

SPORT I REKREACJA			
HUSARIA MMA Mrągowo	KALINIAK Team Mrągowo	Klub Biegacza Mrągowo	Klub Sportowy „Baza Mrągowo”
Mazurski Związek Żeglarzy Niepełnosprawnych Mrągowo	Miejski Klub Sportowy MRĄGOWIA MRĄGOWO	Międzyszkolny Uczniowski Klub Sportowy „Omega” w Mrągowie	Mrągowska Grupa Regatowa
Mrągowski Klub Aikido i Samoobrony	Mrągowski Klub Kyokushin Karate	Mrągowski Klub Morsa	Mrągowskie Stowarzyszenie Młodzieży
Mrągowskie Stowarzyszenie Rowerowe	Mrągowskie Towarzystwo Regatowe „Czos”	Mrągowskie Towarzystwo Sportowe	Mrągowskie Towarzystwo Tenisowe w Mrągowie
Mrągowskie Towarzystwo Wędkarskie	MSIS Mazurskie Stowarzyszenie Inicjatyw Sportowych	Powiatowy Szkolny Związek Sportowy	Stowarzyszenie Kultury Fizycznej - Bilard Sportowy - Mrągowo

Stowarzyszenie Kultury Fizycznej Klub Sportowy AS Mrągowo	Stowarzyszenie LUZ GRUPA	Uczniowski Klub Sportowy Team Mrągowo	Zarząd Powiatowy LOK
KULTURA I EDUKACJA			
Mrągowski Uniwersytet Trzeciego Wieku	Mrągowskie Stowarzyszenie Galindia	Mrągowskie Stowarzyszenie Miłośników Pojazdów Wojskowych i Zabytkowych „Szwadron”	Mrągowskie Stowarzyszenie Niemieckie Miasta i Rejonu Mrągowa „Niedźwiedzia Łapa”
Polskie Towarzystwo Numizmatyczne Oddział w Mrągowie	Stowarzyszenie Edukacji Ekologicznej i Kulturalnej „SEEiK”	Stowarzyszenie Kobiet Aktywnych BAB-SKA	Stowarzyszenie Miast Partnerskich „Mrągowo – Grünberg”
Stowarzyszenie Wspieranie Edukacji Artystycznej Dzieci i Młodzieży „Sukces”	Towarzystwo Miłośników Wilna i Ziemi Wileńskiej Oddział w Mrągowie	Towarzystwo Miłośników Ziemi Mrągowskiej	ZHP Chorągiew Warmińsko - Mazurska HUFIEC MRĄGOWO Związku Harcerstwa Polskiego
POMOC SPOŁECZNA, PROMOCJA ZDROWIA I OPIEKA NAD OSOBAMI NIEPEŁNOSPRAWNYMI			
Hospicjum Domowe im. Św. Wojciecha w Mrągowie	Polski Czerwony Krzyż Zarząd Rejonowy w Mrągowie	Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów, Zarząd Rejonowy w Mrągowie	Polski Związek Niewidomych Okręg Warmińsko - Mazurski
Polskie Stowarzyszenie Diabetyków Zarząd Powiatowy	Parafia Rzymskokatolicka im. św. Wojciecha w Mrągowie	Stowarzyszenie na rzecz Pomocy Rodzinie SYNAPSA	Stowarzyszenie Przyjaciół Osób Niepełnosprawnych, Chorych „Amicus”
Stowarzyszenie Trzeźwościowe „Przystań” z siedzibą w Mrągowie	Stowarzyszenie Wielokierunkowej Pomocy „Remedium”	Towarzystwo „Nasz Dom”	Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Koło Rodziców Dzieci Specjalnej Troski
Fundacja „FRUCTUS”			
EDUKACJA EKOLOGICZNA			
Koło Łowieckie „ŁOŚ” w Mrągowie	Stowarzyszenie Edukacji Ekologicznej i Kulturalnej „SEEiK”	Stowarzyszenie Zielone Dzieci	Fundacja „Inkubator Kreatywności”
BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE			
Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe Województwa Warmińsko - Mazurskiego, Oddział Miejsko - Powiatowy w Mrągowie		Ochotnicza Straż Pożarna w Mrągowie	
ORGANIZACJE KOMBATANCKIE			
Stowarzyszenie Dzieci Wojny w Polsce Oddział w Mrągowie	Światowy Związek Żołnierzy Armii Krajowej Okręg Warmińsko - Mazurski, Powiatowe Koło w Mrągowie	Związek Kombatantów R.P. i Byłych Więźniów Politycznych, Koło Powiatowe w Mrągowie	Związek Sybiraków Koło w Mrągowie

POZOSTAŁE ORGANIZACJE			
Lokalna Organizacja Turystyczna „Ziemia Mrągowska”	Mrągowskie Stowarzyszenie Gospodarcze	Stowarzyszenie "WSPÓLNOTA POLSKA" Oddział Północno - Mazowiecki w Pułtusku, Koło w Mrągowie	Stowarzyszenie Tradycji Wojska Polskiego
Stowarzyszenie Mrągowska Wspólnota Samorządowa			

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Mrągowie

I.2.4. Sfera mieszkaniowa

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego na koniec 2014 roku łączna liczba mieszkań w Mrągowie wyniosła 8 487. Na przestrzeni lat 2009 - 2014 łączna liczba lokali mieszkalnych zwiększyła się o 344 (wzrost o 4,22%). Łączna powierzchnia użytkowa mieszkań w ostatnim roku badanego okresu to 539 427 m^2. Stopień wyposażenia mieszkań w instalacje techniczno - sanitarne jest bardzo wysoki. Prawie 100% lokali posiada wodociąg, 96,84% mieszkań wyposażonych jest w łazienkę. System centralnego ogrzewania wytwarza ciepło w 92,45% ogólnej liczby mieszkań, gaz sieciowy natomiast doprowadzony jest do 85,84% całkowitej liczby lokali. Charakterystykę zasobów mieszkaniowych w Mrągowie w latach 2009 - 2014 prezentuje Tabela 1.19.

Tabela 1.19. Zasoby mieszkaniowe w Mrągowie, wyposażenie mieszkań w instalacje techniczno - sanitarne w latach 2009 - 2014

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Zasoby mieszkaniowe						
Mieszkania	8 143	8 134	8 291	8 337	8 384	8 487
Izby	29 880	30 350	30 719	30 845	30 974	31 239
Powierzchnia użytkowa mieszkań (m^2)	514 689	516 689	526 456	530 118	533 271	539 427
Wyposażenie mieszkań w instalacje techniczno - sanitarne						
Wodociąg	8 132	8 126	8 283	8329	8376	b.d.
Ustęp spłukiwany	7 951	8 047	8 204	8 250	8 297	b.d.
Łazienka	7 719	7 861	8 018	8 064	8 111	b.d.
Centralne ogrzewanie	7 412	7 493	7 650	7 697	7 744	b.d.
Gaz sieciowy	7 181	7 147	7 179	7 184	7 190	b.d.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Jak wynika z danych Głównego Urzędu Statystycznego z 2014 roku, przeciętna powierzchnia użytkowa jednego mieszkania w Mrągowie była niższa od średniej dla powiatu mrągowskiego (o 10 m^2), od średniej dla województwa warmińsko - mazurskiego (o 4,3 m^2), a także od średniej dla kraju (o 9,8 m^2). Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania przypadająca na jedną osobę kształtuje się na zbliżonym poziomie do wartości dla powiatu, województwa i kraju. W Mrągowie na każdy 1000 mieszkańców przypada ponad 383 mieszkań, czyli o ponad 30 więcej niż w powiecie i województwie, oraz o około 20 więcej niż w kraju. Wartości wskaźników charakteryzujących zasoby mieszkaniowe w Mrągowie w 2014 roku na tle powiatu mrągowskiego, województwa warmińsko - mazurskiego i Polski prezentuje Tabela 1.20.

Tabela 1.20. Zasoby mieszkaniowe - wskaźniki dla Mrągowa na tle powiatu, województwa i kraju w roku 2014

Wyszczególnienie	Miasto Mrągowo	Powiat mrągowski	Województwo warmińsko - mazurskie	Polska
Przeciętna powierzchnia użytkowa jednego mieszkania (m^2)	63,6	73,6	67,9	73,4
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę (m^2)	24,4	25,5	23,6	26,7
Liczba mieszkań na 1000 mieszkańców	383,4	346,9	347,1	363,4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Na mieszkaniowy zasób gminy miejskiej Mrągowo na koniec 2015 roku składało się 110 budynków, z czego 48 to budynki komunalne, natomiast 62 to obiekty wspólnot mieszkaniowych, w których miasto posiada udziały. W budynkach tych funkcjonowały 631 lokale mieszkalne, z czego:

- 307 - lokalne komunalne w budynkach komunalnych;
- 116 - lokale socjalne w budynkach komunalnych;
- 187 - lokale mieszkalne miasta w budynkach wspólnot mieszkaniowych;
- 21 - lokale socjalne w budynkach wspólnot mieszkaniowych;
- 4 - lokale tymczasowe.

W zasobie mieszkaniowym gminy dominują obiekty wybudowane ponad 80 lat temu. Prawie wszystkie budynki posiadają wodociąg oraz kanalizację, do 95% obiektów doprowadzona jest także sieć gazowa. Do miejskiej sieci ciepłowniczej podłączonych jest 21,83% z nich. Stan

techniczny obiektów, dzięki prowadzonym systematycznie inwestycjom modernizacyjnym, ulega poprawie. Gmina miejska Mrągowo nieustannie podejmuje inicjatywy zmierzające do tworzenia nowych lokali komunalnych i socjalnych i w konsekwencji do powiększania jej zasobu mieszkaniowego. Działania te prowadzą do stopniowego zmniejszania dysproporcji między liczbą dostępnych mieszkań socjalnych a zgłaszanym zapotrzebowaniem.

W ostatnich latach w Mrągowie zaobserwować można ożywienie w budowie nowych mieszkań o różnym standardzie. Inwestycje te realizowane są przez spółdzielnie mieszkaniowe oraz prywatnych deweloperów, co wpływa na rozwiązywanie problemów mieszkaniowych zamożniejszej części lokalnej społeczności.

SPIS TABEL

Tabela 1.1. Wykaz zabytków wpisanych do rejestru zlokalizowanych na terenie miasta Mrągowo 66
Tabela 1.2. Struktura zagospodarowania gruntów w Mrągowie 69
Tabela 1.3. Sieć wodociągowa i kanalizacyjna w Mrągowie 73
Tabela 1.4. Sieć gazowa w Mrągowie 75
Tabela 1.5. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane wg sektorów własnościowych . 77
Tabela 1.6. Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w Mrągowie według sekcji PKD w latach 2009 - 2015 79
Tabela 1.7. Liczba nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych wg sekcji PKD w Mrągowie w latach 2009 -2015 81
Tabela 1.8. Wskaźniki charakteryzujące potencjał gospodarczy w mieście Mrągowo w 2014 roku na tle powiatu, województwa i kraju 85
Tabela 1.9. Ruch turystyczny w Mrągowie w latach 2009 - 2014 86
Tabela 1.10. Turyści najczęściej korzystający z noclegów w Mrągowie w latach 2009 - 2014 według krajów pochodzenia 87
Tabela 1.11. Liczba mieszkańców Mrągowa posiadających zatrudnienie wg płci w latach 2009 -2014 87
Tabela 1.13. Liczba mieszkańców Mrągowa wg płci w latach 2009 – 2014 (stan na 31.12) .. 93
Tabela 1.14. Ludność miasta Mrągowo według wieku w latach 2009 - 2014 94
Tabela 1.15. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ludności ogółem w Mrągowie w latach 2009 – 2014 wraz ze wskaźnikami obciążenia demograficznego 96
Tabela 1.16. Ruch naturalny mieszkańców Mrągowa w latach 2009 - 2014 98
Tabela 1.17. Migracje ludności w Mrągowie w latach 2009 - 2014 99
Tabela 1.18. Organizacje pozarządowe w Mrągowie 102
Tabela 1.19. Zasoby mieszkaniowe w Mrągowie, wyposażenie mieszkań w instalacje techniczno - sanitarne w latach 2009 - 2014 104
Tabela 1.20. Zasoby mieszkaniowe - wskaźniki dla Mrągowa na tle powiatu, województwa i kraju w roku 2014 105

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1.1. Lokalizacja gminy miejskiej Mrągowo 56
Rysunek 1.2. Struktura własności gruntów w Mrągowie 68
Rysunek 1.3. Sieć wodociągowa w Mrągowie wraz z liczbą użytkowników 72
Rysunek 1.4. Sieć kanalizacyjna w Mrągowie wraz z liczbą użytkowników 73
Rysunek 1.5. Struktura podmiotów gospodarczych w Mrągowie według sekcji PKD w 2015 roku 83
Rysunek 1.6. Struktura podmiotów gospodarczych w Mrągowie wg liczby zatrudnionych pracowników w 2015 r. 84
Rysunek 1.7. Struktura pracujących wg płci w latach 2009 - 2014 88
Rysunek 1.8. Pracujący na 1000 ludności w Mrągowie na tle powiatu, województwa i kraju 89
Rysunek 1.9. Ludność Mrągowa według płci i wieku w 2014 r. 95
Rysunek 1.10. Przyrost naturalny w Mrągowie w latach 2009 - 2014 98

ZAŁĄCZNIK II. LISTA OSÓB UCZESTNICZĄCYCH W PRACACH NAD STRATEGIĄ

Tabela 2.1. Lista uczestników prac nad Strategią

NAZWISKO I IMIĘ	
MŁODZIEŻ	
Dudziec Wiktoria	Zespół Szkół nr 2/ MSIS
Kneć Klaudia	Zespół Szkół nr 2/ MSIS
Dudek Mateusz	Liceum Ogólnokształcące /MSIS
Moroz Lidia	Liceum Ogólnokształcące /MSIS
Szablińska Paulina	Liceum Ogólnokształcące /MSIS
Laskowska Wiktoria	Liceum Ogólnokształcące /MSIS
Filipiak Klaudia	Liceum Ogólnokształcące/Enklawa Artystyczna
Dubicki Damian	Młodzi Animatorzy Kultury
Bialecka Aleksandra	Zespół Szkół nr 2
Arencewicz Emilia	Zespół Szkół nr 2
Remiszewska Klaudia	Zespół Szkół nr 2
Jurczyk Alicja	Zespół Szkół nr 2
Sztaba Karolina	Zespół Szkół nr 2
Jakimiuk Gabriel	Zespół Oświatowo Sportowy ,,BAZA"
Kargetta Aleksander	Zespół Oświatowo Sportowy ,,BAZA"
Denkiewicz Laura	Zespół Oświatowo Sportowy ,,BAZA"
Kowalewska Klaudia	Zespół Oświatowo Sportowy ,,BAZA"
Moduszewski Błażej	Zespół Szkół nr 4
Wachowiak Karol	Zespół Szkół nr 4
Graczyk Kacper	Zespół Szkół nr 4
Olszewski Daniel	Zespół Szkół nr 4
Groszyk Alina	Zespół Szkół nr 4
Figura Natalia	Zespół Szkół nr 4
Bacławska Emila	Zespół Szkół nr 4
Kneć Jakub	Gimnazjum nr 2
Jabłońska Klaudia	Gimnazjum nr 2
Aleksiak Eliza	Gimnazjum nr 2
Łuba Wiktoria	Gimnazjum nr 2
Mazur Magdalena	Gimnazjum nr 2
Daria Skonieczna	Liceum Ogólnokształcące
Łuńska Marta	Liceum Ogólnokształcące
Dołżycki Bartłomiej	Liceum Ogólnokształcące
Baczek Wiktoria	Liceum Ogólnokształcące
Borys Lena	Zespół Szkól w Marcinkowie
Karwowska Joanna	Zespół Szkół nr 2
Kobus Klaudia	Zespół Szkół nr 2
Kołodziejczyk Aleksandra	Zespół Szkół Zawodowych

NAZWISKO I IMIĘ	
Deptuła Damian	Zespół Szkół Zawodowych
Kobus Aleksandra	Zespół Szkół Zawodowych
Brzostek Angelika	Zespół Szkół Zawodowych
Kowalczyk Sebastian	Zespół Szkół Zawodowych
Zapert Piotr	Zespół Szkół nr 1
Fadda Robert	Zespół Szkół nr 1
INSTYTUCJE I ORGANIZACJE	
Klimek Beata	Dyrektorka Zespołu Szkół nr 1
Suchan Edward	Dyrektor Zespołu Szkół nr 4 im. Stefana Grota Roweckiego
Połomka Elżbieta	Dyrektorka Przedszkola Stokrotka
Długoborski Paweł	Dyrektor Zespołu Szkół Zawodowych
Gołębicki Lech	Dyrektor Centrum Kultury i Turystyki
Szymborska Marta	Kierownik Działu Organizacji Imprez i Animacji Społeczno-Kulturalnej Centrum Kultury i Turystyki
Koziatek Bartłomiej	Koordynator Sportu /Centrum Kultury i Turystyki
Wróbel Robert	Dyrektor Mrągowskiego Centrum Informacji Turystycznej / Prezes Lokalnej Organizacji Turystycznej "Ziemie Mrągowska"
Osiecki Julian	Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mrągowie
Żyłowski Dariusz	Dyrektor Muzeum w Mrągowie
Schleuter-Górska Brygida	Dyrektorka Szpitala Powiatowego i. Michała Kajki w Mrągowie
Dziewiałtowska-Gintowt Barbara	Dyrektorka Młodzieżowego Domu Kultury
Andrzej Wołosz	Dyrektor Zarządu / Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o.
Zbigniew Kaszałowicz	Dyrektor Zarządu / Miejska Energetyka Cieplna Sp. z o.o.
Sieradziński Krzysztof	Komenda Powiatowa Policji
Gancan Roman	Komenda Powiatowa Policji
Włodarczyk Danuta	Uniwersytet Trzeciego Wieku
Wiśniewska Janina	Uniwersytet Trzeciego Wieku
Wojciechowska Zofia	Instytut Hortiterapii
Krzemińska Dorota	Fundacja Fructus
Mierkowski Arkadiusz	Mazurskie Stowarzyszenie Inicjatyw Sportowych
Turowska Joanna	Naczelna Kuriera Mrągowskiego
Wojciechowski Dominik	student Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego
Naworski Ireneusz	mieszkaniec
Piasta Piotr	mieszkaniec
URZĘDY	
Siemieniec Otolia	Burmistrz Mrągowa
Witkowicz Tomasz	Zastępca Burmistrza
Osiecka Jadwiga	Sekretarz / Urząd Miejski w Mrągowie
Romanowska Aneta	Skarbnik / Urząd Miejski w Mrągowie

NAZWISKO I IMIĘ	
Kobylińska-Durka Donata	Kierownik Referatu Strategii, Rozwoju, Promocji i Integracji Europejskiej / Urząd Miejski w Mrągowie
Magdalena Góralczyk	Kierownik Referatu Środowiska i Gospodarki Odpadami / Urząd Miejski w Mrągowie
Jolanta Rypina	Kierownik Referatu Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej / Urząd Miejski w Mrągowie
Rozberg Kamil	Referat Planowania Przestrzennego, Budownictwa i Inwestycji/ Urząd Miejski w Mrągowie
Katarzyna Długosz	Inspektor ds. Ewidencji Ludności / Urząd Miejski w Mrągowie
Marta Dąbrowska	Referat Geodezji i Gospodarki Nieruchomościami/ Urząd Miejski w Mrągowie
Natalia Koptas	Referat Edukacji, Kultury, Sportu, Zdrowie i Opieki Społecznej/ Rzecznik ds. Młodzieży / Urząd Miejski w Mrągowie
Maślanka Magdalena	Referat Strategii, Rozwoju, Promocji i Integracji Europejskiej/ Urząd Miejski w Mrągowie
Jurek Anna	Referat Strategii, Rozwoju, Promocji i Integracji Europejskiej / Urząd Miejski w Mrągowie
Lemańska Aleksandra	Biuro Projektów / Urząd Miejski Mrągowo
Mierkowski Arkadiusz	Biuro Projektów / Urząd Miejski Mrągowo
Mularczyk Beata	Kierownik Referatu Inwestycji, Planowania przestrzennego i Pozyskiwania środków / Urząd Gminy Mrągowo
Hellis Agnieszka	Urząd Gminy Mrągowo
Szmigiel Marek	Kierownik Wydziału Oświaty, Kultury, Kultury Fizycznej i Turystyki / Starostwo Powiatowe w Mrągowie
Kowalska Ewa	Dyrektorka Powiatowego Urzędu Pracy
Lidia Posiadała	Zastępca Dyrektora/ Powiatowy Urząd Pracy
RADNI RADY MIEJSKIEJ W MRĄGOWIE	
Orzoł Tadeusz	Przewodniczący Rady Miejskiej
Szałachowska Ewa	Radna
Miksza Marian	Radny
Papiernik Dariusz	Radny
Zaniuk Stefan	Radny
Moroz Bogdan	Radny
Badurek Andrzej	Radny
Płocharczyk Edward	Radny
Miksza Marian	Radny
Moroz Bogdan	Radny
PRZEDSTAWICIELE BIZNESU	
Trzciński Krzysztof	Cech Rzemiosł Różnych / Rada Biznesu / Cukiernia Jagodzianka
Brodowski Stanisław	Mrągowskie Stowarzyszenie Gospodarcze / Rada Biznesu/ Firma Autodems

NAZWISKO I IMIĘ	
Gruszczewski Janusz	Mrągowskie Stowarzyszenie Gospodarcze/ Rada Biznesu/ Firma Agromasz
Góralczyk Karol	Rada Biznesu/ PHU Moto Mazury
Góźdź Stefan	Rada Biznesu/ Cereative Connection
Piwowarczyk Marcin	Spółdzielnia Mleczarska Mlekpol w Mrągowie / Rada Biznesu
Talkowski Janusz	Grill Bar / Rada Biznesu
Pędzich Henryk	Firma Adams
Melnicki Lubomir	Mrągowskie Stowarzyszenie Gospodarcze
Siwik Monika	Biuro Architektoniczne
Serowik Tadeusz	PUK Tadeusz Serowik
Radziewiński Tomasz	Quady Mrągowo
Głowacka Dorota	Quady Mrągowo